

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavod: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Novo leto 1940

in Novo leto 1915.

Mlada generacija je preživela prvo Novo leto v vojni. Starejši rod se je pri tem spominjal božičnih in novoletnih praznikov svetovne vojne, zlasti prvih v letu 1914. Nevtalci se še veselimo mirovnega stanja in s strahom gledamo na velike sile, zapletene v krvavi spopad Primerjava z dogodki pred 5 leti se vsiljuje sama po sebi in vse se sprašuje, kako se bo razmerje med državami razvijalo v bodoče.

Pred 25 leti je bilo takoj splošna zarletenih pet velesil in ni minilo dolgo, ko sta se pridružili še dve, a nazadnje še Amerika. Že v pričetku se je pokazalo, da se bosta izobličili le dve vojni stranki, pa da se mora vse ostalo podrediti temu dvema frontama. Nevtalne so ostale le malopomembne, vsekakor le manjše države. Položaj je bil tedaj tak, da so se mogla vsa svetovna nasprotja urediti jako preprosto samo na dve vrsti. Situacija je bila s tem bistveno poenostavljena in velikim osnovnim težnjam so se podredila vsa nasprotja, ki so se od prej obstajala med posameznimi državami. Saj sta celo Velika Britanija in Rusija, ki sta si bili dotlej naj-večja nasprotnika, sklenili obsežno pogodbo, po kateri sta tudi za najkrajše veče probleme našli formulo, prinašajočo koristi obojima. Samo ruska revolucija je povzročila, da se ta sporazum ni izvedel in da je ostala velika pogodba brez realizacije.

Vojna, ki divja sedaj, ima dokaj drugačno ozadje. Razmerje med velikimi silami ni tako, da bi dovolilo grupacijo enostavno na dva tabora. Dosedaj so v vojno zarletene samo tri velike sile od sedmih, kolikor jih je dejansko na svetu. To ni še niti polovica. Zakaj kljub temu, da je Rusija zasejala polovico Poljske in s svojimi armadami napadla Finsko, je vendarle tako, da je še ni mogoče šteti med aktivne udeležence velike skupne vojne. Reči moramo polemikam, da so še vedno štiri velike države od sedmih, ki stoje ob strani, in sicer stoje ob strani tako, da ni o njih mogoče predpostavljati samo, da ali ostanejo nevtalne ali pa da se priključijo enemu od vojujočih se taborov. Glede Amerike je gotovo, da se Nemčiji ne bo pridružila, a zadržanje ostalih treh je stvar bodočnosti.

Opravka imamo v sedanjosti z mnogo bolj kompliciranimi razmerami, kakor pred 25 leti, zlasti v ideološkem pogledu. Tu je na eni strani demokratski tabor, ki se zavzema za načela demokracije tudi v mednarodni politiki. Stoji v nasprotju s totalitarnim stremjenjem, ki ga predstavlja v sedanjem konfliktu Nemčija. Toda nasprotstva totalitarnih sil so bila v načelnem pogledu naperjena mnogo bolj zoper boljševisko stran, nego proti demokratskim silam. Protikominterni pakt in njegova zgoštevina nam pričata zgornjo o tem. Toda nenadni konec tega pakta je prinesel zmedo, ki je situacijo še mnogo bolj zapletla in zameglila, da je še težje reči kaj o nadaljnjem razvoju. Slejko prej pa se zdi, da ni mogoče za trajno ivenačiti razlik med totalitarnim in boljševiskim svetovnim naziranjem in da je treba zato še vedno računati, da bodo v evropski politični pozornici in na ideološki šahovnici ostala vsa tri vodilna naziranja: demokratsko, totalitarno in boljševisko. Vsa tri se bodo skušala uveljavljati tudi mednarodno-politično, kar daje sedanjemu razmerju svoj poseben značaj in ustvarja ono veliko negotovost, ki je tako svojstvena sodobnosti.

Toda k tej nesigurnosti mnogo prispeva še marsikaj drugega. Ob strani stoja Italija, ki proglašala, da njeno zadržanje ni prav za prav nevtralnost, marveč da je za enkrat neudležena in da bo vedno pripravljena, da zastopa z vsemi razpoložljivimi sredstvi svoje interese. Italija pomeni tedaj povsem samostojen tabor, ki se ne more šteti k nobenemu od doslej opredeljenih treh taborov, ki so prišli za orožje. Toda s tem serija še ni zaključena. V vzhodni Aziji stoji Japonska, ki je sicer tudi udeležena v vojni na Kitajskem. Toda tako, da ta njen konflikt nima neposredne in niti posredne zveze z evropsko vojno. Tudi zadržanje Japonske še ni opredeljeno, toda nesigurnost, ki jo ustvarja to zadržanje, je vendarle omejena v bistvu na Daljni vzhod.

Evropski konflikt se ob prelomu leta še ni razvil tako, da bi zajel večino velikih sil, a tudi manjših držav je še malo udeleženih. Toda prav to ustvarja povečavo nesigurnosti, zakaj nevtalci še vedno ne morejo presojiti, kam jim vevalejo njihovi interesi, ako bi bili na ta ali oni način proti svoji volji vendarle potegnjeni v meteo. Božične poslanice odgovornih faktorjev izražajo tako v nevtralnih kakor v

Ogromni vojaški naponi Anglije

Letos bo vopklicani dva milijona vojakov, tako da bo imela Anglija na kopnem, na moru in v zraku skupno štiri milijone mož pod orožjem

London, 2. januarja. AA. (Reuter) Na sročnji seji kronskega sveta je kralj Jurij VI. podpisal ukaz o vojaški obveznosti, ki obsega skoraj dva milijona mož od 19. do 28. leta starosti. Pozivi se bodo vršili v toku leta. Najprej bo poklican pod zastavo letnik 1916, toda šele po 1. marcu, ker bodo preje vpoklicani še oni obvezniki, katerih mobilizacija je bila odredjena v novembru in decembru. Vsekakor bodo poklicani vsi letniki pod zastavo še v toku leta 1940.

London, 2. jan. j. Reuter. Kraljevska proklamacija o nadaljnji številni izpopolnitvi angleške armade je vzbudila v obeh zaveznikih državah veliko odobravanje. V poučenih krogih trdijo, da bo šela angleška oborožena sila na kopnem, na morju in v zraku po dokončani organizaciji približno 4 milijone mož. Organizacija armade v tem obsegu bo v celoti izvršena v letu 1940.

Ta kraljeva proklamacija pa še nikakor ne pomeni zadnje besede angleške vlade in bodo morda že v tekočem letu storjeni mnogi naponi in storjeni novi koraki, da se moč angleške vojske še poveča. Seveda imajo vsa prizadevanja v tej smeri neko skrajno zgornjo mejo, ki se ne more prekoračiti iz preprostega razloga, ker zahteva izvežbanje tolikšnega števila vojakov ne samo časa, ampak tudi velikih materialnih naporov, ki jih industrija samo do neke mere lahko sproti zmaguje. Kar se tiče aktivnosti angleške armade, je po za trdilo merodajnih angleških krogov sigurno, da oboje zavezniki velesil ne bosta pustili Nemčiji možnosti, da bi si sama izbirala način bodočega vojevanja — način, ki bi njej najbolj prišel. Po mnenju istih krogov se bo v tekočem letu tok dogodkov zelo nespeljal in bo letošnje leto verjetno odločilno za nadaljnji razvoj sedanega oboroženega spora. In prav to je bil tudi eden posebnih vzrokov, zakaj se je Velika Britanija odločila, da organizira in vrže v ta spor vse svoje sile, ki jih maksimalno more doseči.

Nemško in francosko vojno poročilo

Berlin, 2. januarja. Br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu le malo topniškega in oviralnega ognja.

Pri izvidniških poletih dne 31. decembra so angleška letala, ki so poskušala prodreti do severne nemške obale, na povratku iznad Nemškega zaliva preletela nizozemsko ozemlje.

Na novega leta dan so nemška letala izvršila izvidniške polete nad šetlandskimi in Orknejskimi otoki. Pri tem so zbrala važne podatke. Del izvidniških letal je 200 milj od škotske obale prišel v stik s sovražnikom, ki je bil v premoči. Nemško letalo, ki je imelo že pred spopadom tehnični defekt, je izgubilo svojo borbeno sposobnost in je bilo prisiljeno pristati na morju. Neke angleška letala je bilo močno poškodovano in se najbrž ni vrnilo v svoje oporišče.

Pariz, 2. jan. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 241. vojno poročilo:

Izvidniški oddelki so bili na obeh straneh na delu na raznih točkah fronte.

3 : 12

London, 2. jan. s. (Reuter). Nad Severnim morjem so bili danes trije angleški bombniki napadeni od 12 nemških lovskih letal tipa Messerschmitt. Čeravno so bila sovražna letala v veliki premoči, so se angleška letala zapletla z njimi v borbo. Ena nemško letalo je bilo sestreljeno, dve nadaljnji pa sta bili najbrže tudi izgubljeni. Na angleški strani je bil sestreljen en bombnik, drugega porušeno, tretji pa se je vrnil v svoje oporišče.

Letalsko ministvo sporoča v komunikatu, da je bila tudi sicer nad Severnim morjem in ob nemški obali povečana letalska aktivnost nekoli današnjega dne.

London, 2. januarja. AA. (Reuter) Letalsko ministvo je sporočilo sročni, da so angleška letala zblila nekoli nemško letalo. Angleški opazovalci so poslali takoj, ko sta se pojavili večeraj nad vzhodno škotsko obalo dve nemški letali, v borbo več angleških letal. Nekemu angleškemu letalu se je posrečilo toliko časa obstreljevati s strojnico nemško letalo, da je začelo goriti in da je strmoglavilo v morje.

London, 2. jan. s. (Reuter). Danes dopoldne se je nad šetlandskimi otoci zopet pojavilo nemško letalo. Angleška lovška letala so se takoj dvignila, naker se je nemško letalo oddaljilo, ne da bi odvrlo bombe.

Brušelj, 2. jan. s. (Reuter). Po uradnem poročilu so se danes pojavila nad Belgijo tuja letala. Protiletalski topovi so stopili v akcijo in tudi belgijska letala so se dvignila in se zapletla v borbo s tujimi letali.

Kralj Jurij med vojaki

London, 2. jan. s. (Reuter). Kralj Jurij VI. je posetil danes neko angleško divizijo na jugu države. Odpeljal se je iz Londona že sroč takoj po seji tajnega sveta. Prepotoval je 230 km. Eno miljo je prehodil

udeleženih državah, posredno ali neposredno občutek, da se situacija šeni do kraja razčistila. V tem je bistvena razlika med letošnjim Novim letom in onim pred četrletletjem.

v taborišče peš med špalirjem 4000 vojakov. Kralja so spremljali domači vaški prebivalci in otroci. Kralj je potoval k četam v maskiranem vojaškem avtomobilu, vrnil na se je zvečer v dvornem vlakcu.

Nemška letala v bližini Pariza

Pariz, 2. jan. s. (Associated Press) Na novo leto so se nemška letala poskusila približati Parizu. Letalski alarm v Parizu sicer ni bil dan, pač pa je pariška radijska postaja za nekaj časa prenehala delovati. Mnogo nemških letal je bilo opaznih nad vzhodno Francijo in v mnogih krajih je bil dan letalski alarm.

Novoletno povelje češki vojski v Franciji

Pariz, 2. jan. br. Vrhovni poveljnik češke vojske v Franciji je izdal za novo leto dnevno povelje češki vojski na kopnem in v zraku, v katerem pravi, da bo šla z razvitimi zastavami v borbo, ter da jih bo povela šele pred osvojenim in neodvisnim češkoslovanskim narodom v Pragi Brnu in Bratislavi.

Helsinki, 2. jan. s. (Reuter). Sovjetske čete na karelski zemeljski ožini so davi obnovile svoje napade na finske postojanke, zlasti na levem krilu finske utrjene linije ob Ladoškem jezeru in v centru na jezcu Suvanto. Tu napadajo na ledeni skorji jezera.

Nevtralni opazovalci cenijo, da je samo na tem odseku fronte sedaj zbranih 200.000 do 250.000 sovjetskih vojakov, izgleda pa, da prihajajo še nova ojačenja. Vsekakor je pričakovati tu siločilnega sovjetskega napada. Med sovjetskimi četami so tudi prvorazredno opremljeni elitni polki.

Zelo aktivno je na karelski zemeljski ožini sovjetsko topništvo. Bobneči ogenj je neprestano slišati še v Viborg, čeravno leži mesto v znatni razdalji od fronte.

Stockholm, 2. jan. br. »Svenska Dagbladet« poroča, da je bila sovjetska vojska na finskem severu znova ojačena. Na fronti je prišlo 10.000 dobro oboroženih in opremljenih vojakov. Sprče tega računajo Finci tudi z novo sovjetsko ofenzivo pri Pečengi. Zadržki so lahko samo izredno hud mraz. Temperatura je namreč padla 40° pod ničlo.

Oslo, 2. jan. j. (Nor. tel. byro) Skrajni severni odsek rusko-finskega bojišča je v zadnjih dveh dneh zaradi mraza, ki je prisilil z vsi silo skoraj popolnoma omrtvet. Sovjeti so sicer pripravljali protiofenzivo južno od Pečerge, vendar pa so morali te namene opustiti, ker vlada tu mestoma mraz do 40 stopenj pod ničlo, kar onemogoča silerno vojaško akcijo. Švedski vojni poročevalci trdijo, da so sovjetske čete tu sicer izvrstno oborožene, da razpolagajo z najmodernejšim orožjem švedskega izdelka, ki so ga zasegli na Poljskem, da pa jim po zatrdilu finskih častnikov absolutno nedostaja borbenega duha.

Na obeh frontnih odsekih t. j. severno od Ladoškega jezera in na Karelski ožini se je sovjetska ofenziva, ki se je pričela že preteklo soboto vsestransko ojačala in razširila. Oba prva dneva ofenzive so Sovjeti izkoristili za pripravi artillerijski ogenj na Mannerheimovo črto in zaledje s ciljem da bi Mannerheimovo črto odrezali od zaledja ter zlomili odpor posameznih utrjenih postojank ter na ta način pripravili ugodnejše pogoje za napad pehote in motoriziranih odredov.

Moč celokupne sovjetske armade pred Mannerheimovo črto in na odseku severno od Ladoškega jezera cenijo na približno pol milijona mož. Finska vojska šteje tu le blizu četrtilijona vojakov, ima pa veliko zaslabo v utrdbah Mannerheimove črte, ki so se izvrstno obnesle. Sovjetske oklopne granate, s katerimi je njihova artillerija doselej obsipala finske oklopne postojanke, niso mogle skoraj nikjer napraviti večjega razžlepanja, tako da se posamezna gnezda, na katera ni bil koncentriran ruski ogenj še zmerom drže. Danes so napravile sovjetske čete ponovno več napadov, zlasti v smeri proti kraju Muola, vendar pa so bili vsiikrat oditi. Po najnovejših finskih vesteh doslej Mannerheimova črta še na nobenem mestu ni prebita in se finske čete niti ne slej uspešno branijo na prvotnih linijah.

Sn žni meteži

Helsinki, 2. jan. s. (Reuter). Po vsej južni in srednji Finski je danes vladal hud mraz in bilo je več snežnih metežev. V Helsinkih je bilo mogoče videti samo na daljavo 100 m. Prebivalstvo je smeg in mraz pozdravilo z veseljem, ker pričakujejo, da bodo sedaj prenehali pogosti letalski napadi.

Znameniti starinski grad v Abu hudo poškožovan

Helsinki, 2. jan. s. (Associated Press) Pri večerjenjem letalskem napadu na mesto Abo je bilo ubitih po došenih podatkih 30 oseb, 4 pa ranjene. Letalo so z bombami napadli in težko poškodovali

Balfour na francoski fronti

Pariz, 2. jan. s. (Reuter). Angleške letalske oddelke v Franciji inspicira sedaj podtajnik v letalskem ministstvu Balfour.

Letalska pomoč Avstralije

Melbourne, 2. jan. br. Sročni se je vrnil iz Kanade avstralski letalski minister Fairborn, ki je novinarjem izjavil, da bo Avstralija letos poslala nadaljnjih 3000 letalcev v Veliko Britanijo. Odpotovali bodo že v prihodnjih mesecih v Kanado, kjer se bodo do kraja izpopolnili v svojih strokah. Avstralski letalci bodo organizirani v posebne letalske formacije pod poveljstvom avstralskih oficirjev.

★

Položaj zaveznikov v bližnjem orientu

London, 2. jan. j. (Reuter). V pregledu politične situacije na bližnjem vzhodu prihaja dopisnik »Daily Telegrapha« do za-

ljučka, da je pozicija za obe zavezniki države v bližnjem orientu sedaj ugo nejša, kakor je bila pa leta 1914. V prvivrti je sedaj Turčija trdno na strani Anglije in Francije in obe zavezniki državi imata sedaj v bližnjem orientu številneje in bolj urejena oporišča, kakor pa sta jih imeli za časa svetovne vojne. Nadalje trdi dopisnik »Daily Telegrapha«, da trozveza Anglija, Francija, Turčija neizključuje s popolno sigurnostjo možnosti, da bi Turčija vstopila v vojno. Tako n. pr. bi Turčija nedvomno takoj posegla po orožju proti Rusiji, ako bi le ta zvečala ofenzivo v smeri proti Perziji ali na Balkan. Prav tako bi Turčija stopila v vojno, ako bi Nemčija pričela prodirati na evropski jugovzhod, da bi ji zabranila dostop na Crno morje. V obeh primerih bi prišlo do sodelovanja med Turčijo in zapadnimi velesilami. »Daily Telegraph« še pristavlja, da je nekaj časa grozil sovjetski napad zlasti Perziji, vendar pa je sovjetski neuspeh na Finskem zaenkrat prekrizal sovjetske načrte v tej smeri. Kar se tiče Afganistana, mu po mnenju angleškega lista ne preti posebna nevarnost od sovjetske strani.

Kudi boji na Karelski ožini

Sovjetske čete neprestano napadajo Mannerheimovo obrambno črto, vendar pa doslej brez vsakega uspeha

znameniti starinski grad iz XIII. stoletja, v katerem se nahaja najznamitnejši finški muzej. Mnogo umetnin je bilo uničenih in škoda je zelo velika.

Msljio, da je letalski napad na Abo represalija za uspeh finski letalski napad na neko sovjetsko vojaško kolono pri Salu.

Sovjetsko vojno poročilo

Moskva, 2. jan. br. Štab leningrajskega vojnega okrožja je sroč objavil naslednje vojno poročilo: V teku večerajšnjega dne ni bilo na fronti nikakih posebnih dogodkov. Sovjetska letala so izvršila več napadov na strateško važne točke na finskem področju.

Novoletne čestitke finskemu prezidentu

Helsinki, 2. jan. br. Kralji Švedske, Norveške, Danske, Grčije in Rumunije, jugoslovenski knez namestnik in madžarski državni guverner so poslali prezidentu Kal-

liu brzojavna voščila za novo leto. Švedski kralj Gustav je želel da bi se v novem letu juna kemu finskemu narodu povrnil mir. Tudi kralj Haakon je izrazil enako željo, danski kralj pa je dejal v svojem voščilu: Bog čuvaj Finsko.

Novi švedski prostovoljci

Stockholm, 2. jan. br. V pretekli noči in danes so iz raznih švedskih krajev krenili na Finsko novi kontingenti prostovolcev. Med prostovoljci so delavci v večini mnogo pa je med njimi tudi kmet in intelektualcev. Kontingenti štejejo nekaj tisoč ljudi.

Francoska pomoč

Pariz, 2. jan. br. Davi je »Jours« objavil članek o francoski pomoči Finski, v katerem se je zavzel tudi za to, da bi Francija poslala na Finsko 10.000 prostovolcev iz vrst svojih planinskih čet. Za sovjetsko Rusijo kakor tudi za Nemčijo bi taka pomoč pomenila velik moralen udarec. 10.000 francoskih planincev, ki so varen mraz in ki bi bili dobro oboroženi in opremljeni, bi zelo dobrodošli Fincem.

Na tisoče ujetnikov

Skoro na vseh frontah so zmagovite finske čete poleg bogatega plena zajele tudi cele batalijone sovjetskih vojakov

Helsinki, 2. jan. s. (Associated Press). Kor poročajo, so bili v že znani veliki bitki pri Suomussalmiju uničeni polki 133. sovjetske divizije.

Po novih poročilih se je sedaj Fincem pri Salu posrečilo zajeti zupet 15.000 sovjetskih vojakov ter je vsak čas pričakovati večje bitke v tem področju.

Na severu se nahajajo finske čete še 45 km od Pečenge. Danski list »Politiken« poroča, da je bilo sovjetsko prodiranje na severu popolnoma ustavljeno. Aktivna je tu samo še sovjetska aviacija.

Južno od Salmijärvi so Finci zajeli več tisoč sovjetskih vojakov.

Helsinki, 2. jan. s. (Havas) Poročevalec agencije Havas je posetil bojišče pri Tolvajärvi, kjer so se morale sovjetske čete zopet umakniti proti morju. Mesto Tolvajärvi je ostalo v bojih skoro popolnoma nepoškodovano, pač pa je v Aglajärvi zgorela večina hiš. Na obeh straneh ceste proti meji je opaziti izredno številna trupla sovjetskih vojakov, iz česar je mogoče sklepati, da so bili tu v akciji zelo številni oddelki sovjetskih čet. Poročevalec je našel na cesti okrog 30 uničenih sovjetskih tankov. Deloma so jih uničili topovi proti tankom, deloma jim je zmanjkalo goriva. Posadke tankov so bile povsod mrtve. Tanki so bili večinoma obrnjeni proti sovjetski meji ter so bili torej uničeni že na begu. Brzojavni drogovci ob cesti so skoro povsod odsekani, ker so jih sovjetski vojaki porabili za gorivo.

Helsinki, 2. jan. s. (Reuter). Finci so večeraj v bitki južno od Ruonikarvija pri Salmijärvi zajeli okoli 10.000 sovjetskih vojakov.

Na karelski zemeljski ožini traja že 40 ur neprestano bobneči ogenj sovjetskih topov. Vrste se tudi napadi pehote, ki operira v velikih množinah in z ogromnimi količinami vojnega materiala.

Atlet Tamila padel

Helsinki, 2. jan. AA. (Stefani). Znani finški tekač atlet E. ki Tamila je padel v borbi na karelski ožini.

Helsinki, 2. jan. br. Znani finški smučarski prvak Wanin ki je bil ob pričetku vojne zaposlen kot inženjer v neki tovarni in zato oproščen vojaške službe, se je

sedaj sam pripravil k vojakom in so ga kot navadnega vojaka poslali na fronto. Tam je bil dodeljen nekemu posebnemu smučarskemu oddelku, v katerem služijo tudi znani prvaki Petkanen ter brata Lappalainen.

Finski vojni plen

Helsinki, 2. januarja. AA. (Havas). Posebni dopisnik Havasa je obiskal bojišče v srednji Finski, kjer se umikajo sovjetske čete. Po njegovem poročilu znašajo sovjetske izgube v borbi, ki se je tu vodila, 2.000 mrtvih in 700 ujetih. Finci so zaplenili ob tej priliki 1580 pušk, 16 velikih topov, 14 poljskih topov, 6 metalev min, 214 strojin, 426 strojnih pušk, 39 tankov, od katerih je 16 v dobrem stanju, ter 3 oklopne avtomobile. Mnogim sovjetskim ujetnikom so zaradi mraza zmznili prsti. Neki finški letalec je zbil 9 ruskih letal.

Junaški polkovnik

Helsinki, 2. jan. AA. (Havas). Glavni poveljnik finskih čet maršal Mannerheim poudarja v svojem današnjem »dnevnom« povelju junaštvo polkovnika Elkhola, ki je s častniki svojega štaba in z njihovimi odronci odbil napade sovjetskega bataljona, kateremu se je posrečilo priti v neposredno bližino. Polkovnik Elholm in njegovi pomagači so prizačeli težke zgube sovražniku. Zaradi tega je bil polkovnik odlikovan z vojnim križcem.

Ameriški tisk

o drugem Tannenbergu

New York, 2. jan. r. Ameriški tisk označuje finsko zmago pri Kijantjärvi za drugi Tannenberg. Finski narod si bo sedaj lahko vsaj za nekaj dni oddahnil. Morda bo v tem času prejeli obhvalno pomoč iz zapadne Evrope. Ameriški narod se je navdušeno odzval pozivu, naj Fincem tudi materialno pomaga. Večraj so pričeli zbirati nove prispevke za Fince pod geslom, da mora vsak Američan prispevati po en dolar. Že večeraj so se na ta način nabrali prvih 100.000 dolarjev.

Odnosaji med Anglijo in Sovjetsko unijo

Ugibanja angleških listov o namenu in pomenu prihoda poslanika Seedsa iz Moskve v London

London, 2. jan. j. (Reuter). Angleški službeni krogi odločno demantirajo, da bo angleški poslanik v Moskvi sir William Seeds, ki pride v kratkem v London na dopust, sodeloval pri sestavljanju besedila Bele knjige, ki jo bo v kratkem izdala angleška vlada ter bo obravnavala sovjetska pogajanja med Anglijo in Sovjetsko unijo. Prav tako zavračajo tudi izjavo Seedsa na dopust nadaljevali v sedanjem negotovem stanju v nedoglednem čas.

Problemi sedanjih odnosov med Anglijo in Sovjetsko unijo so predmet pozornega razmišljanja v angleškem tisku in je znano, da se sodbosomacinski angleški listov glede bodočnosti odnosov med Londonom in Moskvo giblje v zelo različnih smereh. »Yorkshire Post« in »Manchester Guardian« se obirajo bavit z razmišljanjem posledic, ki jih utegne imeti izdaja angleške Bele knjige glede na bodoči razvoj odnosov med Anglijo in Sovjetsko unijo. Diplomatski sotrudi »Yorkshire Post« pravi: Čeprav so angleško-sovjetski diplomatski odnosi srečno prestali obdobje Sovjetske unije s strani Društva narodov, je vendar mogoče, da bo objava Bele knjige povzročila prekinitev diplomatskih odnosov med obema državama, ker bo ta dokument nesporno obtožilo Sovjetsko unijo nasilja tako nad Finsko kakor tudi nad baltičskimi državami. Diplomatski sotrudi »Yorkshire Post« trdi nadalje, da Francija ne bi imela nikakih pomislekov proti prekinitvi diplomatskih odnosov z Moskvo, vendar pa se kaže, da Anglija s

svoje strani ni voljna napraviti prvega koraka v tej smeri in da bi ji bilo všeč, če bi prve korake za prelom napravila Sovjetska unija. Lest zaključuje svoja razmišljanja z ugotovitvijo, da prihod Seedsa na dopust ni treba, da bi bil v neposredni zvezi z izdajo Bele knjige.

Diplomatski sotrudi lista »Manchester Guardian« sodi nasprotno, da odhod Seedsa ne znači še nobene senzacionalne spremembe v angleško-sovjetskih odnosih, ter pravi, da se sedaj še ni aktualno vprašanje prekinitev diplomatskih odnosov z Rusijo. Kljub temu še ni gotovo, da bodo odnosi med zapadnimi veleislama in Sovjetsko unijo ostali normalni v nedoglednem čas.

Tako v Londonu kakor v Parizu so si merodajni krogi povsem na jasnem, da je danes Sovjetska unija na strani Nemčije. Mišljenje, da je Sovjetska unija na skrivaj še zmerom sovražnica Nemčije, in da dokazujejo to tako zasedba vzhodne Poljske, strateški položaj v baltičskih državah, kakor tudi sedanji pohod na Finsko, je nepravilno in od merodajnih krogov zapadnih veleislam opuščen. Diplomatski sotrudi sodi nadalje, da bo prav tako treba opustiti tudi teorijo, da bi bil Stalin izigral Hitlerjeve načrte, ampak je resnica ravno nasprotna. Napad rdeče armade na Finsko se prav za prav lahko smatra kot predstražna nemškega prodiranja na severni Atlantik. Konec koncev bo v tej zvezi Sovjetska unija na slabšem. V primeru, da bi doživela sovjetska akcija na Finskem poraz, ne bo Nemčija ničesar izgubila, ako pa bo Finska poražena, bo zavzela Nemčija v severni Evropi dominantno pozicijo.

Hitler Mussoliniju za novo leto in obratno

Berlin, 2. jan. br. Nemški poročevalski urad objavlja danes novoletna voščila, ki so si jih izmenjali Hitler in italijanski kralj, Mussolini, Franco, državni guverner Horthy, rumunski kralj Karol, knez namestnik Pavle, bolgarski kralj Boris, belgijski, danski, grški, norveški in švedski kralji, bivši bolgarski vladar Ferdinand, italijanski prestolonaslednik Umberto, predsednik slovaške republike Tiso, prezident dr. Hacha, iranski šah, afganistanski kralj in predsednik siamskega regentskega sveta.

Mussoliniju je Hitler brzojavil: »Za novo leto vam v znamenju našega prijateljstva izražam najprijetnejša voščila. Naj bi dosegla zavezništva Italija pod vašim trdnim vodstvom tudi v bodoče popoln uspeh pri urejanju vseh njenih življenjskih vprašanj.« Mussolini mu je odgovoril: »Odgovarjam z enako tovariško prijaznostjo na voščila, ki ste mi jih izrazili ob novem letu. Enake želje izražam za narodnosocialistično Nemčijo, kakor ste jih vi za fašistično Italijo, da bi oba naša naroda, ki ju družijo zavezništvo, dosegla svoje cilje in si zagotovila svojo bodočnost.«

Hitler je tudi v odgovoru na voščila italijanskega vladarja poudaril zavezništvo med Nemčijo in Italijo.

Knez namestnik Pavle je poslal Hitlerju naslednjo brzojavko: »Moja soproga in jaz izražava vaši ekscelenci najprijetnejša voščila in vam zagotavljam, da ne bova ni-

koli pozabila lepih dni, ki sva jih preživela v Berlinu.«

Ker je diplomatski sprejem za novo leto v kancelarski palači odpadel, so se diplomati ki so akreditirani v Berlinu, vpisali v posebne knjige. Prvi je na tak način izrazil novoletna voščila Hitlerju v imenu papeža in diplomatskega zbora diplomatski doyen nuncij Orsenigo.

Rumunski kralj o politiki Rumunije

Bukarešta, 2. jan. AA. (Rador). Za časa svečanega sprejema v Kostanci se je kralj Karol II. zahvalil predsedniku vlade Tatarescu za želje, ki jih je izrazil v imenu vlade in vse države. Dogodki, je dejal kralj, ki so nastali neodvisno od naše volje in ki jih gotovo nismo želeli imajo za posledico da gre ves naš napor za tem, da se izpolni narodna obramba. V izrazu narodna obramba je vsebovana jasna naša miroljubna, toda odločna politika. Mi pripravljamo svojo vojsko, toda ne v agresivnem duhu, temveč v duhu odločnosti braniti ono, kar nam pripada na osnovi svobodnih sklepov, ki so jih sankcionirale skupščine v Kisejenu, Cernovicah in Albi Juliji. V tem popolnoma rumunskem okviru smo pripravljali nuditi prijateljsko roko vsem. Naj vseomogoči čimprej pošlje zemlji žarke miru in dobrega sporazuma med ljudmi in narodi da se napredek naše civilizacije ne bi ustavil in da bi vsi ljudje uživali njene blaghe.

Danes se sestane ameriški kongres

Washington, 2. januarja. s. (Associated Press). Jutri se začne redno zasedanje kongresa. Pričakujejo, da bo predsednik Roosevelt predložil kongresu v odobritev predvsem obsežen oborožitveni program. V zvezi s programom bo stavljen predlog, da se vsi izdatki proračuna, razen onih za narodno-obrambne svrhe, znatno znižajo. Ni še sigurno, ali bo predsednik Roosevelt predlagal za nadaljnje kritje oborožitvenih izdatkov povečanje državnih dohodkov, ali pa bo prošil za dovoljenje, da najame vlada novo notranje posojilo preko zneska 45 milijonov dolarjev, za katerega ima od kongresa že dovoljenje.

Ni pričakovati, da bi bile kongresu predložene važne spremembe nevtiralnostnega zakona v njegovi sedanji obliki, pač pa bodo gotovo pršli na dnevni red v izčrpnem razpravo o odnosih med Zedinjenimi državami in Japonsko.

Amerika gradi z vso naglico vojne ladje

Washington, 2. januarja. s. (Associated Press). V preteklem letu je bilo v Zedinjenih državah za ameriško mornarico dovršenih 30 križark, rušilcev in podmornic poleg večjega števila manjših vojnih ladij. V letu 1938 so odgovarjajoče številke znašale 16 vojnih ladij, v letu 1937 pa 24. Trenutno je v gradnji v Zedinjenih državah vojnih ladij s skupno tonažo 452.000 ton. Med njimi sta dve veliki bojni ladji po 45.000 ton, ki sta bili dani v gradnjo lani.

Franco o mednarodnem položaju

Madrid, 2. januarja. AA. General Franco je imel večer po radiu govor, v katerem je dejal o mednarodnem položaju: Kakršenkoli bo rezultat te borbe, njen konec bo vsekar katastrofalno. Ko bo opustila disciplina, bodo vlade žele one, kar je toliko let sejala demagogija, in narodi bodo takrat spoznali, kaj je pretrpela mučeniška Španija. Naš narod, ki se je 3 leta junaško boril za rešitev evropskih narodov, se pridružuje glasu najvišje cerkvene oblasti in vladarja Italije in ostalih držav v želji, da se ustavi borba, ki bo v primeru, da se nadaljuje, odprla azijskemu barbarstvu vrata k zapadu. V primeru, da bi se vojna nadaljevala, bomo španci junaško združeni in pripravljeni odgovoriti potrebam položaja, ki bi ga vojna v bodoče ustvarila v Evropi.

Vojni drobiž

Berlin, 2. jan. br. Nemški listi citirajo danes kodanjski list »Politiken«, ki poroča o pogajanjih Anglije in Francije s skandinavskimi državami za prost prevoz vojnih potrebščin na Finsko. Če bodo pogajanja uspešna, bosta Anglija in Francija takoj pričeli dovažati Finski letala, orožje in strelivo. Nemški listi pa so prepričani, da bosta Francija in Anglija v danem primeru pustili na cedilu ne le Finsko, nego tudi ostale skandinavske države, kakor bi naj bil tudi Poljsko. Zato svetujejo Norvežanom in Švedom, naj ostanjejo striktno nevtralni.

Helsinki, 2. jan. s. (Reuter). Po poročilih iz Moskve je sovjetska vlada odredila sedaj cenzuro tudi za vsa pisma, ki prihajajo v državo iz tujine. Finska radijska postaja Lahti je večer objavila vest, da je neki inozemec v neosiguriranem telegramu iz Moskve sporočil, da po vsej Sovjetski Rusiji primanjkuje kruha, moke, riža in čaja.

London, 1. jan. AA. (Havas) Stalin je odredil Kaganoviču rok do 10. januarja, da uvede normalne razmere v sovjetskih tovarnah, kjer so stavke na dnevnem redu. »Daily Sketch« pristavlja k tej vesti, da bo Kaganovič moral zapustiti mesto komisarja za težko industrijo, če se mu ne posreči izvršiti naložene naloge.

Tuja propaganda v Turčiji

Bern, 2. jan. br. Listi objavljajo, da je nastalo v Turčiji znatno vznemirjenje zaradi propagande tujih sil, ki se je zelo povečala. Po Turčiji krozi danes na tisoče letakov, v tujini pa radijske postaje v posebnih oddajah v arabskih ali arabščini proti Turkom. Proti temu se arabski in turški svet bori z enakimi sredstvi. V Kajru egiptjska radijska postaja dnevno reagira na vsako tujo oddajo v arabščini, ki je naperjena proti Turčiji, ter vsak dan zagotavlja, da bo ves arabski svet šel Turkom na pomoč, če bi jih kdo napadel.

Velika japonska ofenziva

Tokio, 2. jan. br. Agencija Domei poroča, da se je severozapadno od železniške proge Kanton-Hankov pričela nova velika japonska ofenziva. Japonske čete so že zavzele celo vrsto strateško važnih krajev v Kwantungu. Neka japonska kolona je prodrla celo že do Intanga, ki leži 130 km severno od Kantona. Vendar je neki kitajski četni uspešno pognati v zrak strateško izredno pomembni most Oteu na omenjeni progi.

Čungking, 2. jan. AA. (DNE) Po kitajskih podatkih znaša število mobiliziranih japonskih čet na Kitajskem 49 divizij in 14 mesečnih brigad, t. j. 1.680.000 mož. Japonci so doslej izgubili na Kitajskem 1.460.000 mož, od katerih jih je 14% padlo, 60% pa jih je bilo ranjenih. Japonci so izgubili mesečno 50.000 mož. Kitajci so v isti dobi mobilizirali 300 divizij, to je skupno 3 milijone mož. Pri tem niso upoštevani častniški oddelki. Kitajske izgube znašajo dva milijona ljudi.

Borba za mehiški petrolej

Mexico, 2. jan. br. Predsednik mehiške republike je davi izjavil, da se Mehika ne namerava porajati za zastopniki petrolejskih družb, ki so jim bila njihova petrolejska polja v Mehiki razpisana. Družbe bodo dobile odločilo, kakor je doletela lani izdani razpisni zakon. Prezident je še izjavil, da so bila petrolejska polja lani znatno povečana. Navrtali so 23 novih petrolejskih vrelcev in letos jih bodo še 55.

Usodne poplave v Turčiji

V mestu Kemal paša porušenih 400 hiš in utonilo 600 ljudi — Dosedaj nad 1200 smrtnih žrtev poplave

Ankara, 2. jan. s. V zapadni Turčiji je zahtevala nova katastrofa velike žrtve. Med Smirno in Bruso so prestopile bregove, reke bregove ter povzročile velike poplave. Samo v mestu Kemal paša, ki je popolnoma pod vodo, je utonilo 600 ljudi. 20 vasi je moralo biti popolnoma izpraznjenih, več drugih pa je odrezanih od ostalega sveta. Včeraj so prvič tudi pri mestu Pergamon občutili potresne sunki.

Nadaljnje žrtve so povzročili hudi viharji na Crnem morju. Doselej je znano, da se je potopil en turški parnik z vso posadko, mlijo pa, da je izgubljenih še več drugih.

Carigrad, 2. jan. br. Poplave v zapadni Turčiji zavzemajo zmerom večji obseg. Najhuje je prizadeta pokrajina okrog oporišča turške vojne mornarice v Marmarskem morju Ismida. V bližini Bruse je nastalo novo jezero, v katerega se stekajo reke Adranos, Susurtu in še dve manjši, ki so se doslej stekale v Marmarsko morje. 500 vasi je odrezanih od sveta. Na njihovem področju je voda dva metra globoka. Mnogo ljudi je zbežalo v gore.

Ankara, 2. jan. s. (Reuter). Potresni sunki v Anatoliji se od večera dalje niso več ponovili. Prometne zveze s potresnim ozemljem funkcionirajo sedaj bolj redno. Vojaštvo je očistilo železniške proge snega in jih popravilo. Iz Erzingjana odvažajo vlaki še vedno predvsem ženske in otroke.

Dosedanje število smrtnih žrtev poplav v zapadni Turčiji cenijo na 1200. V mestu Kemal paša je uničenih 400 hiš. Pri Smirni vode upadajo in je glavna nevarnost minila. Zato pa so pri Brusi jezera prestopila bregove in poplavlila nove predele. Vojaški inženirski oddelki so bili poslani v poplavljenno ozemlje, da pomagajo pri reševanju.

Ankara, 2. jan. j. (Havas). Poročila iz Anatolije kažejo, da je poplavna katastrofa zavzela mnogo večji obseg in povzročila

la mnogo resnejšo gnotno škodo, kakor se je sodilo po prvih vestih iz prizadetih krajev. Reke, ki so prestopile bregove, so popolnoma opustošile široke doline Lamanisa, Menemeta in Amatija. Vse železniške proge kakor tudi telegrafske in telefonske linije so bile v teh dolinah prekinjene. Cela vrsta poslopj je izginila pod vodo. Vse poljedelske naprave in vsa polja so uničena vse do Smirne.

145.000 žrtev potresa

Ankara, 2. jan. s. (Associated Press). Po uradnih cenitvah znaša število smrtnih žrtev pri potresu v Anatoliji 45.000. Raznih je bilo okoli 100.000 oseb, brez strehe pa je sedaj pol milijona ljudi.

Pri poplavih v zapadni Turčiji je utonilo doslej okrog 1200 oseb, 25.000 pa jih je brez doma. Velika škoda je povzročena, ker so vode odplavile na tisoče domaćih živali.

Pri Brusi so bile štiri vasi popolnoma poplavljene. Tu sta povzročili poplave zlasti reki Susurtu in Adranos. Vode so se ponekod razile v širino 15 km.

Angleško-francoska pomoč Turčiji

Pariz, 2. jan. j. (Havas). V merodajnih političnih krogih trdijo, da je bil zadnji Daladierov govor v senatu, v katerem je francoski ministri predsednik izrazil turški vladi sožalje zaradi potresne katastrofe in obljubil Turčiji, francoski pomoč, izrečen sporazumu z angleško vlado. Angleški min. predsednik Chamberlain je telefonično sporočil Daladieru, da bo Anglija prav tako kakor Francija materialno pomagala prizadeti turški republiki. Chamberlain je še dostavil, da naj Daladier isto zagotovi tudi v imenu angleškega parlamenta, ki zaradi politične tega sam žal ne more storiti.

Dunav zamrznil

Ustavitev plovbe na Dunavu ogroža oskrbovanje Nemčije z živil in nafto iz Rumunije

Bukarešta, 2. jan. j. Havas Delno zamrznjenje Dunava, ki je dovelo do popolne ukinitve plovbe po reki, je povzročilo v Nemčiji veliko vznemirjenje, ker je bil Dunav doslej glavna prometna pot, po kateri se je Nemčija oskrbovala iz dežel evropskega jugovzhoda. Odkar so sovjetske čete zasedle vzhodno Poljsko, je praktično Nemčiji zaprt promet iz Bukarešte preko Cernovic in Lvova na Vratislavo, dasi je bila poprej ta železnica poleg Dunava glavna nemška prometna pot z jugovzhodom. Odslej ostanejo Nemčiji odprte samo še madžarske železnice, ki pa ne morejo zagnati nemškega prometa z jugovzhodnimi državami.

Ustavitev plovbe na Dunavu je za Nemčijo zlasti neprijetna zaradi tega, ker je po Dunavu Nemčija uvažala nad 80 procentov vsega rumunskega petroleja ter

skoraj vse žito in druga živila, ki jih je kupovala v Rumuniji. Za enkrat je absolutno nemogoče proročati, kako dolgo bo plovba na Dunavu počivala. Glede na različne atmosferske prilike v raznih letih lahko traja ta doba samo nekaj tednov ali pa tudi tri mesece. Nemčija bo več svojih vlačilcev uporabila kot ledolomilce, ki bodo delali pot transportnim čolnom, kjer pa bi ti vlačilci ne uspeš, bodo led na Dunavu razstreljevali. Seveda pa je težko presoditi, v koliko bo borba proti ledu na Dunavu uspešna, ker je vse odvisno od atmosferskih prilik, ki lahko tudi največje napore v odstranjevanju ledu paralizirajo. Bati se je, da bo zaradi teko forsrane plovbe na Dunavu tudi število nesreč, ki je že zdaj dokaj visje kakor v normalnih časih, v bodoče še bolj naraslo.

Izselitev Nemcev iz južne Tirolske

Berlin, 2. jan. br. Včeraj je potekel rok, do katerega se je moralo prebivalstvo južne Tirolske in Karnije odločiti za nemško ali italijansko državljanstvo. Ob tej priliki so se sestali nemška delegacija, ki vodi posle v zvezi s pripravami za preselitev Nemcev, ter zastopniki italijanskih oblasti z državnim podtajnikom notranjega ministrstva Buffarinjem na čelu. Ugotovili so dosedanje rezultate svojega dela.

28 ton municije ukradenih v Dublinu

Dublin, 2. jan. s. (Reuter). Danes je bilo pred vojaškim sodiščem obsojeno 10 mož, ki so obtoženi, da so sodelovali pri tatvini municije v Dublinu pred božičem. Vseh 7 mož je bilo obsojenih na po teden dni zapora.

Kakor je razprava odkrila, je bilo ukradenih skupno 28 ton municije za strojnico. Od tega se je tretjina nahajala v rokavih irske republikanske armade. 8 ton so danes našli 10 km od Dublina.

Danes so bile objavljene nadaljnje podrobnosti o napadu na municijsko skladišče. Prvi dveh vrstih in skladišče je strazilo 11 vojakov. Ob 20.15 je nekdo pozvonil pri vratih in ko je šel kaplar odpret, ga je neznanec z revolverjem ukrotil ter ga s pomočjo dveh drugih upornikov, ki sta planla iz teme, odvedel v stražnico, kjer so ga uporniki potem držali ujetega. Ko so prišli drugi stražniki na pomoč, jih je doletela ista usoda, enako tudi poveljujočega kapetana, ki je bil v času napada za trenutek odsoten. Napadalec so pred napadom prerezali telefonske žice, tako da ni bilo mogoče priklicati pomoči.

Trije izmed danes obsojenih napadalcev so bili ujeti še isto noč, nadaljnje štiri pa so izsledili na podlagi izpovedi prič.

Demantirane vesti iz češkega protektorata

Berlin, 2. jan. br. Protektorski tiskovni urad v Pragi je davi formalno demantiral vesti nekega norveškega lista, ki je poročal, da je bilo zadnje dni na Češkem in Moravskem aretiranih mnogo duhovnikov, a večje število študentov odpeljanih v Nemčijo, na prisilno delo. Tiskovni urad pravi, da se nobenemu študentu v protektoratu ni skrivil niti las in da so ljudje na Češkem in Moravskem sedaj deležni večje verske svobode kakor pred prejšnjim režimom.

Zanimive izkopsnine v Jeruzalemu

Jeruzalem, 2. jan. br. Restavracijska dela v cerkvi svetega groba, ki so se lani pričela, so deloma že dovršena. Pri delih so odkopali nove umetnine iz časov cesarja Hadrijana, ki predstavljajo velike umetniške vrednote.

Iz železniške službe

Beograd, 2. jan. p. Upokojena sta Josip Cugmus, pomočnik generalnega direktorja državnih železnic v Beogradu, ter Senid Rot, višji kontrolor železniške direkcije v Ljubljani. — Imenovana sta za inspektorja 5. pol. skupine na žel. postaji v Mariboru August Lukačič, višji kontrolor v p. in bivši nar. poslanec, ter za višjega kontrolorja pri prometno-komercialnem oddelku žel. direkcije v Ljubljani Pavel Mašič, višji kontrolor v p. in bivši narodni poslanec.

Premeščena sta za kontrolorja 7. pol. skupine na železniško postajo v Celju Ivan Kušar, doslej na postaji Videm—Krško, ter za kontrolorja na postajo Maribor—Studenci Karel Kokot, doslej v Pragerskem.

Premeščeni so strojevodje Josip Kneht iz Maribora v Užice, Ivan Freitag iz Ljubljane v Beograd, Franc Garin iz Užice v Maribor ter Gregor Pavlin iz Beograda v Maribor.

Beograd, 1. jan. p. V prometni službi so upokojeni: blagajničarka Frančiška Brezovnik, strojevodja Fran Novak in oficial Ivan Lužar v Ljubljani. Premeščen je pristav inž. Pavle Cizelj od oddelka za grajenje železnice pri prometnem ministru na IV. sekciji za vzdrževanje proge v Mariboru.

Za načelnika invalidskega oddelka v ministru socialne politike je postavljen v 3/2 dr. Aleksander Popović, bivši sodnik in odvetnik v Novem Sadu.

Ljubljanski šah, klub državni klubski prvak

Novi Sad, 2. januarja. Na novo leto se je vršila v Novem Sadu finalna tekma za klubsko državno prvenstvo med Ljubljanskim in Novosadskim šahovskim klubom. Zmagala je Ljubljana v razmerju 4 in pol: 2 in pol ob eni nedokončani partiji, ki bo ocenjena. S tem si je Ljubljanski šahovski klub zopet osvojil ponosni naslov državnega prvaka, ki ga je z malimi presledki držal že dolgo vrsto let. Posamezni rezultati tekme so: M. Vidmar majši (beli): Bröder prekinjen, Preinfalk: Kulžinski 1/2 — 1/2, prof. L. Gabrovšek: Czanyi 1 — 0; Stoksch: dr. Iljić 1 — 0; dr. J. Gabrovšek: Živanović 0 — 1; Gerzinič: Popović 0 — 1; Mlinar: Reiter 1 — 0; V. Štokan: Atanasović 1 — 0.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno v vsej državi, ponekod sneg. Ponoči bo še hudo mraz, zlasti v zapadnih krajih.

Gospodarska vojna

Nemški protest proti internaciji parnika »Tacoma«

Montevideo, 2. jan. s. (Reuter). Nemški poslanik je vložil pri urugvajski vladi protest svoje vlade proti internaciji nemškega parnika »Tacoma«. Sklicuje se v svojem protestu, da je »Tacoma« pomagala mornarjem z oklopnice »Admiral Graf Spee« samo kot brodomolcem in da zato »Tacome« se ni moglo smatrati kot pomorne vojne ladje.

Montevideo, 2. jan. s. (Associated Press). Tu so razširjene govorice, da namerava nemška posadka parnika »Tacoma«, ki je bil večer interniran, pobegniti na obalo. Ob »Tacomi« se je zadržala urugvajska patrolna ladja z 20 mornarji. Razen tega je bil na »Tacomi« poslan urugvajski mornariški oficir, ki poleg omenjenih mornarjev stalno nadzoruje ladjo. Vsi imajo nalogo, da pazijo, da »Tacoma« ne pože ne nepričakovano svojih strojev ter ne odplave. Radijske postaje na »Tacomi« je bila po nalogu urugvajskih oblasti stavljena izven akcije. Na »Tacomi« se nahaja poleg kapitana 60 nemških mornarjev.

»Ajax« v Montevideu

Montevideo, 2. jan. s. (Associated Press). Angleška križarka »Ajax«, ki se je udeležila pomorske bitke z nemško oklopnico »Admiral Graf Spee«, je davi ob 7.30 lokalnega časa dospela v luko v Montevideu in se zadržala približno na istem mestu kakor svoj čas »Admiral Graf Spee«. Angleške oblasti so prošle argentinsko vlado za dovoljenje, da sme križarka »Ajax« izpopolniti svoje zaloge goriva in živil. Urugvajska vlada je izdala dovoljenje, da sme križarka »Ajax« ostati v luki 48 ur. Na krovu križarke se nahaja novo imenovan admiral Harwood, ki je poveljeval angleškim križarkam v pomorski bitki z nemško oklopnico. Angleška kolonija v Montevideu je priredila križarki »Ajax« svečan sprejem.

Reuter poroča v nasprotju s to vestjo, da dospe križarka »Ajax« v Montevideo šele jutri zjutraj.

Zaplenjeno nemško blago

Pariz, 2. jan. br. »Matine« poroča, da so samo v francoski kontrolni luki Marseille od pričeta vojne do konca preteklega leta zaplenili za 100 milijonov frankov (125 milijonov din) blaga, ki je bilo namenjeno v Nemčijo. Poleg tega so oblasti zaplenile za 250.000 frankov (310.000 din) premoženja nemških državljanov, ki

so jih ujeli na morju in prepeljali v Francijo.

Žrtve min in torpedov

London, 2. jan. AA. Angleška ladja »Bokeshill« (5.677 ton) je zadela večer na Severnem morju na mino ter se potopila. Ne ve se za usodo 19 od 32 članov posadke.

Angleška cisternska ladja »San del Finno« (8.000 ton) je bila poškodovana verjetno zaradi eksplozije mine. Ladje se je posrečilo pripluti do plitvega mesta. Noben član posadke, ki šteje 41 mož, ni bil ubit. Zdi se, da se je posrečilo ves tovor ohraniti.

London, 2. jan. s. (Reuter). V točno ki se je končal s 30 decembrom je Anglija v pomorski vojni izgubila samo tri ladje s skupno 3000 tonami nevtiralne drake pa dve ladji s 1600 tonami. Te izgube znašajo samo eno petino izgub prejšnjega tečna.

Ti podatki o pomorskem prometu kažejo, da prizadeva vojna na morju v glavi vedno manj izgub. V desetih dneh od 11. do 20. decembra je prišlo v angleške luke, oziroma odšlo iz njih 1454 trgovskih ladij s skupno tonažo 3.648.000 ton. To je 30% več nego v prejšnjih 10 tih.

Nemški parnik »St. Louis« se je vrnil v Hamburg

London, 2. januarja. AA. (Reuter). Nemške radiopostaje so sporočile, da je nemška potniška ladja »St. Louise« (16.732 ton), ki je bila vsidrana v newyorskimi luki, prispela večer v Hamburg. Tako je po trditvi nemškega radia prispeła zadnja ladja družbe Hamburg—America Line v New York.

Znižanje zavarovalnih premij za ladje

New York, 2. jan. br. Zavarovalne družbe so sedaj znižale za pol odstotka zavarovalne premije za trgovske ladje. V komunikaciji, ki je bil o tem izdan, pravijo, da je bilo v poslednjih tednih potopljenih mnogo manj tovornih in potniških ladij kakor v prvih dveh mesecih vojne.

Dvestoletnica italijanskega lista

Rim, 2. jan. br. Beneški list »Gazzetta d Venezia« izhaja že 200 let. Italijanski listi, ki beležijo ta dogodek, so mnenja, da je to najstarejši list v Evropi.

Naši kraji in ljudje

Zima ko pred 10 leti

Prej mrazom v severnih krajih, so se v Zasavje zateleke jate močvirnih ptic

Ljubljana, 2. januarja. V novem letu je mraz, ki nas je bil obiskal za božične praznike, začel naglo pomenjati in danes smo imeli že pravo južno vreme. Tako da se je začel sneg v pri-sojnih legah topiti. Davi ob 7. je meteorološka postaja na letališču zabeležila najnižjo temperaturo -17,2 stopinj Celzija. nato pa je živo srebro vzdrževalo raslo ves dan in ob 17 doseglo najvišjo temperaturo -3,9. Morda smemo upati, da je najhujša zima že za nami.

L. tija, 2. januarja. Vsem nam je še v trdnem spominu zima v letu 1929/30. Tudi tedaj smo imeli vse do novega leta lepo, toplo vreme kakor letos. Letošnji božič je bil bolj poben zgodnji veliki noči kakor pa božič. Po hostah ni bilo skoro nič snega, zato so prišli na svoj račun naši Nimrodi, ki so vse dneve stikali za zajci.

Takoj po Stefanovem je zapadel sneg in zdaj je lovsko veselje pri kraju. Zajca je v snegu težko slediti. V dolni imamo ostro zimo, ki čez dan nekoliko poneha, zato pa zleze živo srebro v toplomer ponoči do 20 pod ničlo. Potočki v okolici so v srebrnih oklepkih. Tudi kolesarji pri mlinskih in žag so vsa v ledenih skladih, še na obrežju Save se dela led. Reka Sava je začela upadati in pod litjskim mostom se je začela iz vode dvigati sipina v podobi črke. U. Tako imamo zanimiv pojav, da se nabira sredi Save led.

Nenadna zima je prignala k nam številne jate divjih rac, ki so se doslej zadrževale ob močvirjih na severu. Zdaj so močvirja zamrznila in ptice najdejo hrano le še ob tekočih rekah. Lovcem, ki ljubijo pohod na divje race, se obetajo zdaj najljepši dnevi, saj pa je tak lovski pohod ob sončnem popoldnevu skozi pokrajino, k jo prekrivajo sneg led in ivje nepozaben. Na več divjih rac se skriva pri nas po peščinah in zatišjih okrog Pogank. Kresnic in proti Jevnici. Včasih se dvigne pred lovci jata, ki šteje tudi do 50 kljunov. Prejše z me pa so bile skupine potujočih ptic še močnejše. Saj pripovedujejo naši Nimrodi, da so štele tudi po 200 in še več divjih rac. Med pticami selikam, ki so prihitele k nam iz drugih krajev, smo opazili letos že tudi ptice z značilnim, kakor vijak zavrtim okrasnim perjem. Najbogatejšo zbirko redkih ptic, ki se naselijo v naše kraje je zbral eden naših najbolj odličnih ptičarjev poznani litjski zdravnik g. dr. Ivan Premrov.

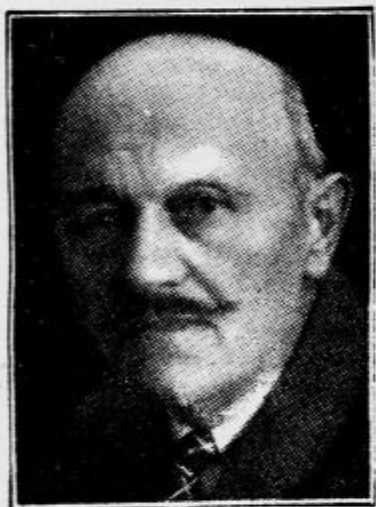
Zaradi mraza so zamrznila po hišah vodovodi in tudi v kopalnicah je nastopil čas ledenega oddiha. Gostilničarji in mesarji hito iskat ledu. V eni noči se zdebili ledena odeja na naših bajarih za tri centimetre. Kako noč na še več. V teh dneh ne pozabimo na ptičke. Hrane jim primanjkuje, ker je vse pod snegom in ledom. Pri-trdite ob hišah ptičke krmilnice in im troiste hrano! Pokažite svoje usmiljenje do ubogih ptic.

Naši smučarji doslej še niso prišli na svoj račun. V dolini imamo pre malo snega. Prvi beli pozdrav pa bo zadostil tudi željam belih bataljонов.

† Jurij Petrovič — zadnji viški župan

Ze včeraj smo na kratko poročali o nenadni smrti zadnjega viškega župana. Danes pristavljamo še naslednje vstice, ki mu jih je napisal prijatelj v spomin:

Ni mu bilo usojeno, da bi dočkal zele-no jurjevanje, ko bi dopolnil 70. leto. Prav pri vstopu v novo leto ga je na stolu sede-

čega pobrala bolezen, ka ga je mučila že mnogo let. Bolezen je prenašal junaško in ga do zadnjega diha ni zapustil humor. Ko so mu prinesli od zdravnika zadnje pomirjevalno sredstvo, je z nasmeškom pripomnil: »Aqua destillata, po naše Blažev žen-ga«.

Pokojnik se je rodil v Podkrajju ob gozdovih Hrušice na Notranjskem. Še mlad je prišel v Ljubljano. Izučil se je za mizar-skega pomočnika. Pozneje je postal poslovo-daj velikih mizar-skih delavnic v doli Binder. Bil je med prvimi naseljenci Rožne doline in med soustanovitelji Olepševalne-

ga društva, ki ima glavno zaslugu za modernizacijo te najlepše delavske kolonije. Bil je vedno odbornik, več let tudi pred-sednik društva, ki ga je pred leti izvolilo za dosmrtnega častnega predsednika. Kot vsestransko delaven in praktičen mož je bil prvi zastopnik v viškem občinskem svetu za Rožno dolino neprestano od leta 1903 do 1925, ko je bil izvoljen za župana Zupanovale je 10 let, t. j. do leta 1935, ko je bila občina vključena v mesto občino ljubljansko. Pod njegovim županovanjem je dosegla Rožna dolina in z njo vsa občina Vič vse nujne pogoje za moder-no naselbino: regulacijo Gradašnice in Glinščice, električno razsvetljavo, vodovod in kanalizacijo. Bil je tudi član stavbne-ga odbora za novo župno cerkev in za mo-derno ljudsko šolo.

Pokojnika so dičile vse lepe lastnosti pravega moža: stroga poštenost, nepristranost, nesebičnost in požrtvovalnost za splo-ni blagor imel je le eno napako: preveliko zaupljivost. Ker je bil sam kristalno čist značaj in poštenjak vse življenje, je pripisoval iste lastnosti tudi svoji okolici. V tej dobri veri pa je bil varan. Njega samega se ni do smrti prijel niti en krivični vinar Prihranki so kmalu pošli, čeravno je vedno živel zelo solidno in skromno. Zadnja leta so ga vzdrževali hvalni otroci: dva sinova in dva zeta. Takšna je usoda kremenitega slovenskega moža, ki je živel in delal le za druge.

Pokojnega župana Petroviča bo ohrani-lo vse prebivalstvo bivše občine Vič brez razlike stanu trajno in najlepšim in hval-čnem spominu. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 15. iz hiše župosti v Rožni do-lini, Cesta 11-5a, na viško pokopališče.

A. B.

Življenje jeseniške mladine Velik napredek od predvojnega časa

Jesenice, 2. januarja. Jeseniški kovnarji smo pred več deset-letji živeli v precej drugačnih razmerah, kakor živi delavska mladina danes. Ko smo bili mi mladi, se nam je zdel svet neizmerno velik, a vendar tako zelo majhen, da smo mislili, da se že nad Golico priče-nja nebo in da se na skrajnem zapadnem koncu Gornje Savske doline že neha svet. Skoraj vsi delavski sinovi smo bili takrat

zaposleni v tvornici. Vsi smo bili navezani na zelo ozko delovno območje. Vsak je živel in delal le za sebe brez misli na skupnost. Zelo malo smo imeli vploga v dru-ga obrate. Še manj na celotni ustroj tvornice, in se zelo malo zanimali za velike in važne dogodke, ki so se v tistih časih od-gravali v širnem svetu.

V prostem času smo se držali pretežno doma. Le enkrat, morda dvakrat na leto,

smo šli v spremstvu staršev na kako božjo pot ali pa sami šli na sprehod v prelepo jeseniško okolico.

Težavno, od 12 do 18 ur trajajoče delo nam je hudo črpalo mlade moči. Najlepša mladostna leta so hitela mimo nas v največjem trpljenju. Imeli nismo časa, volje in moči, da bi si z bližnjega holma ali cerkvenega zvonika ogledali naš industrijski revir.

Tako je bilo življenje fantičev, takrat starih 14 do 18 let.

Borba za obstanek in kruh je marsikoga izmed nas pognala z domače grude v širni svet. Mladi fantje in moške so šli za delom v Avstrijo, Nemčijo, Francijo in Ameriko, kjer so v rudnikih in tvornicah pustili svoje najboljše življenjske moči. Nekateri so v tujini pomrli kot neznan, doma pa so jih zaman čakale in objokovale matere, žene in morda tudi otroci. Takja je bila usoda rudarja in industrijskega delavca pred dolgi leti.

Cas pa je prinesel nove razmere in odprl pota v lepše življenje tudi delavstvu. Tisti, ki so tek časa pravilno razumeli in mu sledili, so uspeli, drugi, ki so v prostem času posedali po zakajenih gostilnah in zabavljali čez vse, pa so duševno in telesno zaostali.

Ob prelomu stoletja so se začela na Jeseničah ustanavljati kulturna, telesno-vzgojna, gospodarska in stanovska društva. Ta so med ljudstvom orala ledino na področju prosvete, telesne vzgoje in gospodarstva.

Po dolgi letih trdega in vsestranskega dela so se začeli kazati uspehi poklicnega in izvenpoklicnega dela. Iz delavskih vrst so izšli dobri organizatorji in govorniki, odlični pevci in godbeniki, pevovodje in dirigenti, odlični telovadci in lahkoatletci. V

zadnjih letih pa smučarji in alpinisti, ki so ponesli ime naše doslej skoraj nepoznane domovine v širni svet.

Mladina je redno obiskovala predavanja, sestanke, debate, večere in zborovanja. Vse to je dalo delavstvu širše obzorje, uglejanost in razgledanost na velika dogajanja v širnem svetu.

Velike vzgojne vrednosti so bili tudi izleti, ki so jih člani raznih društev prirejali v razna mesta in pokrajine naše lepe domovine.

Sokoli so že pred svetovno vojno potovali na velike prireditve in na tekme v Kranj, Ljubljano, Celje, Zagreb, Plzen, Prago, Turin, Luksemburg in Pariz. Po ustanovitvi svobodne države pa je telesnovzgojno in kulturno delo zavzelo še mnogo večji obseg.

Uspehi naših telovadcev, smučarjev in alpinistov so bili pred desetletjem še precej skromni. Znani so bili le v mejah naše oče domovine. Najprej so se morali uveljaviti na domačih tleh. Sokoli so se kmalu povzpeli na lepo višino, da so z velikimi uspehi tekmovali v Ljubljani, Osijeku, Zagrebu in Beogradu, najboljši pa tudi v Pragi, Parizu, Sofiji, Varšavi in na olimpijadi v Berlinu.

Alpinisti so preplezali skoraj vse vrhove Julijskih Alp, Kamniških planin in Dolomitov, naskočili švicarske štiritisočake in se povzpeli na vrhove francoskih visokih gor.

Smučarji so prva leta hodili tekmovali na Rožco, Črni vrh, Pusti rovi, Pekljuko, Zelenico, Jezersko in Pohorje. Izbranci so se udeleževali mednarodnih smučarskih tekem v tujini kjer so dosegli lepe uspehe.

Telovadec, smučarjem in alpinistom pa so se pridružili tudi naši jadralci, ki z veliko vnamo in uspehi gojijo kraljevski sport, Aeroklub »Naša krila« na Jeseničah je eden izmed najdelavnejših jadralskih klubov v naši državi. Priprani smo, da se bo našim vrli letalci krepko postavili v bok našim telovadcem, smučarjem, alpinistom in lahkoatletom ter z njimi rame ob ramenu korakali od uspeha do uspeha.

S. M.

7 tisočakov je odnesel

Mlad fant, ki mu je trgovec zaupal denar, da ga odnese veletrgovcem v Ljubljano, izgubil brez sledu

Gradec pri Litiji 2. januarja. Iz krajev blizu Ljubljane gredo ljudje večkrat v mesto in takrat opravi znanec za sosedo ali prijatelja kako pot. Zato se našemu trgovcu g. Lojzetu Cerarju, ki ima svojo trgovino blizu mosta, ni nič čudnega, da mu 27. decembra stopil v trgovino 18letni Mirko in povprašal, ali bo treba prnesti kaj iz Ljubljane. Mirko je g. Cerarju, pa tudi drugemu, že večkrat opravil kako pot. Saj je fant ljubezniv in je za svojega prejšnjega gospodarja hodil tudi po denar v Ljubljano. Mirko je bil do zadnje hude zime uslužen pri nekem lesnem trgovcu in mu je prinesel iz Ljubljane tudi po 10 in še več tisoč dinarjev.

Trgovec Cerar je imel poravnati pri ljubljanskih veletrgovcih nekatere račune. Zaradi novega leta in računskih zaključkov poštna hranilnica bolj počasi uraduje in b' prejel veletrgovec denar šele po prvem. Če ga ponese Mirko, pa bodo imeli denar takoj v rokah. Na list mu je napisal kje vse se naj v Ljubljani zglaš, na mizo pa mu je našel 7.000 dinarjev. Mirko je obljubil da se bo z večerim vlakom vrnil in prinesel potrdila.

Trgovca Cerarja pa je zvečer začelo skrbeti, ker ni bilo Mirka v trgovino. Tudi naslednji dan ga je čakal zaman. Poslal je svojega vajenca na dom Mirkove matere na Gradcu. Povedala je, da Mirka še ni domov in se boji, da se mu ni kaj pr-petilo. G. Cerar je odhitel na telefon in povprašal svoje ljubljanske dobavitelje, ali so prejeli denar. Od vseh je dobil sporočilo, da ni nihče prnesel denarja. Zdal je bilo očitno, da nekaj ni v redu. Trgovec g. Cerar je prijavil Mirko oblastvom in zdaj se vrše preiskave kaj je s fantom. Zmanjkalo ga je kakor bi se udrl v zemljo...

O izginiot Mirka krožita po dolini dve možnosti. Eni menijo, da je Mirko med vožnjo ali v Ljubljani komu pokazal denar. O tem da se je Mirko navedeni dan z jutrnjim vlakom odpravil v Ljubljano, so se oblastva že prepričala. Znaniti je opazil pri Mirku denar tudi kak nepoštenjakovič, ki se je nasilno prilastil denar. Druga možnost pa je, da si je zaželel Mirko za tuji denar prijetnega silvestrovanja. Saj je fant, ki je drugače delavec in zdaj celo brez zaslužka, udeležen na posebnosti. Za njim je izdana t. ralica.

Smrt uglednega naprednjaka

Skocijan, 2. januarja. Pretekli teden je umrl v Goriski vas ugledni, po vsem Dolenskem znani tesar-ski mojster in posestnik Anton Rupar, star 66 let. Pokopali so ga v Skocijanu ob veliki udeležbi znancev in prijateljev.

Ze kot 16leten fant je pričel s tesarstvom in s 25 leti je postal že samostojen mojster. Obrt je vodil preko 40 let in postal daleč naokrog priljubljen, tako da je imel vedno dovolj dela. Klicali so ga tudi po sosednjih okrajih tja do Metlike in Trebnjega. Bil je vedno napredno usmerjen, večkrat je bil izvoljen tudi v občinski odbor. Ljudje so ga zelo spoštovali radi njegove izredne marljivosti in vestnosti pri prevzetih delih. Vedno je bil na mestu, delavci so radi delali pri njem, ker je bil zelo pošten. Kot priden in varčen gospodar si je postavil lepo domačijo. Kvarilo mu je življenje le to, ker se je pri delu na stavbah večkrat prehladil. Delal je s svojimi delavci tudi v najhujšem mrazu ali dežju. Vzgajil je nebroj dobrih tesarjev in tudi svojega sina je dobro izučil v tej stroki, vendar mu sreča ni bila mila. Pred nekaj leti je sin umrl tragične smrti.

Pokojni Anton Rupar je bil izredno močan človek in neredko se je zgodilo, da je na enem koncu sam nosil tram, dočim je bilo na drugem koncu dvoje ali troje ljudi. Posebnost njegova je bila izd-lava kozolec dvojnokov. V tem mu ni bil noben mojster kos. Najtežja nezgoda se mu je pripetila pred kakimi šestimi leti, ko mu je pri podiranju hrastov za nov kozolec padel hrast preko hrta ter se je dolgo časa zdrvil v bolnišnici. Tudi po tej nesreči je delal dalje do zadnjega. Še jeseni je delal s svojimi delavci na Starem gradu pri Novem mestu na banovinskem starostnem zavetišču velik kozolec dvojnokov. To je bilo zadnje njegovo veliko delo. V četrtek pred božičem je prišel v Skocijan na semenj zaradi prevzema raznih del v bodočem letu. Tu se je prihladil in ker se ni dovolj pazil, je dobil pljučnico. Čeprav močan ni vzdržal v bolezni. Zdravnik mu ni mogel pomoči in podlegel je za-vratni bolezni v pilihih šestih dneh.

Naprednega moža ohranimo v častnem spominu. Naj v miru počiva, njegovim preostalim naše iskreno sožalje.

Smrt blage žene

V Dolenskih Toplicah je te dni po daljši bolezni umrla ga. Filomena Osnova, soproga upokojenega orožniškega narednika in mnogoletnega tajnika Sokola v Dolenskih Toplicah. Po rodu je bila iz Zuljane v Dalmaciji, kjer se je tudi poročila. Njen soprog je služboval v več krajih Dalmacije in dalmatinskih otokih. Po soprogi upokojitvi se je družina naselila v moževem rojstnem kraju v Razdrtem na Notranjskem. V svetovni vojni so upokojenega soproga spet pozvali pod orožje ter je bil naposled dodeljen orožništvu in je kot tak prišel v Dol. Toplice. Kmalu za njim se je preselila tudi družina, ki se vsi udeležujejo v domačem Sokolu.

Nenadna smrt sina Janka pred tremi leti jo je tako silno zadela, da je ni mogla prebiti. Zavoljo neprestanega žalovanja je bolela tudi blaga mati in mnogo prezgodaj umrla, saj je štela šele 54 let. Splošno priljubljeni rajni blag spomin, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

Milan Marjanović

Na 7. strani današnje številke prinašamo kot nadaljevanje naše beogradske kulturne reportaže razgovor s publicistom in pisateljem g. Milanom Marjanovićem

v vsestransko odobravanje. Vloga mu nudi prilike dovolj, da se polgra s svojim že po širni domovini znanim, lepim glasom. Bil je zelo spretno oblečen, prikupno sminkan in operetno uglejan, le da je še nekam preveč tragičen za lahkoživo Leharjevo glasbo in njegove odrese junake. Oba umetnika sta bila odaravana s cvetjem in darovi in s prisrčnimi odobravanjem. Vlogo starega Girola je prevzel z uspehom g. Peček, medtem ko se je lotil učenjarkarja Galipota gibčal in dovipni M. Sancia.

Kulturni pregled

Averčenkova »Kupčija s smrtjo«

Člino dramatsko delo ruskega humorista, v emigraciji na češkem uniiga Ar-kadija Averčenkova »Kupčija s smrtjo« je pred mnogimi leti uvedlo na slovenski oder mariborsko gledališče. Sedaj se je ta komedija pod naslovom »Kupčija s smrtjo« na sobotni premieri predstavila tudi ljubljanskemu občinstvu. Oživelo je skoraj že pozabljeno ime pisatelja drobnih črtic, ki so se nekoč pogosto pojavljale pod črto naših listov. Usoda humoristov je večkrat tragična kakor utegne biti usoda tragičnih pisateljev komična... Averčenko je pisal svoje novejšje spise ob grenkem kruhu emigranta in se je dostikrat smejal skozi solze. Njegov humor je danes nesodoben za Rusijo, ki ima svojega Zošenka, a premalo pomembna, da bi zavzel videnje mesto v pešajoči književni emigrantske Rusije. Tako prehaja počasi v pozabljenje. In vendar je Averčenko vzlic podlistkarski lahkonosti in površnosti premnogih svojih spisov ustvaril nekaj humorističnih drobnorish, ki ga bodo kdaj v mirnejši in pravičnejši bodočnosti uvrstile med značilne pričevalce o Rusiji v desetletju pred veliko revolucijo.

»Kupčija s smrtjo« ko smo jo dobili v prevodu R. Pregarja, je komedija brez večje globine in tudi bre. trdnjeje zgradbe (opazu te, kako lutkarsko prihajajo in odhajajo osebe in kako neugodno učinkuje v realistični komediji tisto govornje zaso, ki je pri sodobnemu komediofrafu sarvo

izhod iz zadrege). Priznati pa je treba, da so nekatere osebe, med njimi predvsem Taldikin, izdelane s spretno roko in povzdignjene v tipe. Sama intriga te komedije je s svojim zapletanjem in razpletanjem zmerno zabavna in marsikatero situacija užge s svojo komiko. Toda ti učinki ne segajo globlje. Taldikin in pisatelj Kazancev se gibljeta na mejah komičnega in tragičnega; treba bi bilo le nekoliko močnejših potez in Averčenkova komika bi lahko prešla iz površne igrivosti nekoliko globlje v umetnost, tj. kamor je segal humor Gogolja ali Čehova. Pisatelju je, kakor vse kaže, šlo bolj za zunanjo učinkovitost kakor pa za notranjo, psihološko utemeljitev dejanja in nehanja njegovih oseb.

»Kupčija s smrtjo« je humoristična satira na zavarovanje, ki lahko postane nečastna spekulacija, kakor smo pred leti videli dovolj nazorno prav v našem okolju. Za zavarovalni uspeh je potreben agent, ki ne dela samo profesionalno, marveč z nekakim notranjim ognjem in stvarjalnim zanosom. Averčenko ga je pokazal v osebi Gliboviča. Temu agentu postane zavarovanje tako rekoč življenjski nazor in pridobivanje »žrtev« zadeva skoraj že umetniške domisljije. Ne obetavljaj se priti do svojega smotra tudi skozi zakonsko spalnico, kakor mu očita ena izmed žrtev, puhlo-glava Taldiknova žena. Glibovič se nameri na malce fantastično razpoloženega trgovca Taldikina, ki se kmalu vname za spe-

kulacijo z zavarovanjem za smrt. Prav te-daj mu pride na pot pisatelj Kazancev, nekoliko čudaški mladenič, ki se cinično zabava z lastno klavirno usodo in ki ga je baje jetika tako razjedla, da mu zdravnik obetajo samo še tri mesece življenja. Taldikin pridobi Kazanceva za svojo zavarovalno spekulacijo, podkupi zavarovalniškega zdravnika in postavi vse svoje kocke na to »kupčijo s smrtjo«. Toda Kazancev se v teku treh usodnih mesecev odlično popravi in prekrži Taldikinovo ves načrt. Zasnuje celo njegovo sestranje za smrt v zavarovanju za življenje ter povrne Taldikinu vi-soke premije, dobi igra s smrtjo običajni happy end.

Komedijo je postavil na oder prof. O. šest. P. s. e. e. c. n. a. z. d. e. l. t. e. v. l. o. g. d. o. b. r. o. n. a. s. t. u. d. i. r. a. n. i. t. i. p. i. n. s. i. t. u. a. c. i. j. e. g. l. a. d. e. k. p. o. t. e. k. in zadosten tempo igre, to so nekčere vrline te režije. Igralski se njen učinek naslanja na četvero sodelavcev: Lipaha kot Taldikina, Janka kot Kazanceva, Daneša v vlogi Gliboviča in A. Levarjevo v vlogi Zoje. Lipahov Taldikin je vloga, ki osvaja. Posrečena v maski in razgibana v igri nudi gledalcu prepričljivo podobo na pol komičnega, na pol tragičnega spekulanta, ki koleba med prirojenim dobrotu in poslovno grabljivostjo po denarju; podoba tipa, ki je zasebno prijeten, v zasledovanju cilja pa brezobziren kakor sleherni fanatik. Danešev Glibovič je izborna figura človeka, ki je smešen v svojem resnobnem prizadevanju in ki osebno moralo zapostavlja pred interesi stvari, kateri služi. Janov Kazancev je po avtorjevi krivdi kot karakter nekoliko nejasen, za mladega človeka morda preveč zrel in tako ciničen, kakor so lahko samo hudo izkušeni ljudje; igralec ga je posebno dobro prikazal v njegovi drugi »fazi«, ko pod vplivom poredne,

telesno in čustveno robustne Zoje v plamti od ljubezni in od naivne življenjske volje, kakor je dana samo zdravim ljudem. A. Levarjeva je kakor ustvarjena za vlogo Zoje, ki gre pri nji preko teatralike v življenjsko neposrednost.

Tudi ostali sodelavci so storili vse, kar je bilo mogoče storiti za uspeh Averčenkove ne posebno posrečene spekulacije s komedijo. Tako zlasti Gabrijelčičeva kot Taldiknova žena, Jerman v vlogi zdravnika Usikova, ki mu po naključju ne uspeva, da bi bil nepošten, čeprav skuša biti podkupljiv; Presetnik kot Glibovičev tekmeč, V. Juvanova kot nemška guvernanta in Bratina kot Harčiklin, R. Kararjeva in Vertin sta imela vloge manjšega značaja.

Občinstvo se je zlasti po zaslugi igralcev dokaj zabavalo in nagradilo sodelujoče s iskrenim aplavzom.

Zapiski

LEHARJEVA »FRASQUITA« V NOVI ZASEDBI

V soboto, 30. decembra, in na Silvestrov večer je doživela že znana Leharjeva opera »Frasquita« dve repizji, ki sta upravičeno privabili nestrsto gledalcev in poslušalcev v operno gledališče. V glavnih vlogah sta nastopila ga. G. Jungjenac in g. Franci, kar je bilo za Ljubljano prijetno presenečenje. Priljubljenega gostja se je z očitnim navdušenjem živahno razgiral v svoji vlogi. Izbrala si je okusne toaletke, nadelala si je obličje rase španske ciganke, pa plesala, pela, zapeljevala in ljubila, kakor si v opereti le moreno želeli. Medtem ko nas je ga. G. Jungjenac že svoje dni zabavala tudi kot operetna diva, se je gosp. Franci prvič vdal skušnjavam lahke muze in se pojavil na odru kot operetni ljubimec

Domače vesti

* **Pred stoletnico Matice Hrvatske.** V nedeljo se je v Zagrebu vršila letna skupščina Matice Hrvatske, na kateri je predsednik Filip Lukas v obširnem govoru obrazložil delavnost osrednje hrvatske književne ustanove. Matica Hrvatska, ki je bila ustanovljena kot Matica Ilirska, a je že leta 1874. dobila svoje sedanje ime, bo v februarju 1942. praznovala stoletnico svojega obstoja. Jubilej bo praznoval na prav širokopotezen način in je uprava že zdaj pripravila obsežen program. Poleg velikega števila knjig, ki bodo izšle v jubilejnem letu, bodo razpisane tudi tri nagrade po 10.000 in 4 tisoč din za najboljše domače dramsko delo, ki ga bodo uprizorili o priliki proslave.

* **Težko stanje beograjskih pokoljenih gasilcev.** V Beogradu vrši varnostno službo proti ognju tako zvana požarna komanda, pri kateri služi 60 pokoljenih gasilcev. Ena tretjina moštva je po večini stalno na raznih popravkih po mestu, 40 pa jih je noč in dan čaka na komandi, kdaj jih alarm pozove za gašenje požarov. Pravijo, da bi število zadoščalo, če bi jim bilo poverjeno samo gasilsko in reševalno delo. V resnici pa jih občina uporablja za vse mogoče reči. Tako morajo beograjski gasilci rušiti zgradbe, ki so jih lastniki zgradili preko zakona, uporabljajo jih za nosače, ekspedirati morajo pakete v socialnem uradu itd. Najhuje pa je, da žive gasilci, ki jim je posvečena vendar najpoštenjevaljša funkcija, v tako bednem stanju, kakor ga ne srečate zlepa kje drugje. Nima jo ne obleke ne obutve, v vodi morajo delati v votlih podplatih, a njihova siromašna pride najbolj na dan, kadar opravljajo požarno službo v gledališču, v koncertnih dvoranah in vseh prireditvah, kjer se zbira elita Beograda. Na te prireditve prihajajo v raztrganih bluzah in hlačah, v razcefranih kolienih in komolcih, v raztrganih čevljih, in ker jih je sram, gibati se med ljudmi, se stisnejo v kakšen kot, da strže, na katero so poslani, prav za prav niti opravljati ne morejo. Zdjaj skušajo gasilci preko mestnega sveta doseči izboljšanje položaja.

* **Na univerzi kralja Aleksandra I.** v Ljubljani bodo trajale božične počitnice do vstetega 10. t. m.

— **Pri težki stolici, napetosti, glavobolu** vsled naprtja očisti ena do dve čajnaravne »Franz-Josefove« grenke vodi prebavne organe. »Franz-Josefove« vodi lahko jemljejo tudi bolniki, ki teže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

* **Med imeni vojaških zdravnikov, ki so te dni napredovali in o katerih smo poročali v ponedeljski izdaji, je pomotoma izostalo ime sanitetnega kapetana dr. Vekosava Valentincica, zdravnika vojske bojnice v Ljubljani, ki je napredoval za kapetana I. klase.**

* **Kazpisano je službeno mesto banovinskega cestarja za banovinsko cesto II. reda Sv. Urban—Lesično—Podsreda.** Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim koškom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s praviimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojni in krstni list, domovinski list, zadnje solsko izpovedilo, dokazilo o odselnosti kadrovskega roka, zdravniško sprčevalo, naravnostno sprčevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 25. t. m. pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

* **Nenadna smrt inž. Viljema Babnika.** V ponedeljski izdaji smo že kratko poročali da je na Silvestrov večer v splošni bolnišnici umrl g. inž. Viljem Babnik, višji svetnik tehniškega oddelka v Kranju, s ar komaj 47 let. Babnik se je v četrtke zvečer vračal proti domu na Klanec v Kranju, pa mu je spodrsnelo na poledeneli cesti. Padel je in obeležal. Ko so ga prepeljali v splošno bolnišnico, so pri operaciji ugotovili znatno hujše poškodbe, kakor so jih domnevali ob kraja. Pokojni inž. Babnik je bil priznan strokovnjak in ima velike zasluge za razna tehnična dela, ki jih je vodil v južnih krajih države. Dolga leta je služboval v pr morski banovini, v Južni Srbiji in v Beogradu, končno pa je bil premeščen v Kranj. Blagi pokojnik, ki je bil vedno navdušen naprednjak, zapušta poleg soproge g. Bosiljke sestro go. Stefanijo, soprogo višjega inšpektorja Srca, brata Viktorja, višjega inšpektorja pri mestnem poglavarstvu, in inž. Franca v

Dirigiral je g. Stritof. Prav v sedanji zadetbi, ki je najbrž za naš ored najdelnejša, pa je opereta »Frasquita« pokazala nekaj že nezanimljivih mest in ob njih si je gotovo marsikaj posestnik zaželel, da bi tista dela, ki jim gre v naši Taliji prednost — namreč opere — oživele prav tako v kresljah prvostanih umetnikov. P. S.

Prevodi iz slovenske ženske lirike. V božični številki dnevnika »Jugoslovenska pošta« je objavljen znan sarajevski književnik in novinar g. Hamid Dizdžar, ki je že ponovno izprizil svoje simpatije in svoje poznanje slovenske literature, vrsto prevodov iz slovenske ženske lirike. Prevode uvaja kratek pregled naše književnosti, posebej se glede na sodelovanje slovenske žene v poeziji. Med modernimi pesmiki uvaža Hamid Dizdžar v največji meri avtorico zbirke »Veje v vetru«, Vido Tauferjuro. O tej zbirki pravi, da jo lahko mirne duše uvrstimo med najbolj uspele lične knjige povojne slovenske literature. Zavzema se tudi za pesnično osebo usodo in pravi, da je kulturni greh, da mora pesnica takih kvalitit živeti kot učiteljica v zakotnem slovenskem kraju. Hamid Dizdžar je preprepil dve pesmi Vido Tauferjuro in po eno pesem naslednjih avtoric: Lili Novy, Zina Vračar, Avgusta Gabršček, Erna Muzer in Vida Jeraj.

Češka literatura v Jugoslaviji. Novoletna številka praškega dnevnika »České slovo« je priložila članek dr. Otona Berkopca »Češka literatura v Jugoslaviji«. Članek je nekak resumé avtorjevih bibliografskih raziskovanj, katerih plod bo obsežna češko-slovaško-jugoslovenska bibliografija od 1. 1800. do 1. 1935. To delo izide v januarju pri Slovenskem inštitutu v Pragi. Doselej ni bilo ne v naši ne v češki literaturi nič podobnega. Izšle so sicer nekatere spe-

trbovljah. Zalujoči rodbini iskreno sožalje, pokojniku, ki so ga večeraj popoldne v Zagrebu na pokopališču pri Sv. Križu, pa blag spomin!

* **Službo dobi najlaže, kdor zna steno-grafijo in strojeplasje.** 6mesečni tečaj za ta predmeta se prične po božičnih počitnicah na Trgovskem učilišču Robda Ljubljana, Trnovska ulica 15. Pouk po priznani Robdovi metodi, ki prinaša najboljše uspehe. (—)

* **Razburljiva Silvestrova noč v Zagrebu.** Življenje po lokalih se je za Silvestrovo v Zagrebu tako razgibalo, da je morala policija nešteto krat intervenirati. Do razburljivega pretepa je prišlo na prireditvi prostovoljnih gasilcev v Fijanovi ulici, kamor je prišla skupina mladih ljudi in začela provocirati mirne, v tiplnem zagrebškem »purgerskem« nastrojenju razpoložene goste. Prišlo je do bitke, v kateri je bilo nekaj ranjenih, in ker policija zadržuje barjere ni mogla pomiriti, se je morala zabavati, ki bi naj trajala do jutra, ob pol 3. prekinili. Prav tako je bilo precej incidentov na ulicah.

* **Velike poverebe v kolodvorski blaginji.** Pred okrajnim sodiščem v Travniku se je moral zagovarjati bivši šef železniške postaje v Bugojni Lavoslav Gerard zaradi velike poverebe denarja, z njim pa je sedel na zatožni klopi tudi skladiščnik Josp Juran. Ko so kontrolni organi generalne direktije v marcu preteklega leta pregledali blaginjo, so ugotovili 185.000 din primanjkljaja. Gerard je poverjal denar na ta način, da ni obračunaval tovnih listov. Tako na začetku preiskave je priznal, da je poveril okrog 70.000 din. Skladiščnik Juran pa je trdovratno tajil, da bi se bil dotaknil sploh kakšne pare javnega denarja. Sodišče je na podlagi zbranih dokazov ugotovilo, da je Gerard poveril 79.000 din Juran pa je pridržal zase vsega skupaj 185 din. Gerard je bil obsojen na leto dni strogega zaporja, izgubo državne službe in izgubo častnih pravic za leto dni, Juran pa na mesec dni zaporja.

Iz Ljubljane

u— **Naši likovni umetniki za gojitev družabnosti.** Skupina mladih slikarjev in kparjev, zbranih v Klubu neodvisnih, ki je v sezoni družabnih prireditev že dvakrat vzbudila pozornost s svojimi etno plesno prireditvijo, pripravljata tudi letos lepo presenečenje ljubiteljev plesa in decentne zabave. V soboto 13. t. m. bo v vseh prostorih Trgovskega doma III. etni: p's slovenskih umetnikov, tokrat pod devizo: Atelje! Kulturno občinstvo a posebej še vse one ki se žele približe seznaniti z delanjem in nehanjem naše mlade likovne generacije že danes vabimo, naj za obisk prireditve rezervirajo ta večer.

Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik

u— **Upokojeno učiteljstvo** ima svoj družabni sestanek vsak prvi četrtek v mesecu ob 16. uri pri Novem svetu (Prešernova soba). Vabljeni vsi stanovski tovariši (ice).

BOUVIER
VINO V SODEKIH
GORNJA RADGONA

u— **Promet med prazniki** je bil slecar živahen, vendar niti od daleč tak kakor za božične praznike. Mnogo ljudi se je sicer odpravljalo na Gorenjsko, kamor so na Silvestrovo vlakci potegnili 2.375 potnikov a v Ljubljano se jih je pripeljalo 2.679. Mnogo jih je krenilo tudi proti Zidanemu mostu in v druge smeri.

u— **Turistovski vlaki na Gorenjsko** za sv. Tri kralje. Konec tedna pade na soboto praznik sv. Treh kraljev, tako da bodo mogli smučarji spet izbrati dva dneva v prosti naravi. Obisk Gorenjske bo se posebno olajšan ker bo vozil že v petek pooldne na Gorenjsko izredni pospešeni turistovski vlak šte. 934, ki odhaja z Ljubljane ob 14.35 in prihaja na Jesenice že ob 16.13, od tam pa ima direktno zvezo v Ra-

BALONSKE JOPIČE
Dospelo je novo blago! Se Vam lahko dobavim: Kandahar strumenca - krasne torbice - gamase Kvaliteta »Beko« - SMUCI - je neprekosljiva Priprčajte se!
B. Kolt & Predalci v Ljubljani, KONGRESNI TRG 1.

delne bibliografije, kakor je na primer dr. O. Berkopca »T. G. Masaryk a Jihoslavo« (Praga 1938), dalje bibliografski pregled vseh knjižno izišlih medsebojnih prevodov. Veliko bibliografsko delo, ki ga je pripravil dr. Berkopca po daljšem delu v jugoslovenskih centralnih knjižnicah, bo prvič v slovenskih literaturah strnilo v podoben bibliograf ki pregled vse prevode, ki so izšli v knjigah in revijah, kakor tudi vse članke ter razne večje in manjše spise v slovenskem in srbo-hrvaškem jeziku, ki se tičejo Čehov in Slovkov. Tako bomo dobili književno bilanco naših stikov za dobo 135 let. Vsekar je ta bibliografija zaslužno dejanje sestavljalca in Slovaenega inštituta v Pragi, ki je omogočil avtorju delo in prevzel izdajo njegovega obsežnega spisa. O knjigi bomo pisali obširneje, brž ko jo prejmemo.

»Srki književni glasnik« je izdal prvo številko novega letnika s prav zanimivo vsebino. Tako prinaša med drugim Jovana Dučića pismo iz Egipta, ki se pridružuje njegovim znamenitim pismom iz Rima, Madrida, Ženeve, Pariza, Aten, pismom, ki soddje med najizrazitejše primere srbskega esaja. Drugi poslanik — pisatelj Ivo Andrić je zastopan s pripovedno prozo. Posebno zanimiv je prispevek Slobodana Jovanovića »Jugoslovenska misel u prošlosti i budućnosti«, tekst predavanja, ki ga je imel odlični sociolog in zgodovinar v beograjskem Srpskem kulturnem klubu in o katerem so mnogo pisali tudi dnevni listi. Geograf dr. Mihaeljo Radovanović je prispelval krajši članek z naslovom »Slovenija«, v katerem razglablja geopolitični in etnografski značaj naše dežele. Pisec priznava, da ima Slovaenja zaradi svoje lege, ob kateri se stikajo slovaški, germanski in romanski narodi, izjemno velik geopolitični in etnični pomen

teče—Planico (prihod ob 17.08) in v Bohinjsko Bistrico (prihod ob 17.04). Od Jesenic dalje se vlak ustavi na vseh postajah. V soboto na praznik in v nedeljo voz kot turistovski vlak osebni vlak šte. 920 z odhodom iz Ljubljane ob 5.40, zvečer bo pa vozil oba dneva proti Ljubljani kot turist osebni vlak šte. 919, ki odhaja iz Rateč ob 19.15, iz Bohinjske Bistrice pa ob 19.00 in prihaja v Ljubljano ob 22.10. Vozne karte, kupljene za katerikoli turistovski vlak na Gorenjsko, veljajo za povratek v soboto in nedeljo s turistom, v ponedeljek dopoldan pa z vsemi rednimi vlaki.

Plesalci! Ples ni užitek — ako ne uporabljate za nego nog in telesa Sanoped. Vredica 2.— Din.

u— **Rezervne oficirje** in hšne posestnike, ki se zanajajo za predavanje o Protiletalski zashti z organizacijskega, pravnega in finančnega vidika, ki ga bo imel g. dr. Fran Ogrin, v 8. svetnik kr. banke uprave, vabimo, da se predavanja polnoštevilno udeležijo. Predavanje bo v petek 5. t. m. ob 20. v dvorani Zdrženja jugoslovaških inženjerjev in arhitektov. »Zvezda«, II. nadstropje. Uprava podzboru Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

Kavarna »CENTRAL«
danes v sredo — petek in na praznik ODPRTO VSO NOC.

u— **Rezervne oficirje** pozivamo, da se zglase v petek 5. t. m. od 17. do 19. v društveni sobi podzboru Udruženja rezervnih oficirjev »ZVEZDA«, II. nadstropje, Kongresni trg, kjer se jim bo sporočila važna naredba komande dravske divizijske oblasti.

Knjgovodstvo - sistem »All-right«
Kartotečni način **Stiglic Oton,**
Zahtevajte ponudbe!
Aleksandrova 4, tel. 3909

u— **Da, danes sem se že odločil,** ko sem pregledal vabilo in program agilne šentpetrske ženske in moške podružnice CMD, da pojdem z družino in prijatelji v petek 5. t. m. v Trgovski dom na prvi cirilmetodovski družabni večer. Iz programa sklepam, da bo ta večer v resnici svojvrstven. Poleg prvostanskega sporeda, ki ga izpopolnjujejo člani in članice Češke Obce z izvajanjem češke besede, mi je priljubljen tudi sklep podružnice, da je čisti dobiček namenila pravkar dograjeni cirilmetodovski obmejni šoli pri Sv. Treh kraljih. Z ozirom na program in plemeniti namen moramo v petek prav vsi na prvi Ciril-Metodov družabni večer!

CIANKALI KAPSULE — STRIHIN
in vse ostale

STRUPE ZA LISICE
vse sveže
v drogeriji **GREGORIČ**
dr. z o. z. — Ljubljana, Prešernova 5.

u— **Ob zaključitvi razstave umetnostnega kluba Lade.** Razstava umetnostnega kluba Lade, ki je privabila tudi v božičnih praznikih lepo število ljubljancev in prostore Jakobčevega paviljona, je bila 26. decembra zvečer zaključena. Splošna zadovoljnost s prvo večjo prireditvijo oživljene Lade se zrcali med drugim tudi v tem da so bili razprodani vsi katalogi. Vseh obiskovalcev je bilo všteti 4 jake, 1135 vsekakor lepo število za sedanje čase. Člani Lade bodo z velikim optimizmom nadaljevali svojo akcijo za oživljenje vseh štiri h Lad in s tem za organizacijo velikih jugoslovaških razstav v naših glavnih mestih od Sofije do Ljubljane.

u— **Nove cene** so z novim letos navtille vse ljubljanske kavarne. Običajna kavarna naročila, kakor so kava, čaj, limonada itd., so se podražila za 50 par, ostali predmeti pa povprečno za 10 odstotkov. Podražitev utemeljuje kavararnji s splošnim povečanjem vseh izdatkov za režijo. Obe-

u— **Obup na pragu novega leta.** Poleg velikega števila drugih pacientov so večeraj sprejeli v bolnišnico tudi 39letnega delavca F. G. iz Ljubljane. V obupu si je orezal žile na rokah.

u— **Plesni turnir** Sportnega kluba Svobode v Ljubljani. Sportni klub Svoboda, katerega plesne vaje so v zadnjih letih mnogo pridobile na privlačnosti, je tudi letos priredil ob zaključku plesnih vaj za obiskovalce plesni turnir. Turnir je bil v soboto v veliki dvorani Delavske zbornice. Najprej je tekmovala skupina novincev. Prvo mesto je dosegel par Juran Marjan—Jamnikova Polka, drugo par Ropić Jamnikova Meri, tretjo Selan Olupova in četrto Debevc Lohodova. Za tem je nastopila skupina tistih, ki so že lani tekmovali. V tej skupini so bili prvi precej izenačeni. Za prvi mesti sta se borila para Kosmrj Milko—Kotlčeva Vera in Turner Franc Hamova Minka. Razsodišče je res oba para ocenilo z enakim številom točk, vrhovno sodišče pa je nato po žrebu prisodilo prvo mesto paru Turner—Hamova. Tretje mesto je zasledel par Pirč—Vamle-kova, četrto pa Juran Podreberškova. Prva para v obeh skupinah sta prejela nagrade. Kot razsodišču so fungirali gg. Gerjoli, Petkovšek in Goli, vrhovno sodišče pa so sestavljali gg. Fain, Buric in Kamnikar. Turnir je vodil plesni mojster g. Jelonek.

u— **Slovaški večere,** že devetnajstje in trejeto nacionalni akademski organizirani v JNAD »Jugoslavije« kot nasledniku razp. »Slovaški« svoj »Slovaški večer«, ki bo tudi letos na dosežani etnični višini. Ta prireditve je zlasti v sedanji dobi pomembna kot izraz slovaške misli, ki je v nacionalnih vrstah globoko občutena. Tudi kot sestanek mlajših in starejših generacij bo »Slovaški večer« imel svoj veliki pomen. Vršil se bo 20. januarja v vseh prostorih na Taboru.

u— **Pianistka Pina Piffni** iz Palermo bo koncertirala v mal. filharmonični dvorani v ponedeljek dne 8. t. m. ob 20. Planistka, ki uživa v Italiji lep sloves, je absolvirala konservatorij sv. Cecilije v Rimu z najvišjo pohvalo. Spored in druge podrobnosti priložimo. Vstopnice od četrtega dalje v prodaji v knjižarni Glasbene Matice. (—)

u— **Sportni ples SK Ljubljane,** ki bo v petek 5. t. m. v Kazini, bo s' gurno eden najbolj družabnih plesov v tem letu. Že sama dvorana v Kazini je ena najbolj privlačnih v Ljubljani, zato se v njej plesalci najbolj domače počutijo. Za dobro omeneno tedišo in pijačo je vestrastnega preskrbitevno. Plesna godba Odeon-jazz priznava ena najbolj h. Kdor se hoče nepreplejeno pozabavati mnogo napetosti, naj ne pozabi niti v petek v Kazino. Odbor. (—)

u— **Veliki predpustni ples** Sokola II. bo v soboto 6. januarja v Kazini kamor so vabljeni vsi plesalci, pa tudi drugi, ki so radi dobre volje. Sodeloval bo vojaški orkester, s čimer bo gotovo vsem ustreženo. Ne pozabite torej na to soboto! (—)

u— **Film »Serenada ljubezni«** v kinu Unionu nudi gledalcem izreden, nepozaben užitek. O tem so se prepričali vsi mnogostevilni posetniki kina Uniona, ki so gledali film že prazni ke in so z navdušenjem hvallili najnovejši film Jeanette MacDonaldove. Vse film preveva melodiozna muzika in sifeno petje popularne Jeanette MacDonaldove, ki povsem upravičeno zasluži ime »Kraljice petja«. Razkošje, a kakor je opremljeno to filmsko delo, je tako fantastično, da si kaj takega človek niti

Veliki ljubavnik v bogati filmski povesti
Za čast in ljubezen
PREMIERA CLARK GABLE in MYRNA LOY
DANES! KINO MATICA, tel. 21-24 Ob 16., 19. in 21. uri

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri se morete od srca nasmejati burkam in šaljim dogodkom Stan Laurela in Oliver Hardyja v veselim in zabavnem filmu
DVA ŠALJIVCA NA PLANINAH Kino Sloga, tel. 27-30

NENADKRILJIV UZITEK je najnovejši, slajni film »kraljice lepote in petja«
SERENADA LJUBEZNI MAC DONALD-ova JEANETTE
Velefilm preveva krasno petje, 7 novih šlagerjev in arije iz oper »Boheme« in »Madame Butterfly«. KINO UNION, tel. 22-21. Ob 16., 19. in 21.15 uri.

nem so ob tej priliki izenačili cene po vseh kavarinah, pa so se pri tem nekateri predmeti v nekaterih kavarinah celo pocenili, če so bili doslej dražji kakor v drugih lokalih. Kavarne z godbo bodo tudi v bodoče med koncertom računalne vsako naročilo za 50 par dražje.

u— **Opozorjamo,** da se za otvoritev razstave Karle Bulovčeve ne bodo razpoložljala posebna vabila kot je to navada, marveč bo pristop omogočen vsakomur. Otvoritev bo 6. t. m., zapre pa se razstava brez-pogojno 17. t. m.

u— **Za mestne revče** je poslala 1.000 din od svojih prihrankov gđc. Edita Skubec, modna trgovina T. Eger s Sv. Petra c. pa 200 n. d. G. Josip Selovin, zastopnik tvornice Dugaresa je za noveletnico poslal 200 din, a g. Anton Kovačič tovarnar peči v Viški ulici 3. je daroval 100 din namesto venca pok. inž. Babniku. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo.

u— **Del damske verzice** z obiskom se je našel na novinarskem koncertu dne 1. decembra 1939 na Taboru. Najdeno hrani blaginjak Sokola I. na Taboru.

5.1.40 KAZINA
Sportni ples
S.K. LJUBLJANE

u— **Z nožem ga je napadel.** Letošnji prehod iz starega v novo leto je v Ljubljani potekel izredno mirno. Policija je mela na Silvestrovo malo opravka — podoba je, da so se veseljaki in razgledači spriznili z dejstvom, da preživljamo nad običajno mero resne dni. Večraj zjutraj — torej v času, ko smo že z odrtimi jadrji jadrili v novo leto — pa so morali mestni reševalci na Sv. Petra nasip, kjer je nekdo z nožem napadel 33letnega kleparskega pomočnika Staneta Bokaška z Zaloške ceste, zapolenega pri mojstru Goršcu v Slovski ulici. Ker se je malo preveč zakasnil na poti domov, je d. živel nezgodno 32letni delavec France Brancelj iz Črne vasi. V Podpeč je sredi noči padel s kolesa in dobil nerodne poškodbe po životu.

u— **Obup na pragu novega leta.** Poleg velikega števila drugih pacientov so večeraj sprejeli v bolnišnico tudi 39letnega delavca F. G. iz Ljubljane. V obupu si je orezal žile na rokah.

u— **Plesni turnir** Sportnega kluba Svobode v Ljubljani. Sportni klub Svoboda, katerega plesne vaje so v zadnjih letih mnogo pridobile na privlačnosti, je tudi letos priredil ob zaključku plesnih vaj za obiskovalce plesni turnir. Turnir je bil v soboto v veliki dvorani Delavske zbornice. Najprej je tekmovala skupina novincev. Prvo mesto je dosegel par Juran Marjan—Jamnikova Polka, drugo par Ropić Jamnikova Meri, tretjo Selan Olupova in četrto Debevc Lohodova. Za tem je nastopila skupina tistih, ki so že lani tekmovali. V tej skupini so bili prvi precej izenačeni. Za prvi mesti sta se borila para Kosmrj Milko—Kotlčeva Vera in Turner Franc Hamova Minka. Razsodišče je res oba para ocenilo z enakim številom točk, vrhovno sodišče pa je nato po žrebu prisodilo prvo mesto paru Turner—Hamova. Tretje mesto je zasledel par Pirč—Vamle-kova, četrto pa Juran Podreberškova. Prva para v obeh skupinah sta prejela nagrade. Kot razsodišču so fungirali gg. Gerjoli, Petkovšek in Goli, vrhovno sodišče pa so sestavljali gg. Fain, Buric in Kamnikar. Turnir je vodil plesni mojster g. Jelonek.

u— **Slovaški večere,** že devetnajstje in trejeto nacionalni akademski organizirani v JNAD »Jugoslavije« kot nasledniku razp. »Slovaški« svoj »Slovaški večer«, ki bo tudi letos na dosežani etnični višini. Ta prireditve je zlasti v sedanji dobi pomembna kot izraz slovaške misli, ki je v nacionalnih vrstah globoko občutena. Tudi kot sestanek mlajših in starejših generacij bo »Slovaški večer« imel svoj veliki pomen. Vršil se bo 20. januarja v vseh prostorih na Taboru.

u— **Pianistka Pina Piffni** iz Palermo bo koncertirala v mal. filharmonični dvorani v ponedeljek dne 8. t. m. ob 20. Planistka, ki uživa v Italiji lep sloves, je absolvirala konservatorij sv. Cecilije v Rimu z najvišjo pohvalo. Spored in druge podrobnosti priložimo. Vstopnice od četrtega dalje v prodaji v knjižarni Glasbene Matice. (—)

u— **Sportni ples SK Ljubljane,** ki bo v petek 5. t. m. v Kazini, bo s' gurno eden najbolj družabnih plesov v tem letu. Že sama dvorana v Kazini je ena najbolj privlačnih v Ljubljani, zato se v njej plesalci najbolj domače počutijo. Za dobro omeneno tedišo in pijačo je vestrastnega preskrbitevno. Plesna godba Odeon-jazz priznava ena najbolj h. Kdor se hoče nepreplejeno pozabavati mnogo napetosti, naj ne pozabi niti v petek v Kazino. Odbor. (—)

u— **Veliki predpustni ples** Sokola II. bo v soboto 6. januarja v Kazini kamor so vabljeni vsi plesalci, pa tudi drugi, ki so radi dobre volje. Sodeloval bo vojaški orkester, s čimer bo gotovo vsem ustreženo. Ne pozabite torej na to soboto! (—)

u— **Film »Serenada ljubezni«** v kinu Unionu nudi gledalcem izreden, nepozaben užitek. O tem so se prepričali vsi mnogostevilni posetniki kina Uniona, ki so gledali film že prazni ke in so z navdušenjem hvallili najnovejši film Jeanette MacDonaldove. Vse film preveva melodiozna muzika in sifeno petje popularne Jeanette MacDonaldove, ki povsem upravičeno zasluži ime »Kraljice petja«. Razkošje, a kakor je opremljeno to filmsko delo, je tako fantastično, da si kaj takega človek niti

v snu ne more predstavljati. Skratka »Serenada ljubezni« je užitek za uho in oko in zato naj ne bo Ljubljancema, ki bi si tega lepega filma ne ogledal. Predvajan bo le še par dni. (—)

u— **Društvo Soča — Matica** priporoča svojemu članstvu, da se udeleži I. Ciril-Metodovega družabnega večera dne 5. t. m. ob 20. v Trgovskem domu v Gregorčičevi ulici. Odbor. (—)

Iz Celja

u— **Pisarniški prostori** carinarnice I. reda v Celju so v poslopu Pokojninskega zavoda pri kolodvoru in ne v poslopu Mestne hranilnice. Prostori v poslopu Pokojninskega zavoda so bili določeni, v zadnjem trenutku.

u— **Podzbor UROIR v Celju.** Rezervni oficirji ki se želijo udeležiti tedaj za polaganje izpita za v. št. čin, naj se prijavijo najpozneje do petka 5. t. m. dopoldne tajniku podzboru tov. Franju Vrečku v cinkarni.

u— **Forast brezposelnosti.** Pri celjski borzi dela je bilo 1. t. m. v evidenci 454 brezposelnih (357 moških in 97 žensk) nasproti 337 (272 moških in 65 ženskam) dne 20. decembra.

u— **Mariiborsko Narodno gledališče** bo uprizorilo v petek 12. t. m. ob 20. v celjskem gledališču dramo »Via mala«, ki je doživela v Mariboru velik uspeh. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v prodaji v Slovski knjižarni.

u— **Izpovednica** v dopisništvu Delavske zbornice v Celju. Dopisništvo Delavske zbornice v Celju je prevzel bivši krojaški mojster g. Jože Arnske iz Sevnice, brat gđc. Nežke Arnske, članice sveta Delavske zbornice v Celju. Dosedanji dopisnik Jože Grošelj, ki je skušal pri svojem delu upoštevati pravice vseh strokovnih organizacij, se je vrnil na svoje prejšnje mesto kot tajnik Jugoslovaške strokovne zveze v Ljubljano.

u— **Ti nešče.** Na Silvestrovo zvečer je padel 35letni steklarski pomočnik Karle Ilik iz Rogaske Slatine na poledenelih tleh tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo v gležnju. Na novega leta okrog 20. je padla 36letna žena avtoprevoznika Marija Maljeva iz Gaberja na zamrznili tleh blizu »Skalne kleti« in si zlomila levo roko v komolcu. Istega dne je padel v Dobletni pri Laškem 14letni posetnikov sin Ivan Votcr z lestve tri metre globoko in si zlomil levo roko v členku. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

u— **Umrla** je na novega leta dan v celjski bolnišnici 57letna služkinja Ana Potonikova iz Zalca.

Iz Maribora

u— **Orožniška vest.** Poveljnik tukajšnje orožniške cete g. Josp Sosl je napredoval doval za majorja. Čestitamo!

u— <

Gospodarstvo

Uvedba državne trošarine na vino in žganje

Že v ponedeljskem »Jutru« smo poročali, da je ministri svet na predlog finančnega ministra izdal uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini. S to uredbo se znova uvaja državna trošarina na vino v višini 1 dinarja pri litru, na šampanjec v višini 10 dinarjev pri litru, na fina vina v višini 3 din pri litru in na žganje v višini 10 din od hektolitrske stopnje alkohola.

Ta državna trošarina je uvedena s 1. januarjem t. l., ko se obenem ukinejo banovinske trošarine na vino in žganje. Odslej banovine ne morejo na vino in žganje, da bi na njih naložili nobene davke. Uredba določa, da bo finančni minister banovinom nadomestil izpadli dohodek iz posebnih sredstev. Po računih dravske banovine za leto 1939/40 znašajo banovski dohodki od trošarine na alkoholne pijače 18 milijonov din. Po kakšnih načelih bi država v bodoče nadomestila banovinom izpadek pri dohodkih od trošarine na vino in žganje, v uredbi ni nič predpisano, vendar smemo upoštevati, da ne bo tudi pri tej trošarini uveden ključ po številu prebivalcev, kakor velja za razdelitev dohodkov od skupnih banovinskih trošarin, ker bi bila v tem primeru dravska banovina pri dohodkih občutno prikrajšana. Zato mora veljati načelo, da dobi vsaka banovina iz državne blagajne na račun državnih dohodkov od trošarine na vino in žganje prispevke v razmerju pobranih trošarin.

Povišanje trošarine na žganje

V dravski banovini, kjer se sedaj pobira banovinska trošarina, se bo glede obremenitve spremenilo v toliko, da se bo namesto banovinske trošarine na žganje v višini 5 din pobirala državna trošarina v višini 10 din na hektolitrsko stopnjo alkohola, torej 100 % več. Ob enem se poviša trošarina, na šampanjec, kajti doslej je znašala banovinska trošarina 3 din od litra, odslej pa bo znašala državna trošarina 10 din od litra. Na vino bo ostala trošarina nespremenjena, le da se bo namesto banovinske plačala državna trošarina. Na fina vina bo znašala državna trošarina 3 din.

Maksimiranje občinskih trošarin

Obenem se z novo uredbo maksimirajo občinske trošarine na vino in žganje. Občinska trošarina na vino ne sme na sedežih banovin presegati zneska 1,5 din na liter (v Ljubljani znaša sedaj 1,50 din), v ostalih mestih ne sme znašati več nego 1 din, v ostalih občinah pa ne več kakor 0,50 din. Občinska trošarina na žganje je v mestih maksimirana na 5 din od hektolitrske stopnje (doslej je znašala v Ljubljani 10 din in na konjak 15 din), v ostalih krajih pa ne sme presegati 3 din od hektolitrske stopnje.

Trošarina na vino

Kot vino se smatra samo vino od grozdja, ki je prevrelo. Na most se ne plača državna trošarina dokler traja vrenje, po 20. novembra pa je tudi most podvržen trošarini. Kot fina vina se smatrajo vsa vina, ki imajo 16 ali več odstotkov alkohola ali pa 5 % vsebine sladkorja (doslej so se po pravilniku za banovinske trošarine smatrala vsa vina, ki vsebujejo preko 18 % alkohola, kot špirt in so bila zavezana plačilu trošarine po hektolitrski stopnji alkohola).

V načelu se ne plača trošarina na ono vino, ki ga proizvajalci uporabljajo za hišne potrebe. Zato se trošarina plača pri puščanju vina v promet in potrošniku in plača trošarino kupec odtodaj prejemnik vina, ki je dolžan prijaviti prejem zaradi plačila trošarine.

Proizvajalci, ki tudi trgujejo z vinom na debelo ali drobno, so dolžni vsako leto svoj proizvod prijaviti do 24. novembra in plačati trošarino, kolikor vina ne vnesejo v trošarinsko skladišče. Z novim pravilnikom je določeno, da se pusti takim proizvajalcem za domačo potrebo do štirih članov rodbine in zaposlenih delavcev 400 litrov, do osem članov rodbine 600 litrov, do 12 članov rodbine 800 litrov in preko 12 članov rodbine 1000 litrov na leto. Tako vino za hišno porabo morajo proizvajalci, ki so obenem trgovci, držati v posebnih prostorih. Če proizvajalec ne stane na področju ene občine, v kateri je njegov vinograd, tedaj mu na prošnjo dovolijo pristojni glavni oddelki finančne kontrole prevoz vina za hišno porabo iz vinograde do stanovanja. Vsak tak proizvajalec bo dobil posebno knjižico, v katero bodo kontrolni organi vpisali vsak prenos.

Proizvajalci (kmetje vinogradniki), ki ne trgujejo z vinom niti ne predelujejo alkoholnih pijač so dolžni do 20. novembra prijaviti pridelek, in sicer na ta način, da to sporočijo organu finančne kontrole kadar pride v dotično občino. O prihodu organa finančne kontrole bo izdala občina obvestilo. Za domačo potrebo vina ni omejitev.

Plačilo trošarine

Prejemnik vina, ki prevzame vino po kakršnikoli osnovi od proizvajalca, mora to prijaviti najbližjemu oddelku finančne kontrole, ki ugotovi količino in izda uradno potrdilo za odplačilo državne trošarine. Na podlagi tega potrdila vplača prejemnik vina trošarino pri davčni upravi, pošti ali preko Poštnice hranilnice. Nakar mu oddelki finančne kontrole izda potrdilo o plačani trošarini, ki pozneje služi kot dokument pri prevozu ali za potrošnjo. Če pa se vino prenese v trošarinsko skladišče, tedaj izda oddelki finančne kontrole posebno spremnico, kjer mora biti točno označeno, da trošarina ni plačana. Pri prevozu se prizna na račun izgube 1,5 %. Izjemno od prepisov člena 53 trošarinskega pravilnika lahko lastniki trošarinskih skladišč za vino svobodno vodijo tako skladišče, vendar se o stanju zalog vodita dve knjižici, eno vodi lastnik skladišča, drugo pa oddelki finančne kontrole. Lastnik skladišča mora o vsakem iznosu vina obvestiti oddelki finančne kontrole. Pri obračunu se prizna primanjkljaj do 0,5 % mesečno; pri primanjkljaju do 10 % plača lastnik redno trošarino, pri večjem primanjkljaju pa se izvede kazenska preiskava.

Vino v prometu

Vsaka količina vina v prometu preko 10 litrov mora biti opremljena s priznanico o plačani državni trošarini ali z računom potrjenim od pristojnega oddelka finančne kontrole. Kdor se zaloti, da prevaža vino

brez teh dokumentov, se kaznuje po členi 34. zakona o državni trošarini (plačati mora kot kaznen petkratni znesek trošarine).

Proizvajalci, ki ne trgujejo z vinom, pa nosijo svoje vino na trg zaradi prodaje, morajo s seboj nositi spremnico, ki jo izda pristojna občina. V spremnici mora biti označeno, da je vino lastni pridelek in da trošarina ni plačana. Občina je dolžna voditi knjižo o izdanih spremnicah in jo predložiti finančnim organom na vpogled. Proizvajalec, ki nima te spremnice in se zaloti, se kaznuje z denarno kaznijo 50 do 1000 din.

Trošarinske knjižice

Proizvajalci, ki obenem trgujejo z alkoholnimi pijačami ali se bavijo s predelavo teh pijač, morajo voditi knjižo vnosa in iznosa. Vsaka količina na strani vnosa mora biti pokrita s priznanico o plačani državni trošarini ali računom potrjenim od pristojnega kontrolnega organa. Te knjižice se na koncu produkcijskega leta z vsemi prilogi pošljejo pristojni finančni direkciji zaradi cenzure.

Točilec alkoholnih pijač so dolžni voditi register o prejetih in potrošenih količinah alkoholnih pijač. Vsaki postavki vnosa mora biti priložena priznanica o plačani trošarini ali račun, potrjen od kontrolnega organa. Vsaka prodaja alkoholne pijače preko 10 litrov se posebno vnese v register z imenom kupca. Prodaje izpod 10 litrov pa se vnesejo skupno na koncu vsakega dneva. Register zaključuje točilec vsake četrtletje, nakar ga zaradi kontrole izroči pristojnemu oddelku finančne kontrole, ki se potem zaradi cenzure pošlje finančni direkciji.

Javna prevozna podjetja so dolžna prijaviti finančni kontroli vsako količino vina, ki ga prevažajo in se pošiljka ne sme izdati brez pristanka finančne kontrole. Odgovorna oseba v podjetju, ki drugače postopa, se kaznuje z globlo 50 do 1000 din. Osebe, ki ne vodijo redno trošarinskih knjižic se prav tako kaznujejo z globlo 50 do 1.000 din.

Kazni v zvezi s prijavami

Ako proizvajalec, ki obenem trguje z alkoholnimi pijačami, ne prijavi svojega prideleka se kaznuje z globlo 500 do 2000 din. Če pa neprijavljeni proizvod stavi v promet in potrošnjo, se kot tihotapec kaznuje s petkratnim zneskom trošarine poleg redne trošarine. Če pa kmet-vinogradnik, ki ne trguje z vinom ne prijavi svojega proizvoda se kaznuje z globlo od 50 do 500 din in če zamočeno količino stavi v promet tudi s plačilom trošarine, če prejemnik ni znan, sicer pa z denarno kaznijo 50 do 500 din.

Trošarina na žganje

Kot žganje se v smislu trošarinskih predpisov smatra destilat tropin od sadja z eno koščico ali z enim ali več semeni (zrni) ali od jagodastih plodov, nadalje destilat od grozdja (razen suhega), destilat od vina, vinskega mošta, drozge, vinskih tropin in droži, destilat od korenja (razen sladkorne pese), od dinj, buč ter medu, pomešanega z vodo — če tak destilat ne vsebuje več nego 50 % (doslej 45 %) alkohola za sadna žganja in ne več nego 55 % za destilate vina, vinskega mošta, drozge, vinskih tropin, droži itd. in če ima tak destilat značilne lastnosti sadnega žganja, to je okus in vonj surovine, iz katere je proizveden. Prepovedano je kuhati žganje iz tropin, če so pomešane s sladkorjem, melaso ali podobnimi škrobnimi proizvodi, iz katerih se pri vretju dobi še alkohol.

Destilati, ki vsebujejo manj nego 50 odnosa 55 % alkohola, pa nimajo omenjenih značilnih lastnosti sadnega žganja, kakor destilati, ki vsebujejo več nego 50 odnosa 55 % alkohola, se smatrajo kot špirt in se zatrošarinijo po predpisih, ki veljajo za špirt (pri čemer znaša trošarina 24 din za hektolitrsko stopnjo alkohola).

Uporaba žganja za izdelovanje ruma, likerja ali kakršnihkoli alkoholnih drogerijsko-farmaceutskih proizvodov, so dolžni organi finančne kontrole strogo nadzirati in se prepričati, ali je na tako žganje plačana državna trošarina po stopnji za špirt. Če se v ta namen uporablja žganje, na katero ni plačana trošarina za špirt, se to smatra za tihotapstvo, ki se kaznuje s petkratno trošarino poleg redne trošarine.

Plačilo trošarine

Tudi trošarina na žganje se plača pri puščanju v promet enako kakor trošarina na vino. Kdor ne prijavi dobljene količine žganja se kaznuje kot tihotapec s petkratno trošarino. V načelu se ne plača trošarina na žganje, ki ga proizvajalec porabi za hišno potrebo.

Predpisi za proizvajalce, ki so obenem trgovci

Proizvajalci žganja, ki obenem trgujejo z alkoholnimi pijačami ali se bavijo s predelavo alkoholnih pijač, so dolžni prijaviti proizvajanje žganja, ki ga smejo kuhati samo pod nadzorstvom organov finančne kontrole. Predložiti morajo prijavo zaradi odobritve proizvajanja žganja. Vsak tak proizvajalec mora imeti uradno zigosane naprave za kuhanje žganja. Pričetek kuhanja mora tak proizvajalec prijaviti oddelku finančne kontrole 24 ur prej in se sme pričeti kuhanje šele po prihodu organa finančne kontrole, ki odstrani pečate ter ugotovi količino in jakost skuhanega žganja. O proizvedenem žganju se vodi register, ki se mora na koncu produkcijskega razdobja predložiti finančni direkciji zaradi cenzure. Po končani proizvodnji mora organ finančne kontrole sestaviti obračun zaradi plačila trošarine, če se žganje ne odpremi v trošarinsko skladišče, se prizna izguba do 0,25 %, če pa je skladišče oddaljeno preko 10 kilometrov, izguba do 0,5 %. Za izgube do 5 % je pošiljatelj dolžan plačati trošarino, pri izgubah preko 5 % pa se izvede preiskava.

Gornjim proizvajalcem, ki obenem trgujejo z alkoholnimi pijačami ali se bavijo s predelavo alkoholnih pijač, se odobrijo količine za hišno potrošnjo brez plačila trošarine samo pod pogojem, da je žganje izdelano iz surovin, ki so pridelane na lastnem zemljišču. Za rodbine do pet članov, starih preko 18 let, skupaj z zaposlenim delavstvom se prizna 25 hektolitrov

skih stopenj letno, za rodbine do 10 članov 50 hektolitrovskih stopenj in za rodbine preko 10 članov 75 hektolitrovskih stopenj.

Gornji proizvajalci, ki bi drugače postopali se kaznujejo z globlo 1000 do 25.000 din, če pa neprijavljeni proizvod stavijo v promet, se smatrajo kot tihotapi in se kaznujejo s petkratno trošarino poleg redne trošarine.

Novi pravilnik vsebuje tudi predpise, ki omogočajo proizvajalcem, ki tudi trgujejo z alkoholnimi pijačami ali jih predelujejo, da pod kontrolo organov finančne kontrole prekuhajo žganje, pri čemer se prizna 1,2 % uporabljene količine alkohola kot izguba.

Prijava žganja, ki ga skuhaajo kmetje

Proizvajalci, ki ne trgujejo z alkoholnimi pijačami in se ne bavijo s predelavo alkoholnih pijač, so samo dolžni prijaviti svoj proizvod takoj po končanem delu. Prijava pa se izvrši na mestu proizvodnje organom finančne kontrole, ki bodo v sezoni prišli v posamezne občine dvakrat mesečno. Če proizvajalec kmetje ne prijavi organu finančne kontrole svojega proizvoda, se kaznujejo z globlo 50 do 1000 din. Če pa zamočeno količino stavijo v promet in kupec ni znan, plačajo redno trošarino, sicer pa denarno kaznijo 50 do 1000 din.

Žganje v prometu

Vsako količino žganja v prometu preko 5 litrov mora spremljati potrdilo o plačani državni trošarini ali račun, potrjen od pristojnega oddelka finančne kontrole. Osebe, ki se zalotijo brez teh potrdil, se kaznujejo s petkratno trošarino poleg redne trošarine.

Prisilni odkup obveznic novega 6% notranjega posojila za nalaganje rezerv

Na podlagi § 113 finančnega zakona za 1939/40 in na predlog finančnega ministra je ministri svet predpisal uredbo o dopolnitvi uredbe o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov in o delnem vlaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje.

Vse ustanove, ki jih obsega uredba o ustanovitvi poslovnih rezerv in o delnem vlaganju teh rezerv v državne vrednostne papirje, izjemni kreditne in zavarovalne zadruge, so dolžne počenši s 1. januarjem 1940 zaradi vpisa novega 6 % državnega posojila za javna dela in državno obrambo nalagati na poseben tekoči račun pri Državni hipotekarni banki del tistih zneskov, ki se morajo po predpisih uredbe uporabiti za obvezno nalaganje v notranja državna in od države zajamčena dolgoročna posojila, in sicer: a) zasebni denarni zavodi 50 %, b) zavarovalnice 60 %, c) ustanove socialnega zavarovanja in humanitarne zavarovalniške ustanove 75 %.

Na te tekoče račune bo Državna hipotekarna banka dovoljevala izjemno obrestno mero 6 % letno, ki se bo obračunavala od dne njihove naložbe na poseben račun.

Za vsote, naložene v smislu prednjega člena v času med posameznimi emisijami 6 % državnega posojila za javna dela in državno obrambo, lahko Državna hipotekarna banka odstopi obveznice tega posojila in jih obračuna po tečaju, po katerem jih je vpisala.

Kršitev določb te uredbe povzroča v vsem uporabo predpisov § 13 uredbe o

Nova tarifa skupnega davka na poslovni promet

»V Službenih novinah« od 1. januarja je objavljena uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet, ki jo je izdal finančni minister. Uredbi je dodana tudi nova tarifa skupnega davka na poslovni promet. Novi so predvsem predpisi, ki se nanašajo na plačilo skupnega davka na živino. Pa tudi mnoge druge določbe so poostrele.

Povišanje luksuznega davka

V isti številki je objavljena tudi uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o odmeri in plačilu luksuznega davka z novim seznamom luksuznih predmetov. Po novi uredbi znaša luksuzni davek 12, 15 odn. 20 % (doslej 12 %) in je v novem seznamu označeno v kakšni višini se pobira luksuzni davek na posamezne luksuzne predmete.

Jugoslovensko-francoski trgovinski sporazum je stopil v veljavo

Poročali smo, da je po večletnih pogajanjih prišlo še pred božičnimi prazniki do sklenitve jugoslovensko-francoskega trgovinskega sporazuma. Po tem sporazumu se nam odpira možnost povečanja izvoza v Francijo, saj je predvideno, da se bo naš izvoz v Francijo lahko povečal na 1 milijardo d.n. Poleg dosedanjih preferenc, ki so določene v sporazumu, sklenjenem lani v februarju, nam novi sporazum daje dalekosežne kontingente in tudi garancije glede cen. V kakšni meri bomo lahko izkoristili te izvozne možnosti je težko predvideti, ker je danes veliko zamiranja za naše izvozne presežke tudi iz drugih držav.

Z novim sporazumom je urejeno tudi vprašanje anuitetne službe za naša posojila v Franciji. V ta namen se bo porabil izkupicek 40 % našega izvoza v Francijo (kakor je znano smo pred meseci usvarili transfer za to anuitetno službo, ker je bil doslej naš izvozni presežek mnogo premajhen, da bi od njega krili devizno potrebo za to službo). Naša država bo odslej polagala ustrezne vloge d.n. pri Narodni banki, (okrog 200 milijonov d.n. na leto) na čigar breme bodo Franci zikapovali pri davcu tobak, les, konjoplo, nekatere industrijske surovine in živila. Za nakup tega blaga bo organizacija francoskih obilicelarjev ustanovila v Beogradu posebno nakupovalni urad.

Nov plačilni sistem

Sporazum je stopil že v veljavo s 1. januarjem. V Beograd je zaradi tega prisel predstavnik francoskega instituta za kompenzacijske posle, kar je v zvezi z uvedbo novega sistema plačilnega prometa. Naša trgovina s Francijo bo odslej razdeljena na tri dele: 40 % našega izvoza bo služilo za anuitetno službo naših posojil v Franciji, 50 % bo služilo za kompenzacijske posle s Francijo, 10 % izvoza pa nam bo Francija plačala v devizah. Uvozniki francoskega blaga v bodoče ne bodo mogli za plačilo

nujejo s plačilom petkratne trošarine poleg redne trošarine.

Proizvajalci kmetje, ki nosijo žganje na trg zaradi prodaje, morajo nositi s seboj spremnico, ki jo izda občina na enak način kakor spremnico za vino.

Proizvajalci, ki obenem trgujejo z alkoholnimi pijačami, morajo voditi knjižo vnosa in iznosa, kakor je to predpisano za vino. Tudi točilec morajo enako, kakor je to predpisano za vino, voditi register o prejetih in izdanih količinah alkoholnih pijač. Nepravilno vedenje teh knjižic se kaznuje z globlo 50 do 1000 din.

Zaradi olajšanja izvoza žganja v inozemstvo bo finančni minister odobral po prošnji posameznikom, da proizvajajo žganje večje jakosti.

Popis zalag

Na dan uveljavljanja te uredbe se popisuje vse zaloge vina in žganja pri trgovcih z vinom in žganjem, kakor tudi pri proizvajalcih, ki trgujejo z alkoholnimi pijačami na debelo in drobno. Na popisane zaloge se ima plačati predpisana državna trošarina, pri čemer se odpiše znesek plačane banovinske trošarine. Pristojne finančne direkcije smejo na prošnjo zainteresiranih oseb odobravati obročno odplačilo državne trošarine na ugotovljene zaloge, vendar to plačilo ne sme trajati več nego 6 mesecev.

Pri proizvajalcih kmetih se bo izvršil popis na mestu proizvodnje. Prihod organa finančne kontrole v posamezne občine bo pravočasno objavljen.

Uredba je skupaj z novim pravilnikom objavljena v »Službenih novinah« od 30. decembra.

Po uredbi o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov ter o delnem nalaganju ter rezerv v državne papirje, ki je stopila v veljavo 1. julija 1938, morajo ustanove socialnega zavarovanja, ki izvajajo obvezno zavarovanje za bolezni, nezgode, starost ali smrt, nalagati v državne papirje 60 % razpoložljive gotovine, glavnicega kritja in premijskih rezerv ter 50 % ostalih skladov. Od zneska pa morajo po novi uredbi naložiti pri Državni hipotekarni banki tri četrtine za nakup obveznic novega 6 % notranjega posojila za javna dela in narodno obrambo.

Zavarovalnice so po uredbi iz leta 1938, dolžne od prirastka matematičnih rezerv naložiti najmanj 40 % v državne papirje, od naložb po odstavih 1 a in b § 8 pa 25 %; od zneska pa morajo sedaj po novi uredbi naložiti 60 % pri Državni hipotekarni banki za nakup obveznic novega 6 % notranjega posojila.

Privatni denarni zavodi morajo po uredbi iz leta 1938 naložiti vsako leto najmanj 50 % dotacije za rezervni sklad v državne papirje, od tega zneska pa morajo po novi uredbi polovico porabiti za nakup novih obveznic 6 % notranjega posojila.

Uredbi iz leta 1938 naložiti vsako leto najmanj 50 % dotacije za rezervni sklad v državne papirje, od tega zneska pa morajo po novi uredbi polovico porabiti za nakup novih obveznic 6 % notranjega posojila.

svojih glavnih obveznosti kupovati francoske franke, temveč bo v prihodnjih dneh uveljavljen nov kirlingu podoben plačilni sistem.

V novem sporazumu je med drugim določeno, da bomo letos izvozili v Francijo 84.000 pitanih ovac. Ker pa v naši državi nimamo pitanih ovac, razmišljajo pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, da bi zavod na osušnem poplavnem ozemlju

Begunka iz Finske pripoveduje Slovenski rojak, ki je s svojo družino pobegnil pred strahotami vojne na severu v domovino

Maribor, 2. januarja

V Mariboru se mudi 48letni Luka Orešnik. Rodil se je v Dravogradu leta 1891, pristojen pa je v Slovenji Gradec. Orešnik ima za seboj zelo pestro življenje. Usoda ga je zanesla v glavno mesto Finske, v Helsinke. Tam se je poročil, vojni dogodki pa so ga pregnali s Finskega, kjer si je ustvaril lepo eksistenco. 12 beguncev se je zatekel v njegov avto, s katerim se je zdaj po raznih peripetijah in 7500 km dolgi poti vrnil v domovino.

Luka Orešnik nima nobenega sorodnika in nobenega znanca, kamor bi se lahko zatekel ob krutem udarcu usode. V Mariboru si išče službe, saj je izkušen mehanik in saj ga je življenje naučilo, da se lahko loti vsakega posla. Če bi pa ne imel sreče pri iskanju službe, potem je odločen, da nadaljuje s svojo ženo in 3 otroci pot prosto Beogradu, kjer upa dobiti dela in za to službo. Luka Orešnik je že precej pozabil svoj jezik, saj ni imel dolgo vrsto let v tujini nobene prilike, da bi se razgovarjal v slovenski. Njegov jezik je mešanica slovenske, srbohrvaščine in ruščine. Ko se je prejeljal v Maribor, je potkal na različna mesta za pomoč. Toda vse se ga je otepalo, dokler ni našel pri »Meranu« začasnega zatočišča z miznim popustom pri hrani in prenočišču.

Ob njegovi rodbini se vid kruta usoda, ki jo poedinem prinaša vojna. Ima tri otroke, Pavleka, Petreka in Marjo. Najmlajši je star 3 leta, hčerka pa 8 let. Njegova žena, finske narodnosti je stara 29 let, pa ima na obrazu ostro začetne poteze. Še zmerom je na njenem obrazu neka plahost, strah, ki so ji ga povzročile finske vojne grozote. Pretresljivo pripoveduje o usodi dragih svojcev. Oba njena brata sta nekje na fronti in se borita za svobodo svojega naroda, oče pa se je o priliki bombardiranja Helsinkov po ruskih letalnih neke izručil. Govori mešanico srbohrvaščine in ruščine, dočim govori o otrocih, Ljubki so otroci, zlasti mali Pavleki ki venomer boža svojo mamico. Starejši Petreček pa kaže izredno nadarjenost. V par trenutkih se je naučil šteti v slovenski do 10.

»No, kako se počutite v Jugoslaviji?« Na to vprašanje je mlada žena odvrnila s priročno, iskreno besedo: »Srečni val, ki se niste poskušali strahot vojne. Vse drugače pa je, ako doživi človek to kar smo doživeli mi, ko so sovjetska letala letela tik nad našimi strehami in tam uničevala

pri Pančevu sam uredil vse potrebno za pitanje ovac, namenjenih za izvoz v Francijo.

Gospodarske vesti

Obveznost vračanja praznih vreč iz inozemstva. Obveznost vračanja praznih vreč iz inozemstva povzroča našim izvoznikom, zlasti onim, ki izvažajo težave, delke v manjših količinah, velike težave, ker inozemski uvozniki ne morejo prevzeti obveznosti, da bodo prazne vreče vrnili našemu izvozniku ob določenem roku. To je tudi razumljivo, ker inozemski uvozniki v mnogih primerih preprodajo uvoženo blago v originalnih vrečah in je vračanje zvezano s tolikimi formalnostmi in stroški, da ne zlasti pri manjših pošiljkah njihove prevzeti takih obveznosti. Zato je Zbornica za TOI v Ljubljani prosila Narodno banko, naj opusti od obveze vračanja praznih vreč vsaj one izvoznike, ki izvažajo manjše količine. Na vlogo je prešla od Narodne banke obvestilo, da je izvozni odbor razpravljal o vprašanju obveze vračanja vreč iz klirinskih držav pri izvozu manjših partij blaga, pri katerih ni bilo uporabljeno več kakor 5 do 10 vreč. Sklenil je, da bo devizna direkcija vzela v poštev konkretno prošnjo posameznih izvoznikov za osvoboditev od obveznosti vračanja vreč. Zato naj se prizadeje izvozniki obnejo v vsakem konkretnem primeru s prošnjo za onositelj obveznosti vračanja praznih vreč preko pooblaščenega denarnega zavoda za devizno direkcijo.

Borze

2. januarja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeni 14,70 — 14,90. Grški bori so se nudili v Zagrebu po 34,50. V Beogradu pa je bil promet po 33,50. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zasreškem efektornem tržišču je Volna škoda pri mlačni tendenci notirala 425 — 430 (v Beogradu je bil promet po 425). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov. Pač pa je prišlo do prometa v delnicah Trboveljske po 332,50.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 174,90 — 178,10, Pariz 98,85 — 101,15, New York 4424,06 — 4484,06, Curth 995 — 1005, Amsterdam 2354,70 — 2392,70, Bruselj 741,50 — 753,50. Tečaj na svobodnem trgu: London 216,10 — 219,33, Pariz 122,19 — 124,49, New York 5480 — 5520, Curth 1228,44 — 1238,44, Amsterdam 2908,81 — 2948,81, Bruselj 915,99 — 927,99.

Curth. Pariz 10, London 17,6450, New York 445,906, Bruselj 74,62, Milan 22,50, Amsterdam 237,37, Berlin 178,50, Stockholm 106,12, Oslo 101,30, København 86,05, Sofija 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,35, Bukarešta 3,30.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Volna škoda 425 — 430, 4 % agrarne 49 den., 6 % begunjske 74 — 77, 6 % dalm. agrarne 70 — 72, 6 % sumške 70 — 72, 6 % begunjske 74 — 77, 7 %, Blair 88 bl., 8 %, Blair 98 bl.; delnice: PAB 195 bl., Trboveljska 232,50 — 238 (332,50), šečarana Osijek 140 den.

Beograd. Volna škoda 424 — 425 (425), 6 % begunjske 75 — 75,75 (70 — 76,50), 6 % sumške 69 — 70 (70), 7 % stabiliz 98 den., 7 % invest. 98 den., 7 % Sellman 98,50 den. (98,50), 7 % Blair 86,50 — 87 (86 — 87,50), 8 %

Mars in Saturn sta kriva vojne

Za 1. 1940. so si naziranja raznih prerokov manj različna nego za leto 1939. To gre na račun preopostega dejstva, da je v sredšču vsega človeškega zanimanja vojna n. da se preroki bavijo zato pred vsem s tem pojavom, njegovimi bodočimi oblikami in koncem. Astrologi razlagajo to seveda drugače. Zanje je voja samo posledica posebnega položaja Marsa in Saturna na nebesnem svodu in ta položaj je vzrok vsega zla. Če bi ne prišlo do vojne, bi doživel najmanj kakšno velikansko epidemijo, Mars in Saturn tako zahtevata. Nu, če je vse to res, tedaj se lahko malo pomirimo. Obe zločesti zvezdi se bosta v teku novega leta to je v njegovi drugi polovici, oddaljili druga od druge. Zato pravi neka znana francoska astrologinja, da se bo vojna v letošnjem decembru končala. Spiritistični mediji so celo še malo bolj optimistični. Kar štirje med njimi, in sicer eden v Parizu, drugi v Londonu in dva v Ameriki, so v redkem soglasju napovedali konec vojne za oktober, in sicer med 8. in 16. oktobrom.

Številni so preroki, ki napovedujejo pomembne politične preobrate v Sovjetski Rusiji.

Kaj nam prinaša

novo leto 1940.?

Če strnemo soglašajoče napovedi cele vrste bolj znanih astrologov in spiritistov, bi se polčas v letošnjem letu razvijal nekako tako-le:

V januarju težki položaji na frontah, v februarju zmagovita bitka, v marcu katastrofa na oceanu, vojaškega ali civilnega značaja, v aprilu delavnost na frontah in uspeh francoskega orožja, v maju n.č. posebnega, v juniju velika epidemija, v avgustu nič posebnega, v septembru nič novega, v oktobru važen znanstveni izum, odločilen vojni preobrat v sredini meseca, v novembru nič novega, v decembru mir, nepr. čakovana ustavitve sovražnosti.

Neka znana pariška astrologinja pravi: »Vojna se bo odločila na gospodarski fronti in vrsta velikih pomorskih bitk bo to odločilo. Človeštvo bo preživelo še dobro, ko bo diplomatsko in vojaško delovanje še močno. Šele potem, in to se bo zgodilo šele 1. 1941., si bo lahko oddahnilo.«

S puško in smučmi v snegu

Oddelek finskih strelcev, ki so se dobro obnesli v borbi proti sovjetskimi četami na severu

Pričakovati je treba še novih potresov

Potres v Turčiji pomeni napoved novih potresnih katastrof

H katastrofalnemu potresu v Anatoliji sporočajo, da prepuščajo novi sunki prebivalstvu, da bi se vrnilo v h. se, ki so se ostale pokonci. Posebno pogosti in hudi so potresni sunki v ozemlju Tokat in Sivac. Sporočilo turških geofizikov, da se bodo

potresi ponavljali do maja ali celo do junija, je navdalo prebivalstvo z obupom. Tuji seizmologi so izrekli mnenje, da je velik potres v Anatoliji samo začetek še hujših katastrofalnih potresov v Turčiji in drugih.

V ozemlju, ki ga je razdeljal potres, v. da najhujša zima. Temperatura niha med 18 in 23 stopinj pod ničlo. Mrz je tem težje prenašati, ker d. v. tudi hudi viharji in otežujejo gradnjo zasilnih barak in šotorov. Ljudje, ki so jim potresni sunki prizanesli, taborijo na prostem ali v napol podrtih hišah.

Tisoči vojakov in prostovoljcev popravljajo težko poškodovano železniško progo, da bi mogli vladi z 2 vili, obvezami in zdravili v potresno ozemlje. Ljudstvu delijo odeje, težko ranjene odvažajo v notranost dežele.

Da bo zlo še večje, so nastale v zapadni Turčiji zavoljo nalivov silne poplave, ki so povzročile ogromno razdejavanje. Posebno hudo je pr. zadelo vasi v okolici Sirmine. Število človeških žrtev še ni znano, biti pa mora veliko.

Chamberlainov dežnik iz nemškega letala

Ko je nedavno angleški min. predsednik Neville Chamberlain obiskal angleški odsek Magnotove obrambne črte, je v. da bi mogli vladi z 2 vili, obvezami in zdravili v potresno ozemlje. Ljudstvu delijo odeje, težko ranjene odvažajo v notranost dežele.

Rusija in nacizem

Sovjetska vlada je izdala o. da se mora takoj odstraniti iz knjigarn vsa protinacistična literatura, naperjena proti sedanjemu režimu v Nemčiji. Vse takšne knjige, ki so bile na skladišču, so uničili. Istočasno so sovjetski listi prinesli oznako, da se nahajajo v t. sku nove brošure, ki bodo pojasnile novo razmerje med Rusijo in Nemčijo.

Angleški veterani

Na Angleškem so začeli nedavno nabirati vojake za pomočni pionirski zbor. V ta zbor se izjemoma sprejemajo moški med 35. in 50. letom starosti. Ker pa so med temi moškimi večinoma že takšni, ki so služili v svetovni vojni, je določeno, da se smejo »veterani« uporabljati samo za stražno službo v skladiščih, na železnih in v zaledju fronte.

Kamni v možganih

Iz Amerike poročajo o nenavadni bolezni. Tam so v nekaterih primerih ugotovili kamne v možganih in bolezenske iz. e ne apna v možganskih žilah. Zdravniki menijo, da je bolezen v nekih družinah dedna ter da nastopa skukaj s padavico ter duševno manjvrednostjo. Doslej je znanega kakšnega pol. tucata takšnih primerov. Sprva so menili, da gre za možganske oteklino, Röntgenovi žarki pa so pokazali resnico. Pravega vzroka te bolezni danes še ne vedo.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so ruske in nemške banke ustavile svoj promet v Carigradu, kar kaže, da računata ti dve državi z vojno na Bližnjem vzhodu;

da so prošle dni zamrzle beneške lagune in da je sneg pobelil ulice Neaplja in Rima;

da je preseljevanje baltičkih Nemcev v Nemčijo v glavnem že končano;

da sta vojvoda Windsorski in njegova soproga obhajala letošnji vojni božič v Parizu, kjer sta povabila na večerjo k sebi 30 oseb;

da prosi angleški veleposlanik v Moskvi sir Seeds za daljši dopust;

da divjajo v severnih krajih Finske veliki snežni viharji in da znaša v teh krajih temperatura 40 stopinj pod ničlo;

da dobivajo prebivalci na Norveškem moko in sladkor samo na živilske izkaznice.

V marcu — trije milijoni angleških vojakov

Angleška vlada je sklenila vpoklicati nove rekrute. Zdal so na vrsti 27 in 28 letniki. Doslej je bilo pod orožjem šest letnikov, z novima dvema letnikoma bodo imeli Angleži meseca marca pod orožjem tri milijone mož.

Berlin — Moskva v 24 urah

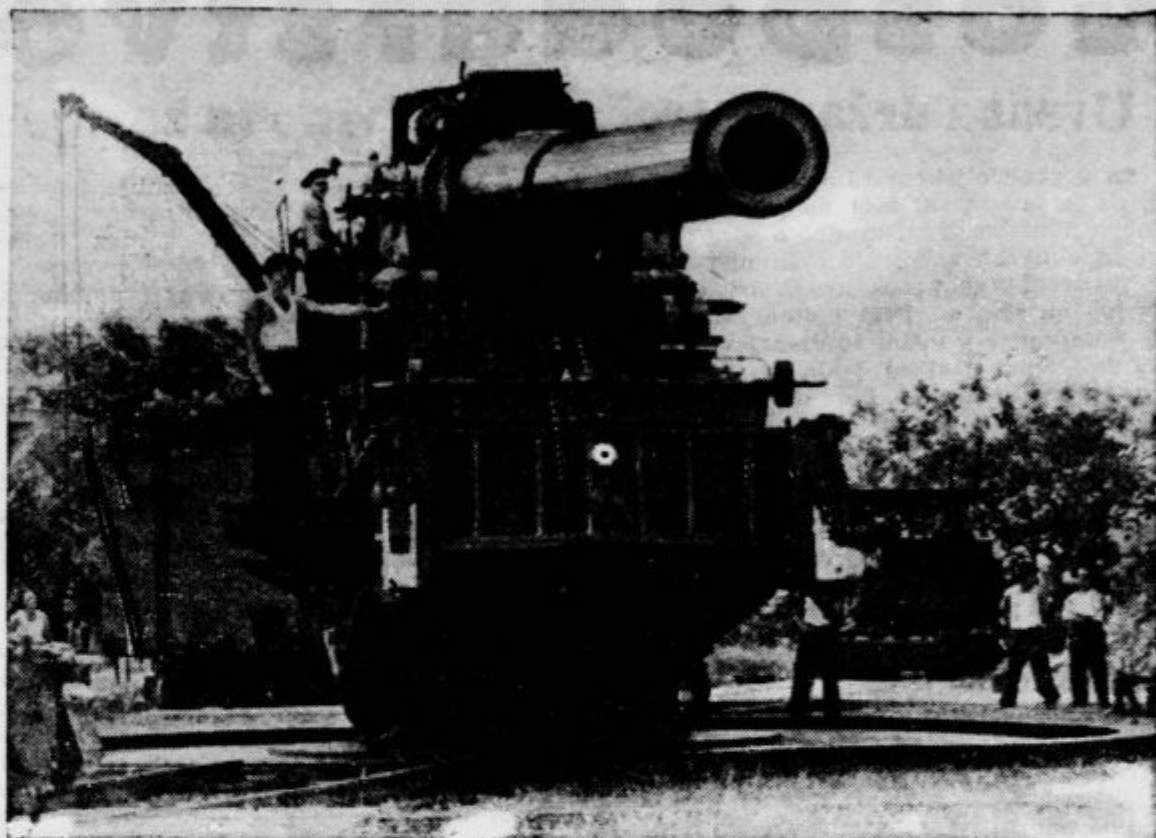
Med Berlinom in Moskvo je bil te dni dvorjen reden letalski promet na progi Berlin — Gdansk — Königsberg — Bialystok — Minsk — Moskva. Promet opravljajo deloma nemška deloma ruska letala. Vožnja iz Berlina v Moskvo traja 24 ur. potniki prenočujejo v Königsbergu.

Vlađarski obisk v Vatikanu

Z obiska italijanske v. d. dvojlce v Vatikanu. Vozila s kraljem in cesarjem ter njegovo soprogo pred Vatikanom mestom, kjer l. jejo švicarski gardisti suverenom predpisane časti

Ogromen ameriški top

Panamski prekop v Ameriki je zavarovan s 35 cm topovi, kakršnega prikazuje zgornja slika

Stratolinerji pridejo!

Bodočnost prometa v stratosferi

Zračni promet skozi stratosfero se bo v kratkem uresničil, kajti nova ameriška stratosferna letala so se pri poskusih zelo obnesla. Ze v novem poletju bodo otvorili v Ameriki pet stratosfernih prog.

Stroji, ki so se izkazali za porabne za promet v najvišjih zračnih plasteh, so tipa Boeing 307 Stratoliner. Ta čas gradijo devet takšnih stratolinerjev, obenem nada-

lujejo poskuse, ki bodo trajali še nekoliko tednov. Gre za štirimotorna letala, ki bodo imela prostora za 33 potnikov in bodo opremljena z vsemi pripravi. ki naj bi potnikom v skrajno redkih stratosfernih višinah pr. hranila neudobje. Eneza izmed stratolinerjev preizkuša sedaj letalec okoli sveta Howard Hughes, ki je izvedel tudi prve poskusne polete.

Zvočniki preganjajo podgane in miši

Radio v „preobljudenem“ hlevu — Mačji glasovi podijo škodljive glodavce

Neki danski kmetovalec, ki se je dolgo trudil, da bi pre. podganske in mišje nadlogo s svojega posestva, si je nekega dne izmislil, da je postavil v »preobljudenem« hlevu zvočnik, ki je podnevi in ponoči tulil in razgajal z največjo silo. Čez kratek čas so mu res vse miši in podgane pobegnile.

Kratko potem ko so listi poročali o tem svojevrstnem uspehu, so se pojavile na ozemlju osušenega Zuiderkega morja na Holandskem podgane in miši v tolikšnih množicah, da si prizadeji kmetje že niso vedeli več pomagati. Vsi običajni pripomočki zoper to škodljivo nadlego so odpovedali. Tedaj se je neki možak spomnil odkritja danskega kmeta in je predlagal, naj bi postavili na pre. ozemlje vrsto velikih zvočnikov. Tako so storili in

tudi tu so pregnali tisoče podgan in miši. Najbolj trdovratne med temi živalmi pa so pobegnile šele tedaj, ko so začeli skozi zvočnike oddajati posebne gramofonske plošče s posnetki mačjih glasov.

Zlato v zapuščenem rudniku

V enem najstarejših rudnikov v Georgiji (USA), ki ga že mnogo let zavoljo premajhne izdatnosti niso izkoriščali, so odkrili novo žilo zlata. Široka je 5 cm njene globine doslej še niso ugotovili. Po prvih pregledih je v toni rude za 80.000 dolarjev čistega zlata.

Namesto anekdote

Pepe je bil statističar, ki se ni mogel kjer ločiti od svojih števil. Nekeč je dejal svoji ženi:

»Da se toplo obleče vse človeštvo na zemlji, je potrebno osemsto milijonov ovac. Kaj meniš, koliko tega odpade na tebe?«

Žena ki ni bila statističarka, a se je znala spretno zasukati v vsakem življenjskem položaju, je odvrnila:

»Ena sama ovca — moj dragi možček!«

VSAK DAN ENA

»Prosim vas, zamenjajte mi to ribico, ki ne zna plavati...«

(Tidens Tegn)

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

RO N.

»Ne mislimo več na to,« je dejal. »Mož vašega kova, Ulloa, mora prezirati te puhle sanje, ki jih bo jutrišnje sonce razpršilo kakor megla nad to reko. Imel vas bom pri sebi vso pot skozi Francijo in skrbel za to, da pozabite...«

Ulloa je v brezumnem vzgibu prekinil cesarja.

»Sire,« je rekel, »v moji hiši se je morala zgoditi nesreča. Niti za minuto ne smem odlagati — še ta mah se moram vrniti v Seviljo. Vaše veličanstvo naj mi blagovoli dovoliti dopust!«

Karel V. je namrštil obrvi. Spremostvo guvernerja Ulloa, ki sta mu izkazovala konetabel Montmorencyjski in kralj Franc tako iskreno prijateljstvo, je bilo zanj poročilo osebne varnosti.

»Dopust!« je erkel s trdim glasom. »Ko veste, kolikanj vas potrebujem!«

»Sire, imejte usmiljenje! Dajte mi, da pohitim svojemu otroku na pomoč!«

»Kaj še! Zaradi prazne domišljije! In v takem trenutku!... Opametujte se, guverner!«

»Sire! Sire! Dopust!« je z obupnim glasom vzkl. knil Ulloa.

»Oho,« je zarohnel cesar. »glejte si junaka, ki je živ izšel iz bitk pri Anversu in Paviji!...« Zaničljivo se je vzravnaval in uistnice so se mu skrivile v mrzlem, okrutnem nasmehu. »Prav. Hitite v Se-

viljo, med tem ko hitimo mi flamskim arkebuzam naproti. Pojdite. Nič vas ne sili, da bi izpostavljali svoje življenje, kakor ga izpostavljamo mi — ki smo tudi slišali glas: glas časti!«

»Veličanstvo!... Moja kri, ki jo ponižujete, je več ko dvajsetkrat tekla za vas!«

»Ne, ne,« je vzkl. knil cesar v enem tistih bur. obratov čustva, s katerimi se je znal prikupljati ljudem. »Ne, tako mi svetega Jakoba, nisem te hotel žaliti, Ulloa! Toda pomisli: v tej uri mora vsak pravi Španec pozabiti svoje, starše in otroke. Sam odloči: tebi dam besedo!«

Visokosten izraz žrtve se je bil razgrnil po guvernerjevem obličju. Naj se je bližala še takšna nesreča — misel, da bi utegnili dvomiti o njem, mu je bila neznesna. Noben Ulloa še ni bil pobegnil pred nevarnostjo!

»Ostanem!« je rekel z močnim glasom. »Naj vas čaka nevarnost v Franciji ali na Flandrskem, sire, Ulloa bo na svojem mestu in bo umrl, kakor je živ: za slavo cesarstva.«

Tako govorec se je odkril. S čudnim, obupnim in ponosnim izrazom je uprl oči v tisto točko na nebu, kjer zaklical:

»Živel cesar!«

II

Guvernerjevo pričevanje

Med papirji Sancha de Ulloa so se našla poročila potovanja Karla V. in vmes tudi nekaj osebnih piskov. Iz teh zapiskov podajamo naslednji kratki in zanimivi odlomek:

»Dne 19. novembra, na dan svete Izebele. — Na

povratku iz Bayonna, kjer sem bil pustil kone. tabla, dobršne pol milje daleč od broda čez Bidasso, sem se zavzel nad morečo žalostjo, ki je nenadoma in brez vsakega vzroka padla name kakor udarec z mečem, tako da sem najprej mislil: moja smrtna ura je prišla.

»Ustavil sem konja, ki mi ga je poklonil njegova kraljevska visokost francoski prestolonaslednik, in se vprašal, ali nisem morda bolan. Toda bil sem poln moči in zdravja, Bog bodi zahvaljen. Videč, da se noči in da me utegne tema zalotiti v tesni, izvoženi rebri, kjer si lahko jaz in konj polomiva kosti, sem hotel pognati plemenito žival v skok; a tedajci sem zaslišal glas.

Prezvet od groze sem odrevenel na mestu in mrzel pot me je obliil, kajti na prvi mah sem zapopadel, da to ne more biti glas živega človeka.

Izprva se je začelo kakor bedna tožba, ki se obotavlja in ne ve, kako ji bodo sprejeli. Nato je postal glas močnejši in se izpremenil v ječanje. a ne takisto, kakor menim, da bi ječala duša v stiski. Zdelo se mi je, da prihaja od zunaj, to je, z onega sveta, in išče nekoga izmed živih. Vsi svetniki naj mi pomagajo — iskal je mene! Kmalu nato se je utrnil. Toda oglasil se je znova, še žalobneje in še slabotneje kakor prvič, tisti mah, ko sem stopal z broda na suho.

Tretjič sem ga začul ko sem potem govoril z njegovim veličanstvom ter poslušal pohvalo in do. brotljive obljube našega gospoda. Storilo se mi je, kakor da se prebujam v meni drug Ulloa, ki ga prej nisem poznal. Jaz sem se branil, a ta Ulloa je poslušal glas... glas, ki je bil takrat že tako slabo-

ten in tenak in daljen, kakor da bi umiral... In tedaj sem ga spoznal in zazdelo se mi je, da se mi odpira zemlja pod nogami. O, hčerka moja, živa slika moje matere, Christa ljubljena, ti si bila tista, ki si me klicala!

Sveta Devica daj, da bi bilo res, kar pravi njegovo veličanstvo, in bi bilo vse to samo slepilo, ki ga je povzročila moja silna utrujenost od poti. Hočem in moram verjeti, da je bilo tako. Ne gre, da bi se cesar motil!

Vendar pa sem poslal svojega oprodo, naj v diru jaše v Seviljo. Diego je hraber in zvit. Če je kakšna nevarnost, jo bo znal odkriti in odstraniti. Toda storiti moram še več: ako se blaženi sveti Francišek zavzame za moja otroke in ju obvaruje, obljubljam njegovemu samostanu blizu mojega dvorca, kjer je grob mojih očetov in kjer me pričakuje ljubljena žena, pet sto cesarskih zlatnikov v dar.

Nuestra Senora de Santa Ierusalem bodi priča te obljube!«

III

Don Juan nastopi

Prestavimo se zdaj v Seviljo, v jutro tistega dne, ko je guverner Ulloa doživel pojav, o katerem nam poroča s tako pretresljivimi besedami. Zarja se komaj riše na slemenih gorah. Starodavni dom Ulloov še počiva. Krasni rtovi ga obdajajo z vseh strani, razen s sprednje, ki gleda na ulico de las Atarazanas. Zvezde bledijo in ugašajo. Tihota, mir in mehko vladajo v čistem ozračju in po vsej speči, zapušteni Sevilji...

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 30 par za besedilo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dupli in trinitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Frizerko
sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Salon »Milan« Celoška 53, Ljubljana. 258-1

Mesarskega pomočnika
pridnega in poštenega. — sprejem takoj. — Hrovat Anton, Ljubljana, Tržaška cesta 26. 259-1

Postrežnico
iščem. Okolica Trnovca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 241-1

Sirarskega mojstra
samostojnega, iščeno za lastniški za izdelavo trapistovskih in eidsamkega sirar. Prednost z znanjem fabricacije ementalkega sirar. Ponudbe na: Svicaška sirana, Sombor. 237-1

Frizerka
dobra moč, dobi takoj mesto v salonu Vena, Gra diče 4. 33469-1

Službe išče

Pozor!
Kdor bi želel, imam pekarsko in gostilniško koncesijo. Grem tudi kot kompanion ali kot poslovođa. Kalster, Rakec. 244-2

Mlad natak
vajan restavracije in kavarne, trezen in pošten, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 238-2

Pisarniška moč
s sodno pisarniškim in zemeljskim izpitom. — večletni ravnanjski odvetnik. — pisarne, zmožen slov., srbovšč., in nemške korespondence, knjigovodstva, sestavljanja tožb, samostojnega zastopstva pred rednim in borznim sodiščem. — išče zaposlitve v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kavcija«. 250-2

Brivski pomočnik
išče stalno službo. Nastop takoj ali po dogovoru. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zaposlitve«. 254-2

ZOPER KAMENE

v žolcu — ledvicah — sečnem mehurju, vzemite: lek: **DUBRAVKA ČAJ** in v kratkem času je uspeh zajamčen. — 1 škatli. din 30.— — Dobiva se v vseh lekarnah. Izdejuje: K. F. Labor Mr. I. Andrijič, lekarnar, Mostar. R. S. br. 14471. 25/V 1938.

NAJSLAJŠA in NAJBOLJŠA
krepljena pičaja je

BERMET-VINO
CRNINA iz FRUSKE GORE.

Sremski Karlovec — Gostilničarji nudite to specialiteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja.

B. MARINKOV,
Sremski Karlovec — Fruška gora.

Pouk

Strojepisni pouk
Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer. Pouk tudi po diktatu. Tečaj od 1 do 4 mesece. — Novi tečaj se prične 8. januarja. Solina zelo nizka, Moderna in največja strojeopisnica! Vpisovanje dnevno od 8. ure zvečer. Christof učni zavod, Ljubljana, Domobranske c. 15, tel. št. 48-45. 257-4

Prodaj

Kajenje skoduje

Vašemu zdravju
»NIKOTINOL« neškodljivo zanesljivo sredstvo odvaja v 2-3 tednih kajenja ljudi nastrastneje kadilce. Cena velika steklenica din 70, mala din 60. Po povzetju razpoložljiva Jugoimport Ljubljana, Dvorakova 8. Sprejem preprodajalce. 38-

Patent

nasprodat, nova iznajdba. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Aparate«. 263-6

Preproge tudi

perzijske
v strokovno popravilo, čiščenje in ocenitev prevzemamo na razstavi Sarajevske tkaonice čilima od 10. do 15. januarja v Restavraciji pri »Sestice«. 33511-6

Sanke

drsalke in drsalne čevlje št. 40, vse dobro ohranjene, prodaj. Jankovič, kle parstvo, Rimska c. 246-6

Gospodinj!

Pozimi je umivanje oken neprijetno. Nabavite si najnoviši, praktični patentiran brisalce za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom din 36. Dobite ga v vseh lokalnih trgovinah ali direktno pri Jugoimport, Ljubljana, Dvorakova 8. — Telefon 42 40. Pri prednaložbi na čerkovni račun št. 14.627 Vam pošljemo pošt. denar. Sprejem preprodajalce. 36-6

NSERIRAJ V »JUTRU«

254-2

Lokal s

stanovanjem ali brez, takoj oddam. — Florjanska 31, II. 260-19

Specerijsko

trgovina z enim ali dvema lokalom na prometni cesti Ljubljane radi selitve takoj oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Primerna eksistencija«. 248-19

Stanovanje

oddaj

Samsko stanovanje
udobno, oddam 1. februarja, Malgajeva 20, (Ilirija). 265-21

Srečno 1940!

Kadar iščete stanovanje ali lokal se takoj obrnite na nas. REALITETNA, Gosposvetska c. 3-I. 33540-21

Dvosob. stanovanje

s poselsko sobico in pritiklinami v I. nadstropju, solčno in zračno oddam. Vprašati: Karadžičeva ul. 16, Detela. 242-21

Enosob. stanovanje

s pritiklinami, oddam mirni stranki, Einspillerjeva ul. 20 (Bežigrad). 252-21

Sobo odda

Krasno sobo
opremljeno, s strogo separiranim vzhodom za gospodino, takoj oddam. Florjanska ulica 31, II. 261-23

Lepo sobo

lepo sobo s posebnim vzhodom, opremljeno oddam enemu ali dvema gospodoma. Zvonarska 13. 33450-23

Opremljeno sobo

v centru, s souporabo kopalnice, centralne kurjave takoj oddam boljšemu gospodu ali zakonskemu paru. Alojzija Avguštin, Gajeva ulica 8. 268-23

Prazno sobo

lepo, veliko, solčno, s souporabo kopalnice, vhod s stopnišča, oddam. Pražkva 11-II. 251-23

Prijazno sobo

s posebnim vzhodom, 3 minute od glavne postaje, oddam dvema solidnima osebam, narač. stalnim ge. uradnikom. Po želji tudi z avtomobilom. Na dnev v vseh poslovalnicah Jutra. 33472-23

Sobe išče

Mirno sobo
solčno, iščem. Lahko izven centra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Poseben vzhod«. 247-234

Pridelki

Krompir
po 125 din nudi Severi Comp., Ljubljana. 223-33

Živali

Psa čuvaja
za deželo od pol do 1 leta starega, kupim po zmerni ceni. M. Spindler, Ljubljana, Gledališka 10. 269-27

Izgubljeno

Zamenjan je bil
rijav klobuk brez monograma na Stari pošti 1. I. 1940. Točen naslov na ogl. odd. Jutra. 266-28

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 3.: Striček Vanja. Red sreda. Četrtek, 4.: Kupčija s smrtjo. Red A. Petek, 5. ob 15.: Antigona. Ljudska predstava po globoko znanih cenah od 16 din navzdol.

Red sreda bo imel drevi predstavo Čehovljeve igre »Striček Vanja« v običajni zasedbi. Zgodba ljudi z zgrešenimi življenjskimi cilji, ki so povezani med seboj, je opisana na Čehovljevi svojaki način, poln nastroja in podrobnih človeških potez. Režiser J. Vidmar.

Repriza Averdénove veseloligre »Igra s smrtjo« bo v četrtek za red A. Dejanje, k. se stopnjuje iz resnobe z vedno večjim humorjem do popolne sproščenosti in srečnega konca, pokaže ponesrečen načrt z posmrtnim zavarovanjem. Delo je režiral prof. Sest.

Prihodnji teden bo krstna predstava izvrnega slovenskega dela, ki ga je napisal Ferdo Kozak, znani slovenski književnik. Delo ima naslov »Peter Klepec« in opisuje na zelo zabaven in humoren način zgodbo nekega profesorja. Igro bo režiral dr. Kreft.

O P E R A

Sreda, 3.: Sabka kraljica. Red B. Četrtek, 4.: Nižava. Red četrtek. Petek, 5.: Frasquita. Izven. Gostuje Zlata Gjurgjenac.

Drevi bomo imeli spet v gosteh Josipa Gostiča, k. bo nastopil kot Asad v Goldmarkovi »Sabski kraljici«. Naša uprizoritev tega znanega dela je na glasu ene najserioznějšíh v letošnji sezoni ter je izredno lepo pripravljena. V posameznih partijah nastopijo poleg Gostiča še Janko, Lupša, Kogejeva in Heybalova. Režija je Debečeva. Dirigira Niko Štritof.

V četrtek se bo ponovila d'Albertova »Nižava«, ki sta jo prpravila režiser Freilih in dirigent dr. Švara. Delo je zelo melodiozno, dejanje samo pa dramatično zelo razgibano in učinkovito. V glavnih partijah nastopajo Basičeva, Marčec in Janko.

KOŽLO

Ideje-izume

novčnice in plasira v tu in inozemstvu Jugoimport. Ljubljana, Dvorakova 8. 37-37

PREMOG

KOKS — DRVA

audi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5

Telefon 20-59

Postrežba brezhibna

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

Preske-ju,

Sv. PETRA C. 14.

Dragocenosti

Vsakovrstne zlato

»pupe po najvišjih cenah

CERNE — juvelir

Ljubljana Wolfova

Umrla je ljubljena hčerka

MALKA GOBEC

dijakinja II. raz. mešč. šole pri Sv. Jakobu

Pogreb bo v četrtek 4. januarja ob 4. uri popoldne iz splošne bolnice v Ljubljani.

Ljubljana, 3. januarja 1940.

Zalujoča mati in sestra

Dovršeno brije in dalje traja Alcoso nožiček za britje

Zahtevajte vzorce in pogoje od E. Lever. Beograd. poš. pretinac 284.

JAVNA ZAHVALA

Podpisana brata Bavdek Leopold in Bavdek Anton, Sv. Vid nad Cerknico, se javno tem potom zahvaljujeva zavarovalni banki »SLAVIJA« za točno in hitro plačilo, brez vsakih odbitkov, zavarovane premije za škodo po požaru 15. avgusta 1939. Vsled tega zavarovalnico »SLAVIJO« vsakemu najtopleje priporočava.

Sv. Vid nad Cerknico, dne 28. decembra 1939.

BAVDEK LEOPOLD, I. r.; BAVDEK ANTON, I. r.

MINERALNO olje težko dobivate: Pomagajte sami sebi!

OBNAVLJAJTE RABLJENO MOTORNO OLJE!

»REGENTOL«

aparati za regeneriranje (obnavljanje) rabljenega olja Vam nudi ogromne prihranke.

NE FILTRIRANJE — TEMVEČ REGENERIRANJE! ZA USPEH JAMČIMO!

Zahtevajte ponudbe, prospekte ali predvajanje! Samoprodaja Desider Eisler, Beograd, Vojv. Gligora št. 15. Tel. 41949.

MARIJA HIRSCH

VDOVA PO ZEL. URADNIKU

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 3. t. m. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Graz, 2. januarja 1940.

Sinovi, hčerke in ostalo sorodstvo.

ROZA HOFFMANN roj. URBAS

dne 1. t. m. po daljšem bolehanju v 74. letu starosti mirno in Bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 3. t. m. ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti Resljeva c. 12 na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 2. januarja 1940.

Zalujoče rodbine: Hoffmann-Sajovic

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

Umrla nam je danes v 78. letu starosti naša dobra mama, sestra, babica in prababica, gospa

NEŽA OLIP

K zadnjemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 4. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Radovljici, Pod mesto 41.

Radovljica, dne 2. januarja 1940.

ZORC, MARIJANA PERNUS, hčerke; dr. JANKO OLIP, sin; PAVEL OLIP — in ostalo sorodstvo.

MARIJA PERNUS, NEŽA ČERNIGOJ, AGATA

JUGOSLAVIJA

G. Th. Rotman SAMBO IN PETER POTUJETA

30

Tedajci pa je nekaj zmotilo naše prijatelje v premišljevanju: prikazal se je star črnc s častljivo brado in dolgo palico v roki. Z drugo roko jim je mignil, naj stopijo bliže. Radovedno so ustregli vabilu...

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

ZAHVALA

Sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mojo rajno soprogo

TEREZINO

obilno obdarovali z venci in šopki in jo spremili na njeni zadnji poti, mene pa ustmeno ali pisмено tolažili, izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, 2. januarja 1940.

Dr. Ivan Tertnik, profesor v p.

Naši kraji in ljudje

Zima ko pred 10 leti

Pred mrazom v severnih krajih, so se v Zasavje zateleke jate močvirnih ptic

Ljubljana, 2. januarja.

V novem letu je mraz, ki nas je bil obiskal za božične praznike, začel naglo pojenjavati in danes smo imeli že pravo južno vreme. Tako da se je začel sneg v pri-sojnih legah topiti. Davi ob 7. je meteorološka postaja na letališču zabeležila najnižjo temperaturo -17,2 stopinj Celzija, nato pa je živo srebro vzdržalo raslo ves dan in ob 17 doseglo najvišjo temperaturo -3,9. Morda smemo upati, da je najhujša zima že za nami.

L. tija, 2. januarja

Vsem nam je še v trdnem spominu zima v letu 1929/30. Tudi tedaj smo imeli vse do novega leta lepo, toplo vreme kakor letos. Letošnji božič je bil bolj podooben zgodnji veliki noči kakor pa božiču. Po hostah ni bilo skoro nič snega, zato so prišli na svoj račun naši Nimrodi, ki so vse dneve stikali za zajcl.

Takoj po Stefanovem je zapadel sneg in zdaj je lovsko veselje pri kraju. Zajca je v snegu težko slediti. V dolni imamo ostro zimo, ki čez dan nekoliko poneha, zato pa zleze živo srebro v toplomer ponoči do 20 pod ničlo. Potočki in okolici so v srebrnih oklepih. Tudi kolesja pri mlinskih in žag so vsa v ledenih skladih, še na obrežju Save se dela led. Reka Sava je začela upadati in pod litjskim mostom se je začela iz vode dvigati sipina v podobi črke U. Tako imamo zanimiv pojav, da se nabira sredi Save led.

Nenadna zima je prignala k nam številne jate divjih rac, ki so se doslej zdrže-

vale ob močvirjih na severu. Zdaj so močvirja zamrznila in ptice najdejo hrano le še ob tekočih rekah. Lovcem, ki ljubijo pohod na divje race, se obetajo zdaj najlepši dnevi, saj pa je tak lovski pohod ob sončnem popoldnevu skozi pokrajino, k jo prekrivajo sneg led in ivje, nepozaben. Največ divjih rac se skriva pri nas po peščinah in zatišjih okrog Poganika, Kresnic in proti Jevnici. Včasih se dvigne pred lovci jata, ki šteje tudi do 50 kljunov. Prejane zme pa so bile skupine potujočih ptic še močnejše. Saj pripovedujejo naši Nimrodi, da so štele tudi po 200 in še več divjih rac. Med pticami selikam, ki so prihiteli k nam iz drugih krajev, smo opazili letos že tudi pribe z značilnim, kakor vijak zavrtim okrasnim perjem. Najbogatejšo zbirko redkih ptic, ki se naselijo v naše kraje je zbral eden naših najbolj odličnih ptičarjev poznani litjski zdravnik g. dr. Ivan Premrov.

Zaradi mraza so zamrznilo po hišah vodovodi in tudi v kopalnicah je nastopil čas ledenega oddiha. Gostilničarji in mesarji hite iskati led. V eni noči se zdedeli ledena odeja na naših bajejih za tri centimetre, kako noč na še več. V teh dneh ne pozabimo na ptice. Hrane jim primanjkuje, ker je vse pod snegom in ledom. Pri-truhte ob hišah ptice krmilnice in im trostite hrano! Pokažite svoje usmiljenje do ubogih ptic.

Naši smučarji doslej še niso prišli na svoj račun. V dolini imamo premalo snega. Prvi beli pozdrav pa bo zadostil tudi željam belih bataljonov.

smo šli v spremstvu staršev na kako božjo pot ali pa sami šli na sprehod v prelepo jeseniško okolico.

Težavno, od 12 do 18 ur trajajoče delo nam je hudo črpalo mlade moči. Najlepša mladostna leta so hitela mimo nas v največjem trpljenju. Imeli nismo časa, volje in moči, da bi si z bližnega holma ali cerkvenega zvonika ogledali naš industrijski revir.

Tako je bilo življenje fantičev, takrat starih 14 do 18 let.

Borba za obstanek in kruh je marsikoga izmed nas pognala z domače grude v širni svet. Mladi fantje in moške so šli za delom v Avstrijo, Nemčijo, Francijo in Ameriko, kjer so v rudnikih in tvornicah pustili svoje najboljše življenjske moči. Nekateri so v tujini pomrli kot neznan, doma pa so jih zamlani čakali in objokovale matere, žene in morda tudi otroci. Tako je bila usoda rudarja in industrijskega delavca pred dolgimi leti.

Čas pa je prinesel nove razmere in odprl pota v lepše življenje tudi delavstvu. Tisti, ki so tak časa pravilno razumeli in mu sledili, so uspeli, drugi, ki so v prostem času posejali po zakajenih gostinah in zabavljali čez vse, pa so duševno in telesno zaostali.

Ob prelomu stoletja so se začela na Jesenicah ustanovljati kulturna, telesno-vzgojna, gospodarska in stanovska društva. Ta so med ljudstvom orala ledino na področju prosvete, telesne vzgoje in gospodarstva.

Po dolgih letih trdega in vsestranskega dela so se začeli kazati uspehi poklicnega in izvenpoklicnega dela. Iz delavskih vrst so izšli dobri organizatorji in govorniki, odlični pevci in godbeniki, pevovodje in dirigenti, odlični telovadci in lahkoatletci. V

zadnjih letih pa smučarji in alpinisti, ki so ponesli ime naše doslej skoraj nepoznane domovine v širni svet.

Mladina je redno obiskovala predavanja, sestanke, debate, večere in zborovanja. Vse to je dalo delavstvu širše obzorje, uglednost in razgledanost na velika dogajanja v širnem svetu.

Velike vzgojne vrednosti so bili tudi izleti, ki so jih člani raznih društev prirejali v razna mesta in pokrajine naše lepe domovine.

Sokoli so že pred svetovno vojno potovali na velike prireditve in na tekme v Kranj, Ljubljano, Celje, Zagreb, Plzen, Prago, Turin, Luksemburg in Pariz. Po ustanovitvi svobodne države pa je telesnovzgojno in kulturno delo zavzelo še mnogo večji obseg.

Uspehi naših telovadcev, smučarjev in alpinistov so bili pred desetletjem še precej skromni. Znani so bili le v mejah naše ožje domovine. Najprej so se morali uveljaviti na domačih tleh. Sokoli so se kmalu povzpeli na lepo višino, da so z velikimi uspehi tekmovali v Ljubljani, Osijeku, Zagrebu in Beogradu, najboljši pa tudi v Pragi, Parizu, Sofiji, Varšavi in na olimpijadi v Berlinu.

Alpinisti so preplezali skoraj vse vrhove Julijskih Alp, Karnijskih planin in Dolomitov, naskočili švicarske štiritisočake in se povzpeli na vrhove francoskih visokih gor.

Smučarji so prva leta hodili tekmovali na Rožco, Črni vrh, Pusti rovt, Pekljuko, Zelenico, Jezersko in Pohorje. Izbranci so se udeleževali mednarodnih smučarskih tekem v tujini kjer so dosegli lepe uspehe.

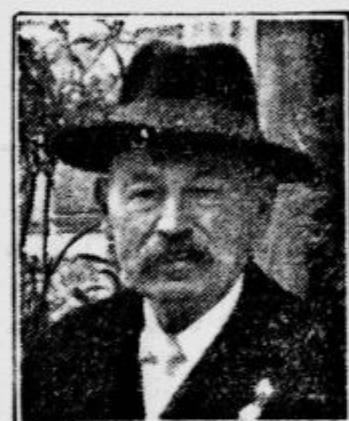
Telovadec, smučarjem in alpinistom pa so se pridružili tudi naši jadralci, ki z velikim vsmo in uspehi gojijo kraljevski sport, Aeroklub »Naša krila« na Jesenicah je eden izmed najdelavnejših jadralskih klubov v naši državi. Pripravljeni smo, da se bodo naši vrli letalci krepko postavili v bok našim telovadcem, smučarjem, alpinistom in lahkoatletom ter z njimi rame ob ramenu korakali od uspeha do uspeha.

Smrt ge. Ol'pove

V Radovljici je prenehalo utripati v 78. letu starosti plemenito srce po vsej Gorenski znane Ol'pove mame, gospe Neže Ol'pove. Bila je povsem prepišta kmečka mati, ki je vzgojila vsa svoja družina v strogo narodnem in naprednem duhu. Ni bila žena besed, pač pa trdega dela in zlate poštenosti. Življenje ji ni prizanašalo težkimi udarci Poleg svojega starejšega sina dr. Janka Ol'pa, znanega slovenskega odvetnika v Beogradu, se je še prav posebej oklenila svojega Boštjana, ki naj bi prevzel dom. Boštjana je zatekla svetovna vojna v cesarski suknji. Odsel je na bojišče v Galiciji, kjer je bil ujet. Pozneje je vstopil v dobrovoljce in med njimi težko obolel. Ko je okrevaj, je izbruhnila ruska revolucija ter se je vrnil v domovino, kjer je bil poslan v Murau Tam je zaneetil upor 7. lovskega bataljona in bil obsojen na smrt. 21. maja je bil justificiran in je padel pod krogami s klicem: »Živela Jugoslavija!« V poslovnem pismu je napisal, da umira kot časten sin slovenske matere. Pokojno gospo Ol'povo je smrt dragega ji Boštjana težko zadela in ni nanj pozabila vse življenje. Prenašala pa je svojo bolelost kot zavedna narodna žena in kremita Gorenjka močje in vdano. Večer življenja ji je sludila ljubezen štirih hčera in sina dr. Janka ter vnukov in vnukov. Z njo bo legla v četrti v grob spet ena izmed tistih slovenskih žena, ki jih je naš Vladimir Levstik tako krepko upodobil v svojem »Gudjem gnezdu«. Počivala bo poleg svojega Boštjana in naj ji bo lahka gorenska zemljica!

70-letnica šoštanske korenine

Šoštanj, 2. januarja
Zdrav in čil je te dni praznoval 70-letnico g. Ivan Šoln, posestnik in kovaški mojster v Šoštanju. Je to pomemben jubilej znanega šoštanskega veljaka, s katerim je združen tudi precejšen kos šoštanske zgodovine. Kot pristen šoštančan se je že v zgod-

nji moški dobi začel udeleževati v društvenem in gospodarskem življenju šoštanskega. Nad 30 let je bil član mestnega sveta občine, v kateri je večkrat zavezal mesto podžupana in vršila dolžnosti župana. Več ko 15 let je vodil kot predsednik Skupno obrtno združenje in je kot tak vzgojil mnogo obrtniškega naraščaja. Še zdaj je skrben podpredsednik Obrtnega društva in član uprave Združenja obrtnikov. Življenje mu ni bilo praznik: kovaško klavdvo je pod vodstvom njegovih hlapavh rok krepko udarjalo od jutra do večera. Tudi se zdaj odarja zgodaj zjutraj v delavnico in jo zapušča pozno zvečer. K njegovemu jubileju mu čestitajo številni prijatelji in znanci z željo, da bi doživel še vrsto let zdrav in zadovoljen!

Smrt blage žene

V Dolenjskih Toplicah je te dni po daljši bolezni umrla ga. Filomena Ošanova, soproga upokojenega orožniškega narednika in mnogoletnega tajnika Sokola v Dolenjskih Toplicah. Po rodu je bila iz Julijane v Dalmaciji, kjer se je tudi poročila. Njen soprog je služboval v več krajih Dalmacije in dalmatinskih otokih. Po soprogovu upokojitvi se je družina naselila v moževem rojstnem kraju v Razdrtem na Notranjskem. V svetovni vojni so upokojenega soproga spet pozvali pod orožje ter je bil naposled dodeljen orožništvu in je kot tak prišel v Dol. Toplice. Kmalu za njim se je preselila tudi družina, kjer so stalno ostali tudi po končani vojni.

Pokojna je bila mirna žena, blagoga značaja in skrbna mati, ki je v ljubljah slovensko zemljo in je znala to ljubezen vcepiti tudi svojim šestim otrokom, ki se vsi udeležujejo v domačem Sokolu.

Nenadna smrt sina Janka pred tremi leti jo je tako silno zadela, da je ni mogla preboleti. Zavoljo neprestanega žalovanja je bolela tudi blaga mati in mnogo prežgoda umrla, saj je štela šele 54 let. Splošno priljubljeni rajni blag spomin, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

Milan Marjanovič

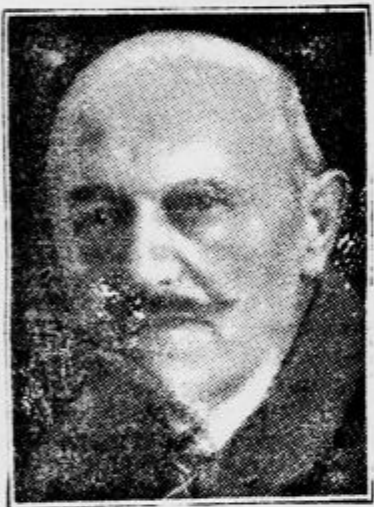
Na 7. strani današnje številke prinašamo kot nadaljevanje naše beograjske kulturne reportaže razgovor s publicistom in pisateljem g. Milanom Marjanovičem

v vsestransko odobravanje. Vloga mu nudi prilike dovolj, da se poigra s svojim žepo širom od ovini znanim, lepim glasom. Bil je zelo spretno obločen, prikupno šminkan in operetno ugrajen, le da je še nekaj preveč tragičen za lahkoživo Leharjevo glasbo in njegove odrske junake. Oba umetnika sta bila odobravana s cvetjem in darovi in s pristranim odobravanjem. Vlogo starega Girota je prevzel z uspehom g. Peček, medtem ko se je lotil učenjarkarja Galkota gibčni in dovplni M. Sancia.

† Jurij Petrovič — zadnji viški župan

Ze včeraj smo na kratko poročali o nenadni smrti zadnjega viškega župana. Danes pristavljamo še naslednje vrstice, ki mu jih je napisal prijatelj v spomin:

Ni mu bilo usojeno, da bi dočakal zele-no jurjevanje, ko bi dopolnil 70. leto. Prav pri vstopu v novo leto ga je na stolu sede-

čega pobrala bolezen, ka ga je mučila že mnogo let. Bolezen je prenaslajunsko in ga do zadnjega diha ni zapustil humor. Ko se mu princeli od zdravnika zadnje pomirjevalno sredstvo, je z nasmeškom pripomnil: »Aqua destillata, po naše Blažev žegen.«

Pokojnik se je rodil v Podkrajju ob gozdovih Hrušice na Notranjskem. Še mlad je prišel v Ljubljano. Izučil se je za mizarskega pomočnika. Pozneje je postal poslovođa velikih mizarskih delavnic v dave Binder. Bil je med prvimi naselenci Rožne doline in med soustanovitelji Olepsevalne-

ga društva, ki ima glavno zaslugo za modernizacijo te najlepše delavske kolonije. Bil je vedno odbrnik, več let tudi predsednik društva. ki ga je pred leti izvolilo za dosmrtnega častnega predsednika. Kot vsestransko delaven in praktičen mož je bil prvi zastopnik v viškem občinskem svetu za Rožno dolino neprestano od leta 1903 do 1925, ko je bil izvoljen za župana Zupanovale je 10 let, t. j. do leta 1935, ko je bila občina vključena v mestno občino ljubljansko. Pod njegovim županovanjem je dosegla Rožna dolina in z njo vsa občina Vič vse nujne pogoje za moderno naselbino: regulacijo Gradašnice in Glinščice, električno razsvetljavo, vodovod in kanalizacijo. Bil je tudi član stavbenega odbora za novo župno cerkev in za moderno ljudsko šolo.

Pokojnika so dičile vse lepe lastnosti pravega moža: stroga poštenost nepristranost, nesebičnost in požrtvovalnost za splošno blagor. Imel je le eno napako, preveliko zaupljivost. Ker je bil sam kristalno čist značaj in poštenjak vse življenje, je pripisoval iste lastnosti tudi svoji okolici. V tej dobri veri pa je bil varan. Njega samega se ni do smrti prijel niti en krivici ni vinar. Prihranki so kmalu pošli, čeravno je vedno živel zelo solidno in skromno. Zadnja leta so ga vzdrževali hvalni otroci: dva sinova in dva zeta. Takšna je usoda kremenitega slovenskega moža, ki je živel in delal le za druge.

Pokojnega župana Petroviča bo ohranilo vse prebivalstvo bivše občine Vič brez razlike stanu trajno v najlepšem in hvalničnem spominu. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 15. iz hiše žaniosti v Rožni dolini, Cesta II-5a, na viško pokopališče.

A. B.

Življenje jeseniške mladine Velik napredek od predvojnege časa

Jesenice, 2. januarja.

Jesenjski kovinarji smo pred več desetletji živeli v precej drugačnih razmerah, kakor živi delavska mladina danes. Ko smo bili mi mladi, se nam je zdel svet neizmerno velik, a vendar tako zelo majhen, da smo mislili, da se še nad Golico pričene nebo in da se na skrajnem zapadnem koncu Gornje Savske doline že neha svet.

Skoraj vsi delavski sinovi smo bili takrat

zaposleni v tvornici. Vsi smo bili navezani na zelo ozko delovno območje. Vsak je živel in delal le za sebe brez smisla za skupnost. Zelo malo smo imeli vpogleda v druge obrate, še manj na celotni ustroj tvornice, in se zelo malo zanimali za velike in važne dogodke, ki so se v tistih časih odigravali v širnem svetu.

V prostem času smo se držali pretežno doma. Le enkrat, morda dvakrat na leto,

kulacijo z zavarovanjem za smrt. Prav tedaj nam pride na pot pisatelj Kazancev, nekoliko čudaški mladenič, ki se cinično zabava z lastno klavirno usodo in ki ga je baje jetika tako razjedla, da mu zdravilnik obetajo samo še tri mesece življenja. Taidikin pridobi Kazanceva za svojo zavarovalno špekulacijo, podkupi zavarovalniškega zdravnika in postavi vse svoje kocke na to »kupčijo s smrtjo«. Toda Kazancev se v teku treh usodnih mesecev odlično popravi in prekrži Taidikinu vse načrt. Zasnubil celo njegovo sestrnico Zojo in ko na koncu spremeni zavarovanje za smrt v zavarovanje za življenje ter povrne Taidikinu visoke premije, dobi igra s smrtjo običajni happy end.

Komedijo je postavil na oder prof. O. Šest. Posočena razdelitev vlog, dobro nastudirani tipi in situacije, gladek potek in zadosten tempo igre, to so nekateri virilne te režije. Igralski se njen učinek naslanja na četvero sodelavcev: Lipaha kot Taidikina, Jana kot Kazanceva, Daneša v vlogi Gliboviča in A. Levarjevo v vlogi Zoje. Lipahov Taidikin je vloga, ki osvaja. Posočena v maski in razgibana v igri nudi gledalcu prepričevalno podobo na pol komičnega, na pol tragičnega spekulant, ki koleba med prirojenjo dobroto in poslovno grabljivostjo po denarju; podoba tipa, ki je zasebno prijeten, v zasledovanju cilja pa brezobziren kakor sleherni fanatik. Danešev Glibovič je izborna figura človeka, ki je smešen v svojem resnobnem prizadevanju in ki osebo moralno zapostavlja pred interesi stvari, kateri služi. Janov Kazancev je po avtorjevi krivdi kot karakter nekoliko nejasen, za mladega človeka morda preveč zrel in tako cinčen, kakor so lahko samo hudo izkušeni ljudje: igralec ga je posebno dobro prikazal v njegovi drugi »fazi«, ko pod vplivom poredne,

telesno in čustveno robustne Zoje vzplamti od ljubezni in od naivne življenjske volje, kakor je dana samo zdravim ljudem. A. Levarjeva je kakor ustvarjena za vlogo Zoje, ki gre pri nji preko teatralike v življenjsko neposrednost.

Tudi ostali sodelavci so storili vse, kar je bilo mogoče storiti za uspeh Averčenkove ne posebno posrečene špekulacije s komedijo. Tako zlasti Gabrijelčičeva kot Taidikina žena, Jerman v vlogi zdravnika Usikova, ki mu po naključju ne uspeva, da bi bil nepošten, čeprav skuša biti podkupljiv; Presenjak kot nemška guvernantka in Bratina kot Haričkin. Rakarjeva in Vertin sta imela vlogi manjšega značaja.

Občinstvo se je zlasti po zaslugi igralcev dokaj zabavalo in nagradilo sodelujoče s iskrenim aplavzom.

Zapiski

LEHARJEVA »TRASQUITA«
V NOVI ZASEDBI

V soboto, 30. decembra, in na Silvestrov večer je doživela že znana Leharjeva opereta »Frasquita« dve repizli, ki sta upravičeno privlačili nešteto gledalcev in poslušalcev v operno gledališče. V glavnih vlogah sta nastopila ga. Gjungaenac in g. Franci, kar je bilo za Ljubljano prijetno presenečenje. Priljubljena gostja se je z očitnim navdušenjem živahno razgiral v svoji vlogi. Izbrala si je okusne toalete, nadelala si je obličje rase španske ciganke, pa plesala, pela, zapeljevala in ljubila, kakor si v opereti le moremo zaletiti. Medtem ko nas je ga. Gjungaenac že svoje dni zabavala tudi kot operetna diva, se je gosp. Franci pravi vdaj skušnjavam lahke muzice in se pojavil na odru kot operetni ljubimec

Kulturni pregled

Averčenkova »Kupčija s smrtjo«

Edino dramatsko delo ruskega humorista, v emigraciji na Češkem umrlega Arkadija Averčenkova »Igra s smrtjo« je pred mnogimi leti uvedlo na slovenski oder mariborski gledališče. Sedaj se je ta komedija pod naslovom »Kupčija s smrtjo« na sobotni predstavi predstavila tudi ljubljanskemu občinstvu. Oživilo je skoraj že pozabljenimo ime pisatelja drobnih črtic, ki so se nekoč pogosto pojavljale pod črto naših listov. Usoda humoristov je večkrat tragična kakor utegne biti usoda tragičnih pisateljev komična... Averčenko je pisal svoje novejšje spise ob grenkem kruhu emigranta in se je dostikrat smejal skozi solze. Njegov humor je danes nesodoben za Rusijo, ki ima svojega Zoščenkca, a premalo pomembna, da bi zavzel vidnejše mesto v pešajoči književnosti emigrantske Rusije. Tako prehaja počasi v pozabljenje. In vendar je Averčenko v zvezi podlistkarski lahkonosti in površnosti preminjnih svojih spisov obestviril nekaj humorističnih drobnorispov, ki ga bodo kdaj v mirnejši in pravičnejši bodočnosti uvrstile med značilne pričevalce o Rusiji v desetletju pred veliko revolucijo.

»Kupčija s smrtjo«, ko smo jo dobili v prevodu R. Pregarca, je komedija brez večje globine in tudi brez trdnje zgradbe (opazujte, kako lutkarsko rihajajo in odhajajo osebe in kako neugodno učinkuje v realistični komediji tisto govorjenje zase, ki je pri sodobnem komediografu samo

izhod iz zadrege). Priznati pa je treba, da so nekateri osebe, med njimi predvsem Taidikin, izdelane s spretno roko in povzdignjene v tipe. Sama intriga te komedije je s svojim zapletanjem in razpletanjem zmerno zabavna in marsikatera situacija užge s svojimi komiki. Toda ti učinki ne segajo globlje. Taidikin in pisatelj Kazancev se gibljeta na mejah komičnega in tragičnega; treba bi bilo nekoliko močnejših potez in Averčenkova komika bi lahko prešla iz površne igrivosti nekoliko globlje v umetnost, tj. kamor je segal humor Gogolja ali Čehova. Pisatelju je, kakor vse kaže, šlo bolj za zunanjo učinkovitost kakor pa za notranjo, psihološko utemeljitev dejanja in nehanja njegovih oseb.

»Kupčija s smrtjo« je humoristična satira na zavarovanje, ki lahko postane nečastna špekulacija, kakor smo pred leti videli dovolj nazorno prav v našem okolju. Za zavarovalni uspeh je potreben agent, ki ne dela samo profesionalno, marveč z nekakim notranjim ognjem in stvarjalnim zanosom. Averčenko ga je pokazal v osebi Gliboviča. Temu agentu postane zavarovanje tako rekoč življenjski nazor in pridobivanje »žrtve« zadeva skoraj že umetniške domišljije. Ne obotavlja se priči do svojega smotra tudi skozi zakonsko spalnico, kakor mu očita ena izmed žrtv, puhlo glava Taidikinova žena. Glibovič se nameni na malce fantastično razpoloženega trgovca Taidikina, ki se kmalu vname za spe-

Domače vesti

* **Pred stoletnico Matice Hrvatske.** V nedeljo se je v Zagrebu vršila letna skupščina Matice Hrvatske, na kateri je predsednik Filip Lukas v obširnem govoru obrazložil delavnost osrednje hrvatske književne ustanove. Matica Hrvatska, ki je bila ustanovljena kot Matica Ilirska, a je že leta 1874. dobila svoje sedanje ime, bo v februarju 1942. praznovala stoletnico svojega obstoja. Jubilej bo praznovala na prav širokopotezen način in je uprava že zdaj pripravila obsežen program. Poleg velikega števila knjig, ki bodo izšle v jubilejnim letu, bodo razpisane tudi tri nagrade po 10. 6 in 4 tisoč din za najboljše domače dramsko delo, ki ga bodo uprizorili o priliki proslave.

* **Teško stanje beograjskih poklicnih gasilcev.** V Beogradu vrši varnostno službo proti ognju tako zvana požarna komanda, pri kateri služi 60 poklicnih gasilcev. Ena tretjina moštva je po večini stalno na raznih opravilih po mestu, 40 pa jih je noč in dan čaka na komandi, kdaj jih alarm pozove za gašenje požarov. Pravi, da bi število zadoščalo, če bi jim bilo poverjeno samo gasilsko in reševalno delo. V resnici pa jih občina uporablja za vse mogoče reči. Tako morajo beograjski gasilci ručiti zgradbe, ki so jih lastniki zgradili preko zakona, uporabljajo jih za nosače, ekspedirati morajo pakete v socialnem uradu itd. Najhuje pa je, da šive gasilci, ki jim je posvečena vendar najpogostejša funkcija, v tako bednem stanju, kakor ga ne srečate zlepa kje drugje. Nima jo ne obleke ne obutve, v vodi morajo delati v votlih podplati, a njihova siromasčina pride najbolj na dan, kadar opravljajo požarno službo v gledališču, v koncertnih dvoranah in veselih prireditvah, kjer se zbira elita Beograda. Na te prireditve prihajajo v raztrganih bluzah in hlačah, z razcefranimi koljeni in komolci, v raztrganih čevljih, in ker jih je sram, gibat se med ljudmi, se stisnejo v kakšen kot, da straže, na katero so poslani, prav za prav niti opravljati ne morejo. Zda skušajo gasilci preko mestnega sveta doseči izboljšanje položaja.

* **Na univerzi kralja Aleksandra I.** v Ljubljani bodo trajale božične počitnice do vstetega 10. t. m.

— **Pri težki stolic, napetosti, glavo** bolu vsled naprtja očisti ena do dve čiščarice. * **Franz-Josefovo** grenke vodne prebavne organe. * **Franz-Josefovo** vodi lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jim imajo za dobro.

Ogl. reg. 5. br. 30474.32.

* **Med imeni vojaških zdravnikov, ki so** te dni napredovali in o katerih smo poročali v ponedeljski izdaji, je pomotoma ostalo ime sanitetnega kapetana dr. Vekoslava Valentinića, zdravnika vojske bojnice v Ljubljani, ki je napredoval za kapetana I. klase.

* **Kazpisano je službeno mesto banovinskega** cestarja za banovinsko cesto II reda Sv. Urban—Lesično—Podstreda. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolovane prošnje, opremljene s praviimi in zadostno kolovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odselnosti kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, navrstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 25. t. m. pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

* **Nenadna smrt inž. Viljema Babnika.** V ponedeljski izdaji smo že kratko poročali da je na Silvestrov večer v splošno bolnišnico umrl g. inž. Viljem Babnik, višji svetnik tehnične oddelka v Kranju, star komaj 47 let. Babnik se je v četrti zvečer vračal proti domu na Klanec v Kranju, pa je bil v spodrsnelo na poldneni cesti. Padel je in obležal. Ko so ga prepoznali v splošno bolnišnico, so pri operaciji ugotovili znatno hujše poškodbe, kakor so jih domnevali od kraja. Pokojni inž. Babnik je bil priznan strokovnjak in ima velike zasluge za razna tehnična dela, ki jih je vodil v južnih krajih države. Doga leta je služboval v pr. morski banovini, v Južni Srbiji in v Beogradu, končno pa je bil premeščen v Kranj. Blagi pokojnik, ki je bil vedno navdušen naprednjak, zapuščal poleg soproge ge. Bosiljke sestro go. Stefanjo, soprogo višjega inšpektorja Sircja, brata Viktorja, višjega inšpektorja pri mestnem poglavarstvu, in inž. Franceta v

Drienar je g. Štrifot. Prav v sedanjih zasedbi, ki je najbrž za naš obdobje najidealnejša, pa je opeteta »Frasquita« pokazala nekaj že nezanimljivosti in ob njih si je gotovo marsikak posetnik zaželel, da bi tista dela, ki jim gre v naši Tajli prednost — namreč opere — oživele prav tako v kreacijah prvostolnih umetnikov. P. S.

Prevodi iz slovenske ženske lirike. V božičnem številu dnevnika »Jugoslovenska pošta« je objavil znani sarajevski književnik in novinar g. Hamid Dizdār, ki je že ponovno izpričal svoje simpatije in svoje poznanje slovenske literature, vrsto prevodov iz slovenske ženske lirike. Prevode uvaja kratek pregled naše književnosti, posebej se glede na sodelovanje slovenske žene v poeziji. Med modernimi pesmikičimi uvaža Hamid Dizdār v največji meri avtorico Zbirke »Veje v vetru«, Vido Tauferjevo. O tej zbirki pravi, da jo lahko mirno duše uvrstimo med najbolj uspele lične knjige povojne slovenske literature. Zavzema se tudi za pesnično osebno usodo in pravi, da je kulturni greh, da mora pesnica takih kvalitit živeti kot učiteljica v zakotnem slovenskem kraju. Hamid Dizdār je prepoznal dve pesni Vido Tauferjeve in po eno pesem naslednjih avtoric: Lili Novy, Zina Vrščaj, Avgusta Gabršček, Erna Muzer in Vida Jeraj.

* **Češka literatura v Jugoslaviji.** Novoletna številka praškega dnevnika »České slovo« je priložila članek dr. Otona Berkopca »Češka literatura v Jugoslaviji«. Članek je nekaj resumé avtorjevih bibliografskih raziskavanj, katerih plod bo obsežna češko-slovaško-jugoslovenska bibliografija od l. 1800. do l. 1935. To delo izide v januarju pri Slovanskem inštitutu v Pragi. Dosegli bomo v naši ne v češki literaturi nič podobnega. Izšlo so sicer nekatere spe-

lirsovijah. Zaujeli rodni iskreno sozlagje, pokojniku, ki so ga večeraj počitnice zagrebi na pokopališču pri Sv. Križu, pa blag spomni!

* **Službo dobi najlaže, kdor zna steno-** grafijo in strojepisje. 6mesečni tečaj za ta predmeta se prične po božičnih počitnicah na Trgovskem učilišču Robda v Ljubljani, Trnavska ulica 15. Pouk po priznani Robdovi metodi, ki prinaša najboljše uspehe. (—)

* **Razburljiva Silvestrova noč v Zagre-** bu. Življenje po lokalih se je za Silvestrovo v Zagrebu tako razgibalo, da je morala policija neštokratkrat intervenirati. Do razburljivega pretepa je prišlo na prireditvi prostovoljnih gasilcev v Fj. novici ulici, kamor je prišla skupina mladih ljudi in začela provocirati mirne, v tipičnem zagrebškem »purgerskem« nastrojenju razpoložene goste. Prišlo je do bitke, v kateri je bilo nekaj ranjenih, in ker policija zadržarjev ni mogla pomiriti, se je morala zabavati, ki bi naj trajala do jutra, ob pol 3. prekinili. Prav tako je bilo precej incidentov na ulicah.

* **Velike poverebe v kolodvorski blagajni.** Pred okrožnim sodiščem v Travniku se je moral zagovarjati bivši šef železniške postaje v Bugojni Lavoslav Gerard zaradi velike poverebe denarja, z njim pa je sedel na zatožni klopi tudi skladiščnik Jostp Juran. Ko so kontrolni organi generalne direktije v marcu preteklega leta pregledali blagajno, so ugotovili 185.000 din primanjilja. Gerard je poveljal denar na ta način, da ni obračunal tovarnih listov. Tako na začetku preiskave je priznal, da je poveljal okrog 70.000 din. Skladiščnik Juran pa je trdovratno tajil, da bi se bil dotaknil sploh kakšne pare javnega denarja. Sodišče je na podlagi zbranih dokazov ugotovilo, da je Gerard poveljal 79.000 din Juran pa je pridržal zase vsega skupaj 185 din. Gerard je bil obsojen na leto dni strogega zapora, izgubo državne službe in izgubo častnih pravic za leto dni, Juran pa na mesec dni zapora.

Iz Ljubljane

* **Naši likovni umetniki za gojitev** družabnosti. Skupina mladih slikarjev in kiparjev, zbranih v Klubu neodvisnih, ki je v sezoni družabnih prireditev že dvakrat vzbudila pozornost s svojo etno plesno prireditvijo, pripravila tudi letos lepo presenečenje ljubiteljem plesa in decentne zabave. V soboto 13. t. m. bo v vseh prostorih Trgovskega doma III. etna: ples slovenskih umetnikov, tokrat pod devizo: Ateljei Kulturno občinstvo, a posebej se vse one ki se žele pobliže seznaniti z dejanjem in nehanjem naše mlade likovne generacije že danes vabimo, naj za obisk prireditve rezervirajo ta večer.

Rokavice, nogavice, Karnilnik, Nebotičnik.

* **Upokojeno učiteljstvo ima svoj** družabni sestanek vsak prvi četrtek v mesecu ob 16. uri pri Novem svetu (Prešernova 50a). Vabljeni vsi stanovski tovariši (—).

BOUVIER
VINO V SODEKIH
GORNJA RADGONA

* **Promet med prazniki je bil sicer** živahen vendar niti od daleč tak kakor za božične praznike. Mnogo ljudi se je sicer odpeljalo na Gorenjsko, kamor so na Silvestrovo vlaki potegnili 2.375 potnikov a v Ljubljano se jih je pripeljalo 2.679. Mnogo jih je krenilo tudi proti Zidanemu mostu in v druge smeri.

* **Turistovski vlaki na Gorenjsko za** sv. Tri kralje. Konec tedna pada na soboto praznik sv. Treh kraljev, tako da bodo mogli smučarji spet izrabi dva dneva v prosti naravi. Obisk Gorenjske bo še posebno olajšan ker bo vozil že v petek po polnočni na Gorenjsko izredni pospešeni turistovski vlak šte. 934, ki odhaja z Ljubljane ob 14.35 in prihaja na Jesenice že ob 16.13, od tam pa ima direktno zvezo v Ra-

BALONSKE JOPIČE

Dospelo je novo blago! Še vam lahko dobavimo Kandahar-stremina - krasne torbice - gamaše. Kvaliteta »Beka«-SMUCI - je neprekosljiva. Prepričajte se!

B. Kolb & Predalič, Ljubljana,
KONGRESNI TRG 4.

teče—Planico (prihod ob 17.08) in v Bohinjsko Bistrico (prihod ob 17.04). Od Jesenice dalje se vlak ustavi na vseh postajah. V soboto na praznik in v nedeljo vozijo kot turistovski vlak osebni vlak šte. 920 z odhodom iz Ljubljane ob 5.40, zvečer bo pa vozil oba dneva proti Ljubljani kot turist osebni vlak šte. 919, ki odhaja iz Rateč ob 19.15, iz Bohinjske Bistrice pa ob 19.00 in prihaja v Ljubljano ob 22.10. Vozne karte, kupljene za katerikoli turistovski vlak na Gorenjsko, veljajo za povratek v soboto in nedeljo s turistom, v ponedeljek dopoldan pa z vsemi rednimi vlaki.

Plesalci! Ples ni užitek — ako ne uporabljate za nego nog in telesa Sanoped. Vrečica 2.— Din

* **Rezervne oficirje in hišne posestnike,** ki se zanajajo za predavanje o Protiletski zaščiti z organizacijskega, pravnega in finančnega vidika, ki ga bo imel g. dr. Fran Ogrin, višji svetnik kr. banke uprave, vabimo, da se predavanja polnoštevno udeležijo. Predavanje bo v petek 5. t. m. ob 20. v dvorani Zdrženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov »Zvezda«, II. nadstropje. Uprava podružnice Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

Kavarna »CENTRAL«
danes v sredo — petek in na praznik
ODPRTO VSO NOČ.

* **Rezervne oficirje pozivamo, da se** zglasijo v petek 5. t. m. od 17. do 19. v društveni sobi pododbora Udruženja rezervnih oficirjev »ZVEZDA«, II. nadstropje, Kongresni trg, kjer se jim bo sporočila važna naredba komande dravske divizijske oblasti.

* **Knjgovodstvo - sistem »All-right«**
Kartotekni način
Zahtevajte ponudbe! **Stiglic Oton,**
Aleksandrova 4, tel. 3909

* **Da, danes sem se že odločil, ko sem** pregledal vabilo in program agilne šentpetrske ženske in moške podružnice CMD, da pojdem z družino in prijatelji v petek 5. t. m. v Trgovski dom na prvi cirilmetodovski družabni večer. Iz programa sklepam, da bo ta večer v resnici svojvrsten. Poleg prvovrstnega sporeda, ki ga izpopolnjujejo člani in članice Češke Obce z izvajanjem češke besede, mi je priljubljen tudi sklep podružnice, da je čisti dobiček namenila pravkar dograjeni cirilmetodovski omejni šoli pri Sv. Treh kraljih. Z ozirom na program in plemeniti namen moramo v petek prav vsi na prvi Ciril-Metodov družabni večer!

CIANKALI KAPSULE — STRIHNI
in vse ostale

STRUPE ZA LISICE
vse sveže
v drogeriji **GREGORIČ**
dr. z o. z. — Ljubljana, Prešernova 5.

* **Ob zaključitvi razstave umetnostnega** kluba Lade. Razstava umetnostnega kluba Lade, ki je privabila tudi v božičnih praznikih lepo število ljubljancev in prostore Jakopičevega paviljona, je bila 26. decembra zvečer zaključena. Splošna zadovoljnost s prvo večjo prireditvijo oziljene Lade se zrcali med drugim tudi v tem, da so bili razprodani vsi katalogi. Vseh obiskovalcev je bilo vsehviš dake, 1135 vsekakor lepo število za sedanje čase. Člani Lade bodo z velikim optimizmom nadaljevali svojo akcijo za oživljenje vseh starih Lad in s tem za organizacijo velikih jugoslovanskih razstav v naših glavnih mestih od Sofije do Ljubljane.

* **Nove cene so z novim letos natavile** vse ljubljanske kavarne. Običajna kavarska naročila, kakor so kava, čaj, limonada itd., so se podražila za 50 par, ostali predmeti pa povprečno za 10 odstotkov. Podražitev utemeljujejo kavarnarji s splošnim povečanjem vseh izdatkov za režijo. Obe-

Veliki ljubavnik
v bogati filmski
povesti
Za čast in ljubezen
PREMIERA CLARK GABLE in MYRNA LOY
DANES! KINO MATICA, tel. 21-24 Ob 16., 19. in 21. uri

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri se morete od srca nasmejati burkam in šalji-vim dogodkom Stan Laurela in Oliver Hardyja v vselem in zabavnem filmu
DVA ŠALJIVCA NA PLANINAH Kino Sloga, tel. 27-30

NENADKRILJIV UŽITEK je najnovejši, slajni film »krajice lepote in petja«
SERENADA LJUBEZNI **MAC DONALD-ova**
JEANETTE
Velefilm preveva krasno petje, 7 novih šlagerjev in arje iz oper »Boheme« in »Madame Butterfly«. KINO UNION, tel. 22-21. Ob 16., 19. in 21.15 uri.

nem so ob tej priliki izenačili cene po vseh kavarinah, pa so se pri tem nekateri predmeti v nekaterih kavarinah celo pocenili, če so bili doslej dražji kakor v drugih lokalih. Kavarne z godbo bodo tudi v bodoče med koncertom računalne vsako naročilo za 50 par dražje.

* **Opozorjamo, da se za otvoritev raz-** stave Karle Bulovčeve ne bodo razpoložila posebna vabila kot je to navada, marveč bo pristop omogočen vsakomur. Otvoritev bo 6. t. m., zapre pa se razstava brez-pogojno 17. t. m.

* **Za mestne revče je poslala 1.000** din od svojih prihrankov gđ. Edita Skubec, modna trgovina T. Eger s Sv. Petra c. pa 200 d.n. G. Josip Selovin zastopnik tovarnice Dugaresa je za novoletnico poslal 200 din, a g. Anton Kovacic tovarnar peči v Viški ulici 3. je daroval 100 din namesto venca pok. inž. Babniku. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejše zahvalo.

* **Del damske verzilce z obiskom se** je našel na novinarskem koncertu dne 1. decembra 1939 na Taboru. Najdeno hrani blagajnik Sokola I. na Taboru.

5.1.40 KAZINA
Sportni ples
S.K. LJUBLJANE

* **Obup na pragu novega leta.** Poleg velikega števila drugih pacientov so večeraj sprejeli v bolnišnico tudi 39letnega delavca F. G. iz Ljubljane. V obupu si je prerezal žile na rokah.

* **Plesni turnir Sportnega kluba Svobode** v Ljubljani. Sportni klub Svoboda, katerega plesne vaje so v zadnjih letih mnogo pridobile na privlačnosti, je tudi letos priredil ob zaključku plesnih vaj za obiskovalce plesni turnir. Turnir je bil v soboto v veliki dvorani Delavske zbornice. Najprej je tekmovala skupina novincev. Prvo mesto je dosegel par Juran Marjan—Jamnikova Poldka, drugo par Ropić—Jamnikova Meri, tretjo Selan—Olupova in četrto Debevc—Lobodova. Za temi je nastopila skupina tistih, ki so že lani tekmovali. V tej skupini so bili pari precej izenačeni. Za prvi mesti sta se borila para Kosić—Milko—Kastelčeva Vera in Turner Franc—Hamova Minka. Razsodišče je res oba para ocenilo z enakim številom točk, vrhovno sodišče pa je nato po žrebu prisodilo prvo mesto paru Turner—Hamova. Tretje mesto je zasedel par Pirc—Vamle-kova, četrto pa Juran—Podberščkova.

Naša poročila po polnoči:

Nemška pomoč Rusiji?
Ako bi prišli na Finsko angleški in francoski vojaki, bo Nemčija podprla Sovjetsko unijo

Berlin, 2. jan. s. (Associated Press.) V Nemških uradnih krogih govore o možnosti, da bi prišla Nemčija aktivno podpirati Sovjetsko Rusijo v vojni proti Finski, če bi se pojavili na finskem bojišču angleški ali francoski vojaki, ali pa, če bi zavzela angleško-francoska pomoč Finski v materialu odločilen obseg.

Kodanj, 2. jan. j. (Havas.) Berlinski dopisnik lista »Politiken« poroča, da je Stalin započel pri nemški vladi akcijo, da bi Nemčija poslala 200.000 inženjerjev in tehnikov specialistov na raznih tehniških področjih v Sovjetsko unijo. Naloga nemških strokovnjakov bi bila reorganizirati sovjetsko gospodarstvo, zlasti pa reorganizirati občila in promet v Sovjetski uniji. Danski dopisnik trdi, da je sovjetski pohod na Finsko neusmiljeno odkril vso pomanjkljivost in neomotnost sovjetskega organizatoričnega dela v gospodarstvu. Sovjetski uniji je nujno potrebna reorganizacija gospodarske politike, ako hoče še naprej voditi vojno. Ker je pa hkrati od tega odvisna tudi bodočnost vsega nemško-sovjetskega sodelovanja, trdi danski dopisnik, da bo Nemčija vse storila, da ustreže sovjetski želji. Dasi Nemčiji ne bo lahko najti tolikšnega števila strokovnih ljudi, pa bo verjetno vendarle doprinesla vse žrtve, da se ta problem, ki je eden glavnih v okviru nemško-sovjetske kooperacije, zadovoljivo reši. V nemških uradnih krogih vse te vesti odločno zanikajo.

Göring ni bil ranjen

Berlin, 2. januarja p. Med tujimi novinarji je bila danes razširjena vest, da je bil maršal Göring na lovu lahko ranjen. Novinarjem so na merodajnih mestih izjavili, da je bil ranjen le Göringov osebni adjutant in še ta laže v roko. Prav tako so izjavili na merodajnih mestih na vprašanja, kje se mudi kancelar Hitler, da ni niti na zapadni fronti niti na morju. Sploh ne izjavljajo, kje se kancelar Hitler mudi, napovedano pa je bilo, da bo o tem izdan službeni komunik.

Madžarska in govor kralja Karola

Basel, 2. jan. z. »Basler Nachrichten« objavljajo, da je novoletni govor kralja Karola, ki je naglasil odločno voljo Rumunije, da brani poleg drugih pokrajin, ki so se ji prostovoljno priključile po zadnji svetovni vojni, tudi Transilvanijo, napravil na

Prva para v obeh skupinah sta prejela nagrade. Kot razsodniki so fungirali gg. Ger-jol, Petkovšek in Gol, vrhovno sodišče pa so sestavljali gg. Fain, Burč in Kamnikar. Turnir je vodil plesni mojster g. Jelencik.

* **»Slovanski večer«,** že devetnaštič prireja o nacionalni akademiki, organizirani v JNAD »Jugoslavija« kot nasledniku razpuščenega »Jadrana« svoj »Slovanski večer«, ki bo tudi letos na dosedanjih etnični višini. Ta prireditve je zlasti v sedanjih dobi pomembna kot izraz slovenske misli ki je v nacionalnih vrstah globoko občutena. Tudi kot sestanek mlajših in starejših generacij bo »Slovanski večer« imel svoj veliki pomen. Vršil se bo 20. januarja v vseh prostorih na Taboru.

* **Planistka Pina Pitini** iz Palerma bo koncertirala v mal filharmonični dvorani v ponedeljek dne 8. t. m. ob 20. Planistka, ki uživa v Italiji lep sloves, je absolvirala konservatorij sv. Cecilije v Rimu z najvišjo pohvalo. Spored in druge podrobnosti priobčimo. Vstopnice od četrta dalje v prodaji v knjižarni Glasbene Matice. (—)

* **Sportni ples SK Ljubljane,** ki bo v petek 5. t. m. v Kazini, bo s gurno eden najbolj družabnih plesov v tem letu. Že sama dvorana v Kazini je ena najbolj privlačnih v Ljubljani, zato se v njej plesalci najbolj domače počutijo. Za dobro ceneno jedajo in pijačo je vsestransko preskrbljeno. Plesna roba Odson-jazz priznana ena najboljših. Kdor se hoče nepreslišno pozabavati, mnogo naplesati, naj ne pozabi priti v petek v Kazino. Odbor. (—)

* **Veliki predpustni ples Sokola II.** bo v soboto 6. januarja v Kazini kamor so vabljeni vsi plesalci in, pa tudi drugi, ki so radi dobre volje. Sodeloval bo vojaški orkester, s čimer bo gotovo vsem ustreženo. Ne pozabite torej na to soboto! (—)

* **Film »Serenada ljubezni«** v kinu Unionu nudi gledalcem izreden, nepozaben užitek. O tem so se prepričali vsi mnogostevilni posetniki kina Uniona, ki so gledali film čez praznike in so z navdušenjem hvallili najnovejši film Jeanette MacDonaldove. Ves film preveva melodiozna muzika in sijajno petje popularne Jeanette MacDonaldove, ki povsem upravičeno zasluži priimek »kraljice petja«. Razkošje, s katerim je opremljeno to filmsko delo, je tako fantastično, da si kaj takega človek niti v snu ne more predstavljati. Skratka »Serenada ljubezni« je užitek za uho in oko in zato naj ne bo Ljubljance, ki bi si tega lepega filma ne ogledal. Predvajanje bo le še par dni. (—)

* **Društvo Soča - Matica** priporoča svojem članstvu, da se udeležijo I. Ciril-Metodovega družabnega večera dne 5. t. m. ob 20. v Trgovskem domu v Gregorčičevi ulici. Odbor. (—)

Položaj izseljenih baltičskih Nemcev
Berlin, 2. jan. z. Položaj Nemcev, ki se vrnilo iz baltičskih držav, ne morejo takoj izplačati denarja, za katerega so prodali svoja posestva in premoženje, so morali v Berlinu ustanoviti poseben bančni konzorcij, ki bo dajal povratnikom iz baltičskih držav kredite, da si uredijo svoj položaj v novi domovini. Baltičske države bi morale namreč tvegati svoj finančni polom, če bi hotele takoj izplačati Nemčiji vse dolžne vose. Prvi kredit, ki ga je dovolil novni bančni konzorcij Nemcem, ki so se vrnilo iz baltičskih držav, znaša 100 milijonov mark.

Prva imenovanja na Glasbeni akademiji

Beograd, 2. jan. p. Imenovani so: ekonom Narodnega gledališča v Ljubljani Karel Mahkota za administrativnega direktorja Glasbene akademije v Ljubljani, direktor konservatorija Julij Betetto in profesor Anton Trost za redna profesorja v 3/1. honorarni učitelj konservatorija Stan-ko Premrl za rednega profesorja v 3/1. Imenovan je za profesorja veronauka v 7. pol. skupini na učiteljsku v Ljubljani Marjan Dokler. Premeščeni so: učiteljica Viktorija Svetek od Marije Snežne v Vi-dem pri Krškem, učitelj Zivko Tomšič iz Kostela v Staro cerkev, učiteljica Zofija Viroda iz Cerkelj pri Kranju v Lesce, učitelj Ivan Resman iz Toplice v Novo mesto, učiteljica Marija Rant iz Velike doline v Šmarje Sap, učiteljica Marija Žitko iz Domžal na Bled, učitelj Josip Mrak s Trate in učiteljica Ferdinanda Mrak s Sentur-ške gore k Sv. Andražu v Slov. goricah, učiteljica Olga Leštan od Sv. Trojice v kamniškem okraju v Kostel, učitelj Silvester Černič iz Zaloga v Zg. Tuhnji. — V 5. pol. skupino je napredovala učiteljica šole za defektno deca Irena Jan v Ljubljani, v 2/1. pa redni profesor tehnične fakultete dr. Andrej Gecar v Ljubljani. — Upokojen je učitelj Leopold Levstik v Ljubljani.